TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 23 (1634) 1981 BIRŽELIO-JUNE 4 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 35 ct.

Veidmainingas parašas

Kiekvieno parašas po dokumentu reiškia oficialų įsipareigojimą. Jeigu tai privataus pobūdžio dokumentas, saisto asmenį, jei organizacijos dokumentas, saisto kolektyvą, jei valstybės dokumentas, įpareigoja visą kraštą. Tai elementariausi dėsniai, kuriais tvarkomas žmonių gyvenimas tautinėje ir tarptautinėje — tarpvalstybinėje plotmėje. Ir jei kas nors neatlieka savo pasirašyto įsipareigojimo, atsiduria teisme arba lieka pasmerktas viešosios opinijos. Deja, nevisur taip nuosekliai bei sąžiningai laikomasi tų moralinių dėsnių, galiojančių visame pasaulyje. Dėlto atsiranda labai daug trinties, nesusipratimų, ardančių žmonių sugyvenimą ir net tarptautinę pusiausvyrą. Ryškiausiai tai matyti Sovietų Sąjungos atveju. Ji yra pasirašiusi daugybę tarptautinių sutarčių, įsipareigojusi jų laikytis, tačiau patirtis rodo, kad jos parašas yra veidmainingas. Viešumoje sovietai neva įsipareigoja, kaip ir kitos garbingos valstybės, nori išlaikyti tarptautinį savo prestižą, tačiau praktiniame gyvenime to nepaiso. Juk pvz. Sov. Sąjunga 1920 m. įsipareigojo gerbti Lietuvos suverenumą, bet po 20 metų tą įsipareigojimą sulaužė, ir tai gėdingu būdu, t.y. skelbdama pasauliui, kad eina ginti Lietuvos nuo vokiečių grėsmės. Kas iš to "gelbėjimo" išėjo, matome šiandieną — Lietuva ir kitos Baltijos valstybės atsidūrė žiaurioje sovietų okupacijoje.

TOKIŲ veidmainingų Sovietų Sąjungos parašų po tarptautiniais dokumentais yra daug. Bene naujausia jos veidmainystė yra parašas po Helsinkio baigiamuoju aktu, kuriuo 35 pasirašiusios valstybės įsipareigojo gerbti žmogaus teises bei jų laikytis savo kraštuose. Visos kitos minėtą aktą pasirašiusios valstybės savo įsipareigojimus vykdo, bet Sovietų Sąjunga — ne. Buvo ir Belgrado, ir Madrido konferencijos, kuriose žmogaus teisių klausimui teko nemažai laiko, tačiau sovietai liko vieninteliai veidmainystės atstovai. Jie vengė žmogaus teisių klausimo svarstymo, kibo prie kitų valstybių už neva žmogaus teisų pažeidimą, bet patys liko didžiausiais jų pažeidėjais. Juk ar girdėta, kad kur nors laisvajame pasaulyje būtų suiminėjami žmonės už reikalavimą žmogaus teisių? Ir jei kur nors valdžios pareigūnai pažeidžia tas teises, atsiduria teisme, kuris baudžia juos, jeigu randa kaltus. Bet kitaip yra Sovietų Sąjungoje. Ten suiminėjami ne valdžios pareigūnai, laužantys žmogaus teises, bet vargšai beteisiai, kuriuos baudžia net sovietinis teismas. Tai gėdinga perversija — išaugštinamas budelis, smerkiamas nekaltasis, iškeliama brutali jėga, paniekinama teisė. Tiesa, sovietiniai propagandistai nuolat rašo, primindami, kad sovietinėje konstitucijoje žmogaus teisės pripažintos, kad tai humaniškiausia konstitucija. Jei iš tikrųjų taip būtų, nereikėtų anų milžiniškų koncentracijos stovyklų, kurios yra geriausios liudininkės žmogaus teisių pažeidimo Sovietijoje.

KAI laisvasis pasaulis kovoja už vis platesnį žmogaus teisių vykdymą praktiniame gyvenime, Sovietija eina priešingu keliu — ji suiminėja visus kovotojus už žmogaus teises. Ne tik mūsų Viktoras Petkus, Antanas Terleckas, Julius Sasnauskas, Balys Gajauskas, Vytautas Skuodis, Vladas Lapienis, Gintautas Iešmantas, Povilas Pečeliūnas . . . yra suimti, bet net ir pats A. Sacharovas yra ištremtas iš Maskvos ir izoliuotas nuo pasaulio, laikomas, galima sakyti, namų arešte. Ar tai nerodo, kad Sovietų Sąjungos parašas po Helsinkio aktu yra veidmainingas? Sekantiems sovietinę politiką tai nieko naujo, nes visa komunistinė sistema praktiniame gyvenime yra veidmainiga. Labiau stebėtis reikia laisvojo pasaulio žmonėmis, kurie daug kalba apie žmogaus teises, bet nesiryžta kovoti už jų vykdymą Sovietijoje. Juk pvz. tokio pasaulinio masto mokslininko A. Sacharovo ištrėmimas, jo teisių bei lasvių pažeidimas turėjo sulaukti stiprios tarptautinės reakcijos bent moksliniuose slugsniuose. Deja, taip neįvyko. Nelabai atsiliekame ir mes, lietuviai išeiviai. Pvz. prof. Vyt. Skuodis jau kuris laikas kalinamas kaip kovotojas už žmogaus teises bei laisves, bet stipresnės iniciatyvos jį gelbėti dar nematyti, nors jis yra Amerikoje gimęs, taigi jos pilietis. Kažkodėl pritilo ir V. Petkaus gelbėjimo akcija. Aplamai kalinių gelbėjimo akcija mūsuose pritilo, o savitarpio ginčai paaštrėjo. Neužmirškime pogrindžio spaudos balso, besišaukiančio laisvosios išeivijos dėmesio ir pagalbos.

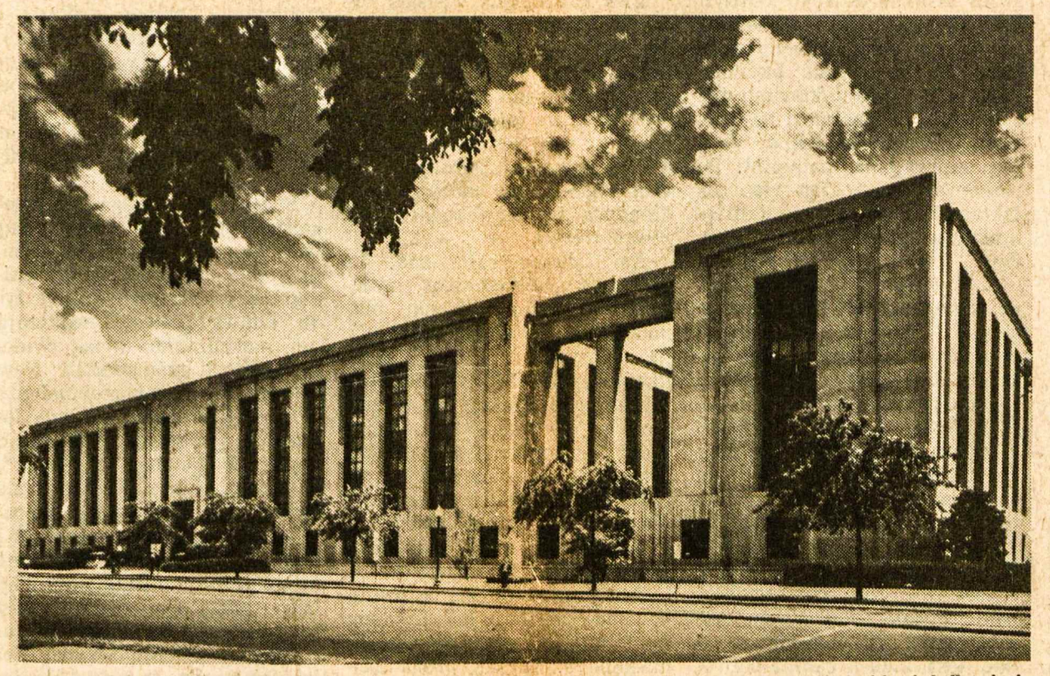

Rūmai, kuriuose yra įsikūręs "Amerikos Balso" radijas Vašingtone su daugybe skyrių, transliuojančių įvairiomis kalbomis, jų tarpe ir lietuvių. Lietuvių skyrius š.m gegužės mėnesį paminėjo savo darbo 30 metų sukaktį

"Nesame užmiršę birželio įvykių"

Lietuviškų "Amerikos Balso" transliacijų sukakties minėjimas senato rūmuose

Mūsų bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Iki 1941 m. Jungtinės Valstybės neturėjo valstybinio radijo. Kai eterio bangas užgožė Vokietijos nacių ir Italijos fašistų propaganda, Jungtinės Valstybės susirūpino ir taip atsirado vienintelis valdžiai priklausantis radijas — "Amerikos Balsas", šiuo metu kalbantis 38 kalbomis. Kai po II D. karo Lietuva liko anapus Geležinės Uždangos ir nutrūko teisingos informacijos iš laisvojo pasaulio, tais laikais buvusi stipri ir įtakinga Amerikos Lietuvių Taryba ėmėsi žygių, kad "AB" pradėtų transliacijas ir lietuvių kalba. Amerikos lietuvių prašymą valdžia išklausė, ir taip 1951 m. vasario 16 d. prasidėjo radijo transliacijos į Lietuvą lietuvių kalba, kurios nėra nutrūkusios iki šiandien. Nuo š. m. sausio 7 d. jos net prailgintos specialiomis 15 minučių laidomis, kurios Lietuvoje dabar, vasaros metu, girdimos 7.15 v. r.

Pasiekia Lietuvą

Kad "AB" lietuviškos transliacijos nuo pat pradžios buvo Lietuvoje girdimos, paliudijo eilė liudininkų jau Stalino laikais. Pvz. 1952 m. į Švediją prasiveržę lietuviai žvejai L. Kublickas, J. Grišmanauskas ir E. Paulauskas, pasiekę Ameriką liudijo, jog "AB" lietuviškas transliacijas girdėję plaukiodami sovietiniu žvejų laivu. Kaip "AB" Lietuvoje klausomas dabarties dienomis, liudija jau ne dešimtys, bet šimtai iš Lietuvos atvažiavusių ar ten besilankiusių. Pvz. žinią apie rašytojo Aloyzo Barono mirtį vienas tautietis per "AB" lietuviškas laidas išgirdo besilankydamas Čekoslovakijoje.

Praslinko 30 metų, kai į Lietuvą ir kitas Pabaltijo šalis radijo bangomis diena iš dienos plaukia laisvas lietuviškas žodis, perduodamas teisingas informacijas, kas dedasi laisvajame pasaulyje, lietuvių gyvenime, cituodamas ir įvykius Lietuvoje, paskelbtus Vakarus pasiekiančioje Lietuvos pogrindžio spaudoje. Todėl nenuostabu, kad toji sukaktis buvo deramai paminėta JAV sostinėje Vašingtone, pačioje šalies širdyje — JAV Kapitolio senato rūmuose.

Gausūs svečiai

Sukakties minėjimo idėjos pradininkas buvo Lietuvos atstovas Vašingtone dr. Stasys Bačkis. Jis susitarė su Amerikos Lietuvių Taryba, kuri pažadėjo sukakties minėjimą finansuoti bei atlikti techniškus darbus. Tą reikalą tvarkyti ALTa pavedė savo vicepirmininkui dr. L. Kriaučeliūnui. Matyt, ALTa piniginės paramos susilaukė ir iš VLIKo. ALTos paprašytas, minėjimą globoti sutiko sen. C. Percy ir pasiūlė, kad jis vyktų JAV Kapitolyje priešpiečių metu.

Tain gegužės d., 12.30 val. p. p., į minėjimą Kapitolio senato rūmų salėje, kur prie stalų telpa 100 asmenų, susirinko 120 kviestinių svečių. Buvo paruošti šilti priešpiečiai ir keliamos šampano taurės. Prie garbės ir kitų stalų sėdėjo specialus prezidento Reagano asistentas Jack Burgess (Amerikos lietuvis), Valstybės Departamento Rytų Europos skyriaus viršininkas Peter Bridges, Valstybės Departamento Baltijos skyriaus vedėjas Thomas Longo, Lietuvos atstovas Vašingtone dr. S. Bačkis su žmona, generalinis Lietuvos konsulas Niujorke A. Simutis, gen. Estijos konsulas E. Jaakson, Latvijos atstovui Vašingtone Dinbergs atstovaujantis V. Kreicbergs, tarptautinės komunikacijos agentūros direktoriaus pareigas einąs John Shirley, "Amerikos Balso" direktoriaus pareigas einąs Mr. Haratunian, senatoriai Charles Percy, Paul Sarbanes, S. I. Haykawa, eilė kongreso narių ir kitų svečių.

Senatoriaus kalba

Maldą sukalbėjo iš Floridos atvykęs Amerikos lietuvių veikėjas ir jų jungėjas prel. J. Balkūnas. Šiltais plojimais buvo sutiktas kiek pavėluotai atvykęs minėjimo globėjas sen. Charles Percy. Tuo metu senate vyko svarbūs posėdžiai, buvo laukiama paskutinių žinių apie popiežiaus sveikatos stovį, todėl ir senatoriams netaip lengva buvo išsprukti. Tačiau sen. C. Percy su lietuviais ir jų svečiais ilgokai pabuvo, su kiekvienu pasisveikino ir, inž. Valdo Adamkaus pristatytas, pasakė ilgoką, mus suprantančią ir uždegančią kalbą. Deramai įvertinęs "AB" paskirtį ir darbą, senatorius Percy, tiesiogiai kreipdamasis į Lietuvos žmones, taip kalbėjo: "Visų amerikiečių vardu noriu pranešti, kad mes nesame užmiršę 1940 metų birželio mėnesio įvykių, kai sovietų pajėgos užėmė Baltijos valstybes ir prievarta inkorporavo jas į Sovietų Sąjungą. Lietuvos, Latvijos ir Estijos suverenitetas buvo sužlugdytas. Šių kraštų žmonės buvo svetimšalių pajungti. Ateizmas buvo išaugštintas, religija puolama... Daug žmonių buvo deportuoti ir ne baltiečių kilmės žmonės buvo atvežti. Tačiau tų 41-rių metų laikotarpyje Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonės su Dievo pagalba išlaikė savo tapatybę, savo kultūrą, savo religinius įsitikinimus ir savigarbą. Jie nusipelno mūsų pagarbos, mūsų susirūpinimo. Mes niekad jų nepamiršime. Šio krašto nusiteikimas juos palaiko — jie žino esą ne vieni šiame pasaulyje ir kad ilgainiui jie nugalės". Taip kalbėjo įtakingas senatorius respublikonas Charles Percy iš Illinojaus valstijos. Jo žodžiai per "AB" netrukus nuplaukė į Lietuvą.

Lietuvių pareiškimai

Taip pat trumpą žodį tarė ALTos pirm. dr. K. Šidlauskas ir VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, minėjime dalyvavęs su visa VLIKo valdyba. JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkui V. Kutkui atstovavo Aušra Zerr, o PLB pirm. Vyt. Kamantas, negalėdamas minėjime dalyvauti, atsiuntė specialų sveikinimą raštu. Teigiamai reikia vertinti ALTą už tai, kad ji minėjiman buvo pakvietusi PLB ir JAV LB krašto valdybos pirmininkus.

Sen. C. Percy ir "AB" lietuvių tarnyba per jos viršininką A. Petrutį ALTos buvo apdovanoti garbės adresais, kuriuos įteikė dr. L. Kriaučeliūnas ir kun. dr. J. Prunskis.

Gerai suorganizuota

Tenka pastebėti, kad minėjimas, kuriame, šalia lietuvių, latvių ir estų, dalyvavo tiek daug angštų amerikiečių pareigūnų, buvo gerai suorganizuotas ir inž. V. Adamkaus taikliai bei diplomatiškai pravestas. Taip, juk tai buvo Amerikos valdžios įstaigos minėjimas, ir kažin ar kas kitas būtų sugebėjęs išlaikyti tokį diplomatinį taktą, kaip tai atliko inž. V. Adamkus.

Priešpiečiams ir minėjimui pasibaigus daug kas dar neskubėjo skirstytis ir vyko įvairūs pokalbiai būreliuose, nuo salės sienos žvelgiant sen. Mansfieldo portretui. Tik kažin ar vietoj buvo vienos lietuvės advokatės bandymas čia kalbinti augštuosius svečius Brazinskų bylos reikalu?

AlTa ir VLIKas, finansavę šį turtingą minėjimą ir nešę nemažą organizacinę naštą, atliko pozityvų uždavinį ir už tai verti visų lietuvių padėkos. Dalis naštos teko ir kaikuriems "AB" lietuvių tarnybos tarnautojams bei jų šeimų nariams, ypač A. Petručiui ir jo žmonai Reginai.

Pasaulio įvykiai

ITALIJOS PREMJERO A. FORLANIO VYRIAUSYBĘ NUVERTĖ netikėtai iškilęs slaptos masonų grupės "P-2" skandalas. Jos sąrašą, turinti beveik tūkstantį narių, buvo priversta paskelbti A. Forlanio vyriausybė. Tame sąraše buvo trys koalicinės vyriausybės ministeriai, daug kitų valdžios pareigūnų ir netgi augštųjų kariuomenės karininkų. Masonams vadovavo pramonininkas L. Gellis, turintis Italijos ir Argentinos pilietybę. Jis buvo apkaltintas šnipinėjimu Argentinos naudai, nesumokėtais pajamų mokesčiais. Ši slapta masonų grupė buvo sudariusi valstybę valstybėje, galvojo apie demokratinės sistemos panaikinimą ir diktatūros įvedimą. L. Gelliui pavyko pabėgti Šveicarijon. Pradžioje premjeras A. Forlanis planavo tik pertvarkyti ministerių kabinetą, bet iš koalicijos pasitraukė socialistai su savo vadu B. Craxiu. Krikščionys demokratai, likę tik su respublikininkais ir socialdemokratais, neturi daugumos parlamente. Nuverstoji vyriausybė buvo jau keturiasdešimtoji po II D. karo pabaigos. Visi jos premjerai lig šiol buvo krikščionys demokratai. Prez. S. Pertinis naują ministerių kabinetą vėl pasiūlė sudaryti A. Forlaniui, tačiau šį kartą esminio valdžios pakeitimo siekia socialistų vadas B. Craxis, pats norintis tapti premjeru. Įsileidimo valdžion reikalauja ir komunistų vadas E. Berlingueris. Tokiose aplinkybėse bus sunku sudaryti koaliciją. Prez. S. Pertiniui greičiausiai teks skelbti naujus parlamento rinkimus, kurie paprastai problemos neišsprendžia dėl partijų gausumo. Nė viena jų neįstengia gauti atstovų daugumos.

Mirė kardinolas

Vidurių vėžiu Varšuvoje mirė kardinolas S. Wyszynskis, sulaukęs 79 metų amžiaus, Katalikų Bendrijai Lenkijoje vadovavęs nuo 1948 m. Kompartija 1953-56 m. jį laikė namų arešte, bet pastaruoju metu siekė bendradarbiavimo dabartinėje krizėje. Kardinolui S. Wyszynskiui pavykdavo prislopinti "Solidarumo" unijos narių perdidelį įsikarščiavimą, kuris galėjo baigtis sovietine Lenkijos okupacija. Popiežius Jonas-Paulius II negalėjo atvykti į savo buvusio mokytojo laidotuves. Jis atsiuntė Vatikano valstybės sekr. kardinolą A. Casaroli, kurį tuojau pat priėmė kompartijos vadas S. Kania. Laidotuvių išvakarėse Varšuvon atvyko maršalas V. Kulikovas, vyriausias Varšuvos Sąjungos karinių pajėgų vadas. Naują įtampą kelia įvykusios studentų demonstracijos, kuriomis siekiama laisvės politiniams kaliniams. Praėjusią savaitę nusižudė du buvusieji ministeriai — J. Olszewskis ir E. Barszczas, nelaukdami, kol kompartijos komitetas ištirs jų padarytus nusikaltimus. Buvo pažerta kaltinimų, kad lenkai įžeidinėja Lenkijoje esančius sovietų karius. "Solidarumo" unija į tai reagavo kaltinimu, kad aštuoni sovietų kariai sumušė vieną lenką. Tokių incidentų, matyt, buvo ir anksčiau, tik tada niekas jų neskelbdavo.

Nekels kainų

Ženevoje posėdžiavo naftos turinčių šalių OPEC organizacijos ministeriai. Saudi Arabijos min. A. Z. Yamanis spaudimu savo kolegoms bandė sumažinti naftos kainas. Saudi Arabija statinę naftos parduoda už $32, kai tuo tarpu kitos valstybės ima $34-41. Kainų pusiausvyros Saudi Arabija siekia, savo kasdieninę naftos gamybą padidinusi dviem milijonais statinių. Dėlto susidaro didelis naftos perteklius, žeminantis jos kainas. A. Z. Yamanis pasiūlė visiems vienodą $34 kainą. Tokiu atveju Saudi Arabija sumažintų naftos gamybą ir nedarytų konkurencijos kitiems naftos tiekėjams. Šis pasiūlymas betgi buvo atmestas. Norėdami išlaikyti ligšiolines savo kainas, 10 OPEC organizacijos narių nutarė nuo birželio 1 d. naftos gamybą sumažinti 10%. Tai reiškia, kad nafta šiemet nebus pabranginta. Tokio žingsnio neleidžia jos pasiūlos perteklius iš Saudi Arabijos.

Įtampa Libane

Galimą karą tarp Sirijos ir Izraelio bandė pašalinti specialus JAV prez. R. Reagano pasiuntinys P. Habibas. Izraelis reikalauja, kad Sirija išsivežtų iš centrinės Libano dalies priešlėktuvines sovietų raketas "SAM-6", kurios ten buvo atgabentos, kai Izraelio lėktuvai numušė du Sirijos malūnsparnius. Visos ligšiolinės P. Habibo pastangos buvo nesėkmingos. Jam tik pavyko atkalbėti Izraelio premjerą M. Beginą nuo tiesioginio tų raketų baterijų puolimo. Izraelio aviacija jų vengia, pasiųsdama tik radijo bangomis valdomus, lakūnų neturinčius žvalgybinius lėktuvus, kurių jau trys buvo numušti. Prez. R. Reaganas P. Habibą susigrąžino Vašingtonan specialiem pasitarimam. Su jo išvykimu vėl pajudėjo Izraelis. Su karo laivyno parama Izraelio kariuomenės daliniai puolė palestiniečius Naameho ir Damouro vietovėse, į pietus nuo Beiruto. Aviacija pietiniame Libane sunaikino sovietines palestiniečių priešlėktuvines raketas "SAM-9", kurios yra gerokai menkesnės kokybės už Sirijos "SAM-6" raketas.

Rengiasi streikui

Kanados paštininkų unija vėl ruošiasi streikui, kurį legaliai galės pradėti maždaug už mėnesio. Paskutinė sutartis yra pasibaigusi 1980 m. gruodžio 31 d. Lig šiolnepavyko susitarti dėl jos atnaujinimo, nes J. C. Parroto vadovaujama unija yra iškėlusi net 83 reikalavimus, kurie liečia darbo valandų sumažinimą, valandinio atlyginimo padidinimą $1.70, ilgas apmokamas atostogas kūdikių susilaukusioms motinoms. Prie tų gausių reikalavimų pridedamos net ir vienos savaitės apmokamos atostogos gimusio kūdikio tėvui, apmokama Gegužės pirmosios šventė, kai Kanada jau turi Darbo šventę pirmąjį rugsėjo pirmadienį. Reikalaujamas ir metinių atostogų padidinimas. Keisčiausiai skamba ta apmokama Gegužės pirmoji, aiškiai susieta su Maskvą ar Pekingą garbinančiais unijos nariais. Valdžios atstovai ir tarpininkai atmetė daugelį unijos reikalavimų, motyvuodami faktu, kad jų patenkinimas pareikalautų perdaug išlaidų ir gerokai pralenktų kitų valdžios tarnautojų išsikovotus laimėjimus. Šį rudenį Kanados paštas iš valdžios įstaigos taps tik valdine bendrove, kur naujų sutarčių derybas su unijomis ves tos bendrovės vadovybė. (Nukelta į 8-tą psl.)

Šiame numeryje:

Veidmainingas parašas
Iš 35 parašų Helsinkio sutartyje vienas yra veidmainingas
"Nesame užmiršę birželinių įvykių"
"Amerikos Balso" lietuvių skyriaus trisdešimtmečio iškilmė
Lietuvių-žydų santykiai dialoge
Prof. Antanas Musteikis apžvelgia abiejų tautybių dialogą
Mes gimėm sovietinėje vergijoje
Okupuotos Lietuvos jaunimo grupės atsišaukimas pogrindžio spaudoje
Gana Lietuvą rusinti!
Aliarmuoja naujas pogrindžio "Aušros" numeris, gautas Amerikoje
Vokiečiai šelpė Sadūnaitę
Informacija iš V. Vokietijos laikraščio, iliustruoto nuotraukomis
Nauja vaga baltiečių veikloje
Los Angeles lietuvių grupės užmojis pasitelkti profesijonalus
Vasario 16 gimnazijoje vėl judru
Su pavasariu atgijo veikla ir projektas remontuoti bokštą
Keisti teigimai ir siūlymai
Politinė lietuvių veikla ir naujų kelių jieškojimas
Daina pražydęs "Pavasaris"
Naujai įsteigto Montrealio lietuvių mergaičių choro koncertas

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $15, pusmetinė — $8. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $15.00 per year, $8.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **RELIGINIO ATGIMIMO APRAIŠKOS** ypatingai pastebimos Afrikoje. Taip skelbia "U.S. News & World Report" žurnalas. Jeigu krikščionybė ir toliau taip plis ten, kaip iki šiol, tai už 20 metų Afrikoje gali atsirasti didžiausias pasaulio krikščionių telkinys. Per pastaruosius 100 metų apie 40% visų Afrikos gyventojų tapo krikščionimis, o ten gyventojų dabar yra 450 milijonų. Maždaug 6 milijonai afrikiečių kasmet tampa krikščionimis. Pagrindinį vaidmenį Afrikos krikščionybėje atlieka K. Bendrija. Krikščionybės spartaus įsigalėjimo priežastimi nurodomas religijai vadovaujančių vietų perdavimas vietiniams žmonėms. Tai esą ypatingai akivaizdu Afrikos K. Bendrijos hierarchijoje: 70% visų Afrikos vyskupų yra vietiniai negrai. Taipgi tvirtinama, kad krikščionybė Afrikoje plintanti dvigubai greičiau nei mahometonizmas.

★ **AZIJOJE KRIKŠČIONYBĖS PLITIMUI SĄLYGOS IRGI GERĖJA**, nors iš 2.5 bilijono gyventojų mažiau nei 100 milijonų yra krikščionys, o iš jų — 70 milijonų yra katalikai. Šiuo metu tačiau jaučiamas krikščionybės įsisiūbavimas net tokiuose kraštuose kaip komunistinė Kinija. Pietų Korėjoje per paskutinį dešimtmetį krikščionių skaičius padvigubėjo, o Singapūre ir Honkonge taipgi krikščionybė dabar labai plinta. Komunistinė Kinijos valdžia, paskutiniu metu leidusi religijoms laisviau atsikvėpti, tiesiog nustebo per tris dešimtmečius bandytos sunaikinti krikščionybės gajumu. Kai 1949 m. komunistai pagrobė Kinijos valdžią, Kinijoje buvo apie 3 milijonai katalikų ir apie 700,000 protestantų. Dabar, po žiaurių persekiojimų, tebėra tie patys viešai veikiančių krikščionių skaičiai, o slaptai veikiančių krikščionių skaičius visai nežinomas. Visoje Kinijoje dabar atidaryta apie 100 šventovių, kuriose matyti nuolatinės spūstys žmonių. Visdėlto daugelis ir dabar į tas šventoves pamaldoms neina, o renkasi privačiuose namuose. Pasak "Time" žurnalo, daug slapta veikiančių krikščioniškų bendruomenių, jų tarpe ir Vatikanui ištikimi katalikai, nenori viešai pasirodyti, nes bijo, kad šis persekiojimų atoslūgis gali būti komunistų išnaudotas išaiškinimui tikinčiųjų, kad vėliau būtų galima juos lengviau sunaikinti. Vien per 1980 metus slapta iš Honkongo į komunistinę Kiniją pateko apie 500,000 Šv. Rašto egzempliorių. Kinijos jaunimas labai domisi krikščionybe ir jos skelbiamomis nuodėmės bei išganymo sampratomis.

★ **SOVIETŲ SĄJUNGOJE DRĄSIAUSIOS** yra šios religinės grupės: adventistai, sekmininkai ir baptistai. Jos turi apie 3 milijonus narių. Pastaroji labiausiai skundžiasi Šv. Rašto knygų trūkumu. Nors valdžia skelbia, kad 1979 m. buvo jiems atspausdinta 30,000 Šv. Rašto egzempliorių, tačiau protestantai teigia, kad daugumas jų buvo išsiųsti rusų emigrantams užsienyje. Todėl baptistai yra įsirengę eilę slaptų spaustuvių ir Šv. Rašto bei kitas religines knygas spausdina slaptai. Rusijoje atrodo atsigaunanti ir Ortodoksų Bendrija, kuria paskutinuoju metu susidomėjimą rodo ir jaunimas. Ortodoksų pamaldose pastebimas vis didesnis jaunimo skaičius ir vis daugiau atsiranda norinčių eiti į kunigus.

★ **LIETUVOS IR LATVIJOS KATALIKAI** kelia ypatingą rūpestį Kremliui, ypač po kard. Wojtylos išrinkimo popiežiumi. K. Bendrija ten esanti pagrindinė atspara Maskvos valdžios užmačioms. Taip samprotauja kaikuri laisvojo pasaulio spauda.

★ **PIETŲ AMERIKOJE IRGI JAUČIAMAS RELIGINIS ATGIMIMAS.** Ten ypatingą įtaką daro protestantizmas tariamai katalikiškuose kraštuose, kurių gyventojoi gal ir pakrikštyti, bet gyvena pagoniškai.

★ **HILAIRE BELLOC**, žymaus Prancūzijoje gimusio anglo kataliko rašytojo ir poeto, biblioteką su visais jo raštais įsigijo jėzuitų vadovaujama Bostono kolegija. Vien tik rašytojo rankraščių yra keletas šimtų dėžių ir 10,000 tomų. Manoma, jog tai pats didžiausias jo darbų rinkinys visame pasaulyje. Tie rankraščiai apima daugiausia 1889 m. — 1945 m. laikotarpį. Ten yra ir daugybė laiškų su juo susirašinėjusių žymesnių asmenų. Hilaire Belloc buvo gimęs 1870 m. iš prancūzo tėvo ir anglės motinos. Studijavo pas kard. Newmaną ir vėliau tarnavo prancūzų kariuomenėje. Nuo 1906 m. iki 1910 m. buvo parlamento narys. Per visą gyvenimą yra parašęs ir išspausdinęs per 150 knygų: istorijos, karo strategijos, topografijos, ekonomijos, satyros ir apologetikos klausimais. Jis ilgai profesoriavo JAV Notre Dame bei Fordhamo universitetuose ir ten į katalikų tikėjimą atvedė savo draugą G. K. Chestertoną. H. Belloc mirė 1946 m. Anglijoje.

★ **PRANCIŠKONAI ŠVĘS 800 METŲ SUKAKTĮ** nuo savo steigėjo Šv. Pranciškaus Asyžiečio gimimo dienos š.m. spalio 4 d. JAV pranciškonai pasirinko balandžio 16 dieną apie šią šventę painformuoti JAV vyskupų konferenciją, nes tą dieną 1209 m. Inocentas III davęs žodinį sutikimą Šv. Pranciškui ir 12-kai jo draugų steigti vienuoliją. Šv. Pranciškaus gimtadienio 800 m. sukaktis bus švenčiamas ištisus metus, kurių tema — "Viešpatį mylėkime ir Jam tarnaukime".

★ **ARKIV. JOZEF TOMKO**, pasaulio vyskupų sinodo generalinis sekretoriaus, lankymas savo tautiečius slovakus JAV-se, skatino neužmiršti savo gimtųjų šaknų ir nebijot dainuoti "Slovakas esu ir slovakas būsiu" dainos kartu su "God Bless America" daina, nes pirmoji daina antrajai neprieštarauja, o ją papildo. Kalbėdamas penkiasdešimtojo JAV slovakų tautinio suvažiavimo iškilmėse, jis nurodė, kad Jonas-Paulius II JAV-se ypatingai pabrėžęs įvairių tautybių lobį, kurį kiekvienos tautos palikuonys turi teisę ir pareigą puoselėti. Juk ir JAV antspaudas sako: "E pluribus unum" — iš daugelio tautų viena valstybė. Tai posakis, kuris reiškias ne tirpdantį katilą, o atpažinimą savo tautybės ir jos įrikiavimą įvairių tautybių tarpe plačioje valstybėje. Priminęs kiek Slovakijos katalikai seniau yra padėję savo tautiečiams emigrantams JAV-se, ypač siųsdami spaudą, skatino dabar JAV-se gyvenančius slovakus atsidėkojant siųsti daugiau religinių knygų savo broliams Čekoslovakijoje.

★ **ŠV. TĖVAS JONAS-PAULIUS II**, kalbėdamas įvairiais atvejais dar prieš atentatą, išreiškė eilę mūsų meto žmonėms svarbių minčių. Kalbėdamas 10,000 studentų miniai, jis nurodė minties ir veiksmo aiškumo svarbą kovoje su blogiu. Esą reikia mokytis kalbėti ir veikti pagal evangelinį aiškumą "taip, taip, ne, ne". Reikia mokytis baltą vadinti baltu, o juodą — juodu; blogį — blogiu, gėrį — gėriu. Reikia mokytis nuodėmę vadinti nuodėme, o ne išsilaisvinimu ir pažanga. Popiežius įspėjo jaunimą, kad blogio jėgos stengiasi suvilioti žmones "beribe laisve", kuri iš tikro esanti ne kas kita, kaip savęs apribojimas jausmais, to meto aplinka, susižinojimo priemonėmis ir moderniu galvojimo, vertinimo ir elgimosi būdu. Tokia laikysena, pasak Šv. Tėvo, žmogaus neišlaisvina, o tik padeda išvengti pagrindinio gyvenimo klausimo.

★ **SALEZIEČIŲ VADOVAUJAMŲ MOKYKLŲ MERGAITĖMS**, kurių buvo suvažiavusių per 8,000, Šv. Tėvas kalbėjo apie reikalą apvaldyti savo jausmus bei aistras ir suprasti, kad ne socialinė ar politinė revoliucija išpildanti pagrindinius žmogaus troškimus, o vidinė sąžinės revoliucija Kristaus mokslo šviesoje.

★ **EROTINIAI FILMAI**, pasak Jono-Pauliaus II, yra priešingi žmogaus kilnumui ir tarpasmeninei žmogiškojo kūno sampratai. Kūno intymumo teisė esanti pažeidžiama, kai gėdos ir asmeniško jautrumo riba peržengiama kūno nuogumo atžvilgiu. Tai esanti "pornovizija".

KUN. J. STS.

NORITE TAPTI KUNIGU?
Vienuole? Esate virš 30 metų? Desire priesthood? Sisterhood? Over 30? Kreipkitės: Father Nigro, Gonzaga U. Spokane, 99259, USA.

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Opioji tema

Lietuvių-žydų santykiai dialoge

ANTANAS MUSTEIKIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

III. Vežimas ir arklys

Amerikiečiai turi taiklų posakį apie tą mokslininką, kuris nejieško veiksmo priežasčių, pastato vežimą prieš arklį ir nepastebi, jog normaliai arklys traukia vežimą, bet ne vežimas arklį. Šio pobūdžio yra beveik visi dialogo straipsniai, rašyti žydų. Tą patį aš pastebėjau ir šeštoje baltiškųjų studijų konferencijoje Toronte 1978 m. gegužės 11-14 d. d. Teko klausyti žydų mokslininkų pranešimų apie Rygos getą, baltiečių vaidmenį Baltijos žydus likviduojant, tautybių santykiavimo moralę ir kt., bet aplamai vežimas buvo rodomas be arklio. Vežime, suprantama, patalpinti teriojami žydai, ir jau vien tas faktas, kad tai įvyko Baltijos kraštuose, inkriminuoja baltiečius.

Kai vietinė policija, atsitiktinė ar neatsitiktinė šutvė bei pavieniai asmenys, dažniausiai vykdydami svetimų tironų įsakymus, tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvauja žydų žudynėse, to pobūdžio mokslininkams viskas aišku, ir gilesnių kaltės priežasčių nejieškotina. Bet tai lyg žmogaus biografija, kur didžioji jo gyvenimo dalis neturi jokių duomenų. O juk tikroji istorija nepripažista spragų, plyšių. Krizės, sąmyšio ar tragedijos metu jausmai, suprantama, apvaldo protą, bet anksčiau ar vėliau tiesa, kiek ji galima patirti, prasikiš pro objektyvaus tyrinėtojo akis ir atsiskleis viešumoj. Norim ar nenorim, ji jau yra gerokai atsiskleidusi.

Sustosiu prie dviejų pagrindinių dialogo dalvvių. Dr. Dov Levin yra tvrinėjimu instituto direktorius Jeruzalėi. o Jacob Oleiski — Lietuvos Žydu Draugijos Izraelyje pirmininkas. JAV žydai yra pasižymėję socialiniuose moksluose, tačiau mūsų dialogo dalvviu straipsniai toli gražu neobiektyvūs.

Pirmasis atsiljepė i jo studijos kritiką vienašališku "Faktai kaltina" ("Tėviškės Žiburiai", 1976. VII. 8) straipsniu. Užuot panagrinėjęs mano argumentus, jis rašo, kad aš reaguoju "į vieną sakinį". Netiesa. Suglaustai pakartosiu pateiktos studijos faktus bei samprotavimus, prasilenkiančius su tiesa.

1. Netiesa, kad lietuviai atkeršijo žydams už tai, kad pastarieji **sovietinį valdymą laikė mažesniu blogiu** (žydai kolaboravo). 2. Neteisinga implikuoti visą lietuvių tautą, kai tik jos maža dalis kolaboravo su vienu ar kitu totalistiniu režimu. 3. Netiesa, kad vad. Lietuviškoji divizija išlaisvino kraštą. (Ji vieną vergiją pakeitė kita). 4. Netiesa, kad lietuviai nekentė tik rusų ir kad tai, esą "vertė lietuvius kolaboruoti su vokiečiais. . . ir vėliau didžiais skaičiais įsijungti į karines organizacijas vokiečių tarnyboje". 5. Neteisinga nutylėti, jog laikinoji Lietuvos vyriausybė neturėjo galios, vokiečiai jos netoleravo, ji nekolaboravo su okupantais ir po kelių savaičių protestuodama atsistatydino ir nuėjo į pogrindį ar kacetus.

Dar daugiau propagandos šalia faktų gailma užtikti pirm. Oleiskio — Lietuvos Žydų Draugijos vardu — atsakyme į kun. dr. J. Prunskio santūrų laišką ("TŽ" 1980. IX. 25). Jei reikėtų visas to pakaltinimo neaiškybes, insinuacijas bei iškreipimus atitaisyti, neužtektų šio straipsnio rėmų. (Neaišku, ką reiškia "po išsivadavimo" ar "šis tas bendro" tarp mūsų ir "sovietų vyriausybės nusikaltėlių traktavime" ir kt.).

Oleiskis insinuoja, jog lietuviai neturėjo "drąsos pasakyti tiesą ir tarti: mes nusidėjome, mes suklydome — mes sudėjome savo viltis i naciu valdžia ir jus (žydus) prašome atleisti". Kas tas "viltis sudėjo"? Kas "suorganizavo ir vykdė žudynes"? Ar laikinoji vyriausybė? Ne! Ar "reguliari lietuvių kariuomenė", kurią mini Oleiskis? Bet tokios, komunistams okupavus ir pavaldžius ištisus metus, juk nebuvo. Mokytojai? Tuo metu aš buvau vienos gimnazijos mokytoju, bet negirdėjau, kad kuris nors iš mūsiškių būtų dalyvavęs žydų žudynėse. (Aš gerai suprantu, kad kur nors kitur galėjo atsirasti išimčių ir mokytojų ar kitų profesijų tarpe). Bet aš gerai atsimenu, kai tos pat gimnazijos kapelionas kun. Varnas (tik pavardę prisimenu), vykstant žydų šaudymams, turėjo drąsos iš Pasvalio šventovės sakyklos per pamokslą pareikšti, jog negalima žudyti žydų, o reikia teismo, jei kas nusikalto.

Sporadiški nuo komunistų nukentėjusių, ar vad. padugnių, ar kitų individų keršto ar chuliganizmo prasiveržimai netaikytini organizuotai lietuvių visuomenei, šaulių sąjungai ar net nacionalistinei "Jaunajai Lietuvai", nes tam nėra jokių įrodymų.

Šiais kaltinimais Oleiskis rodo savo nesusigaudymą politinėje lietuvių sklaidoje. Kraštutiniai nacionalistai Lietuvoje buvo voldemarininkai, bet aš abejoju, ar ir tie tuo metu ką nors blogo darė organizuotai. (Oleiskis jų nemini. Didžioji dalis visų organizacijų vadovų tomis dienomis gal dar tebedardėjo į Sibiro tremtį. . .).

Kai Levinas rašo, kad "ta operacija ('sistemingos žydų žudynės') buvo vokiečių planuota, bet **įvykdyta lietuvių**", jis nepastebi ar nenori matyti tikrojo arklio bei visų kolaborantų, kurie atsakingi už tą naikinimą. Jo vartojami skaičiai žydų, bolševikmetyje išvežtų drauge su lietuviais į Sibirą, atrodo kelis kartus padidinti; lygiai taip pat atrodo patirštinti nuošimčiai lietuvių, šaudžiusių žydus drauge su vokiečiais.

Dar ryškiau vežimą be arklio suvokia Oleiskis, kai pateikia lietuvių-žydų sandūrą Rainių miškelio skerdynių proga Telšiuose. Matyt, naudotasi tendencinga sovietine informacija, propaganda ar prasimanymu. Atrodo, kad Telšių kalėjimo politiniai kaliniai buvo kalti, nes vokiečių-rusų karo pradžioje. . . sukilę. Oleiskis rašo: "Sovietų prižiūrėtojai juos numalšino, išvedė iš kalėjimo ir iššaudė netoliese esančioje girioje". Hm! Skamba labai nekaltai: "sovietų prižiūrėtojai". Sudaromas įspūdis, kad lietuvių politinių kalinių skerdynių organizatorių bei kankintojų tarpe žydų nebuvo. Šia proga nesunku patikslinti faktus, nes yra išleista "Žemaičių kankinių" brošiūra (1977 m. antroji laida, Hamilton, Ont. 48 Holton S., Canada). Pora žydų tuose žygiuose ne tik dalyvavo, bet vienas jų, dr. Gutmanas, atrodo netgi pirmuoju smuiku grojo. Ir dar. Nėra nė žodelio apie tai, kad — vėlesniais Levino duomenimis — Telšių burmistras (vykd. komiteto pirm.?) tuo metu buvęs žydas. (O kad kaliniai būtų sukilę, nemini nei ta brošūra, nei Žalymas, vienas iš žudikų). Juk tas burmistras turėjo daugiau galios nei kun. Varnas panašioje situacijoje. Čia lietuvių kankinių vežimą traukė komunistinis arklys, kolaboruojamas žydų.

Įsismaginęs Oleiskis rašo: "Telšių vyskupas (kiek žinau, jis buvo vienas iš žymiųjų lietuvių vadų) pripažino mirusiuosius šventaisiais, liepė juos iškasti iš kapų ir suruošti jiems laidotuves, kaip dera šventiesiems". Religingas katalikas, perskaitęs šią nuostabią žinią, privalėtų apsidžiaugti: lietuviai nė nežinojo, kad jie turi ne tik vieną šventą Kazimierą, į kurį pretenzijų rodo ir lenkai, bet staiga praturtėjo dar septyniasdešimt dviem šventaisiais! (Ar tai nerodo, kiek žydų mažuma, Lietuvoj išgyvenusi šimtmečius, pažino savo daugumą?).

Toliau Oleiskis leidžia išskaityti tarp eilučių, jog to paties vyskupo (sic!) įpareigotiems žydams "buvo įsakyta savo rankomis išimti iš kapų pūvančius lavonus, aplaižyti jų žaizdas, suguldyti juos į karstus ir paruošti juos iškilmingoms bei garbingoms laidotuvėms". Jei autorius ginsis, kad čia ne insinuacija, tai kam vyskupo vardas yra iš viso minimas? Juk savaime aišku, kad kunigas ar vyskupas turi rūpintis katalikų laidotuvėmis. Negi rabinas ar popas turėjo jomis rūpintis? (Mūsų žiniomis, J. Oleiskio pateikta informacija apie tuometinį Telšių vyskupą yra perdėm klaidinga. Red.).

Labai galimas dalykas, kad žydų kolaboravimas Rainių miškelio skerdynėse iššaukė apgailėtinas lietuvių reakcijas Telšiuose. Kaip matome, tas arklys, vežiojąs genocido aukas, yra labai komplikuotas tvarinys. Reikia jį esmingiau patyrinėti.

IV. Blogio šaknys

Šmaikščiai savo pirmajame atsiliepime Levinas atsikerta į redakcijos ir mano straipsnius. Jam jų išvada "yra panaši į Gogolio 'Revizoriaus' pasaką apie seržanto žmoną, kuri buvo apkulta, bet, pagal policmeisterio nuomonę, jinai pati save apkūlė".

Pirmoji, kuri giliau į tą priekaištą pažvelgė ir pačių aukų talkinimą naciams iškėlė keliolika metų dar prieš Levino atsiliepimą, yra Hannah Arendt, žydų kilmės politinė mąstytoja bei mokslininkė. Prieš dvidešimt metų ji buvo speciali "New Yorker" žurnalo korespondentė ir ten aprašė Eichmano bylą Jeruzalėje. Po metų ji išleisdino knygą "Eichmanas Jeruzalėje", kur daiktus pavadino tikraisiais vardais, ir niekas taip atvirai ir, sakyčiau, giliai nepažvelgė į blogio problemą. Knyga apėmė ne tik didžiojo nusikaltėlio bylą, bet ir ištisą žydų naikinimo istoriją. Arendt buvo pirmoji, kuri pasmerkė žydų tarybas bei jų pirmininkus ir žydų policiją. "Žydų ypatingieji daliniai (Sonderkommandos) visur buvo naudojami tikrųjų žudynių procese, jie atliko kriminalinius veiksmus, kad save išgelbėtų iš tiesioginės (immediate) mirties grėsmės; žydų tarybos bei vyresnieji bendradarbiavo, nes manė, kad tuo galėtų išvengti dar rimtesnių pasekmių už tas, kurios jau įvyko" (1977 m. laida, 91).

Bet tiesa buvo netgi žiauresnė. Vengrijoje pvz. dr. Kastneris išgelbėjo, tiksliai skaičiuojant, 1,684 žmones, kai paaukojo maždaug 476,000 žmonių gyvybių (119). Ir kituose getuose vyko panašios istorijos. Žydai pareigūnai — nacių kolaborantai — tikėjo ar sakėsi tikį, jog "žydai policininkai yra švelnesni ir paslaugesni ir likiminį bandymą (ordeal) lengvinantys (iš tikrųjų jie buvo brutalesni ir mažiau pasiduodą korupcijai, nes lošė savo gyvenimo ir mirties korta)".

Įžvalgi mokslininkė pastebi garbios žydų visuomenės moralinį smukimą, kai dalis žydų sutiko priimti privilegijas iš savo viešpačių vokiečių, būtent: Vokietijos žydai tapo "ypatingi", "geri žmonės", kai Lenkijos žydai — deportuotini. Išdava: įžymūs žydai gavo daugiau teisių išlikti gyvi nei eiliniai. Tuo patys žydai lyg ir apribavo bei įteisino savo priešų nusikaltimą (plg. 132-33).

O ką į tokius faktus bei mintis atsakė žydų visuomenė? Gi tyla. Lyg tokios knygos nebūtų buvę parašyta. Lyg Arendt būtų buvus raupsuotoji, kurios bent viešumoje nereikėtų rodyti. O po to pasiliejo įniršis.

Tačiau autoritetingos mokslininkės atskleistoji tiesa aiškiai parodo, kad blogio šaknys yra daug gilesnės ir komplikuotesnės. Totalizmas nesukūrė specialios žmogiškos prigimties, bet, matyt, pati žmogiškoji prigimtis ne tik svetimuose, bet ir savuose žmonėse yra ypatinga. Ir ta pati seržanto žmona, Levino pasiskolinta iš Gogolio, šioje istorijoje nebuvo pilnos nekaltybės. O arklys, vežąs nacių aukas į pražūtį, buvo daugialypis. Tad neteisinga yra pagrindinę ar didžiąją kaltės dalį suversti pvz. lietuviams, kai sava kepurė dega. (Tai žinoma, neatpalaiduoja nuo atsakomybės tų lietuvių, kurie be jokio teismo ar kaltės įrodymų žudė žmones).

(Bus daugiau)

A†A
ONAI KAVECKIENEI
mirus,

dukrą ELZBIETĄ SZALOWSKI, sūnų JURGĮ KAVECKĄ su šeimomis, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi —

Šiauliečių Sambūris Toronte

Vienerių metų mirties sukaktis

1980 metais birželio mėnesio 8 dieną Otavoje mirė

a.a. Irena Beresnevičiūtė-Jurkienė

Jos brangų atminimą gerbdami, su dideliu skausmu ir liūdesiu prisimename jos skausmingą ligą ir perankstyvą mirtį. Nors jau metai prabėgo, bet jos neužmiršime niekados.

Šv. Mišios už jos vėlę bus atnašaujamos šių metų birželio mėnesio 13, šeštadienį, 10 valandą ryto, Prisikėlimo parapijos šventovėje Toronte.

Maloniai prašome gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose ir prisiminti a.a. Ireną maldose.

Liūdintys tėvai — Vincas ir Ona,
vyras Algirdas, dukros — Rūta, Rasa ir Daiva,
brolis Albinas su šeima ir sesuo Birutė

A†A
SOFIJAI KUSINSKIENEI
mirus,

vyrui ALEKSUI, dukroms — DANAI, RITAI, sūnui ALGIUI su šeima ir visiems giminaičiams reiškiame nuoširdžią užuojautą —

J. B. Stankai — *A. M. Juozapavičiai*
L. Griškonienė — *P. E. Juteliai*
J. Bataitis — *V. Bružas*

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

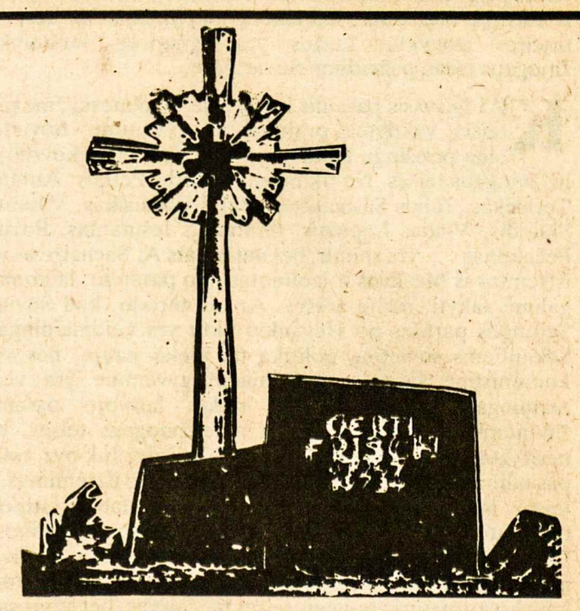

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose —
137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose —
2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Vokiečių būrelis dažo margučius, kuriuos Velykų proga pardavinėjo ir tuo būdu telkė lėšas Sibire kalinamiems lietuviams ir kitiems. Ši nuotrauka buvo įdėta V. Vokietijos laikraštyje "Weltbild" prie aprašymo apie Nijolę Sadūnaitę

Lietuviškojo Vilniaus jaunimo atsišaukimas pogrindžio "Aušroje" 26 nr.

Mes gimėm sovietinėje vergijoje

Į Lietuvos ir pasaulio lietuviškąjį jaunimą Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 63-jų metinų proga

Mes, Vilniaus lietuvių patriotiškasis jaunimas, minėdami 63-ąsias Nepriklausomybės akto pasirašymo metines, skelbiame:

Mūsų Tėvynės Lietuvos valstybinė nepriklausomybė gyva mūsų širdyse! Lietuvos laisvės idėja dega mūsų protai! Mes, besibaigiančio XX-ojo — kosmoso ir atomo amžiaus vaikai — gimėme vergijoje. Tačiau savo šeimose, draugų būreliuose, kartu su Lietuvos, laisvojo pasaulio lietuviais, jaunimu, GULAG'O tremtiniais, kartojame didingiausio tautos istorijos dokumento žodžius:

"Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos — Vokietijos ir kstų šalių vyriausybes šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, kaipo vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintąja tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18-23 dienomis 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą, demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nou visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis...".

Minėdami šią didžią datą, lenkiame galvas tiems, kurie padėjo pagrindus Nepriklausomybei, žuvo nž Tėvynės laisvę.

Rusiškieji skupantai sutrypė valstybės suverenumą, bet nepajėgė išrauti iš mūsų sielos laisvės jausmo, nepriklausomos Lietuvos atkūrimo troškimo.

Mūsų idealas yra visas lietuvių tautos idealas.

Mums artimi didžiojo rusų tautos kovotojo už žmogaus teises V. Bukovskio žodžiai, kupini skausmo, atspindintys mūsų brutalios epochos dvasią — "jeigu norite paversti savo šalį kapinynu, pradėkite kurti socielizmą". Socializmas praktikoje — tai šiurpi Kampučijos tragedija. Afganistanas, kurio istorija tarytum pakartoja įvykius Pabaltijyje prieš 40 metų. Mes visa širdimi — su Afganistano tautomis, sukilėliais ir partizanais. Savo darbu, tikėjimu, kova privalome įrodyti ir įrodysime, kad antikomunistas nė kiek neblogesnis žodis už antifašistą. (Taip yra pasakęs dabartinis vokiečių literatūros klasikas, artimas A. Solženicino draugas). Komunizmas, fašizmas, genocidas — mūsų tautai sinonimai.

Mūsų pusėje Tiesa, moralinis, dvasinis pranašumas. Žavėjo, teikė didžiulę paramą prezidento Dž. Karterio tvirta vyriausybės politika žmogaus teisių gynimo klausimu, Maskvos olimpiados boikotas. Mes ne vieni! Didžiuojamės šios laisvos, demokratiškiausios, galingiausios pasaulio valstybės laimėjimais. Žinome, kad nemažą indėlį į jos klestėjimą įneša mūsų tautiečiai, jos ateitį kuria ir lietuvių jaunimas, gėrimės jo tautine veikla, jaučiame paramą.

Mums artimi ir brangūs naujojo JAV prezidento Ronaldo Reigano inauguracinėje kalboje pacituoti Pirmajame pasauliniame kare žuvusio Amerikos kario žodžiai: "Aš turiu gyventi, kovoti, dirbti taip, tarytum nuo manęs vienintelio priklausytų Tėvynės likimas". Jie privalo tapti ir mūsų credo.

Mes turime kuo sekti. Tai mūsų dienų didvyriai: B. Gajauskas, N. Sadūnaitė, P.Paulaitis, V. Petkus, P. Pliumpa, doc. V. Skuodis, S. Kovaliovas, A. Terleckas, G. Iešmantas, V. Lapienis, P. Pečeliūnas, A. Statkevičius, J. Sasnauskas, A. Janulis, P. Buzas, G. Navickaitė, O. Vitkauskaitė, J. G. Stanelytė.

"Stebėt, mąstyt ir viską atsiminti", būti laisvės kovų metraštininkais — mūsų pirmutinė pareiga. Klausykime, ką pasakoja tėvai, seneliai, užrašykime jų pasakojimus — kaltinamąją medžiagą okupantams. Burkimės į savišvietos ratelius, studijuokime Lietuvos istoriją, filosofijos klausimus, tobulai kalbėkime lietuviškai, visapusiškai ruoškimės būti tikri laisvos valstybės piliečiai! Stenkimės kurti gausias, gražias, blaivias lietuviškas šeimas — Lietuvos jaunystę!

Didysis mūsų sąjungininkas — Tikėjimas, Bažnyčia. Lankykime ją, klausykimės pamokslų, juose išgirsime daug nepaprastai naudingo, jie padės mums nesugniužti.

Iš mūsų Tėvynės Lietuvos širdies — Vilniaus sveikiname viso pasaulio lietuvius!

Tebūna mums Vasario 16-oji vėliava, po kuria vieningai stojame į naują žygį už laisvę, už Lietuvos Nepriklausomybę!

Vilnius, 1981. II. 16

Vilniaus lietuviškasis jaunimas

Rašo pogrindžio "Aušra"

Gana Lietuvą rusinti!

Lietuva rusinama sparčiai. Kaikuriose viešose įstaigose jau nebegalima lietuviškai susikalbėti. Geležinkelių sistema visai surusinta (traukiniu važiuodami girdime tik rusiškus paaiškinimus). Jau kelinti metai, kai mūsų knygynai ir kioskai užversti rusiška literatūra, o jei išleidžiama lietuviška vertinga knyga, tai knygynuose jos nusipirkti negausi. Mums neleista turėti net žemėlapį lietuvių kalba (knygynuose kelinti metai guli rusiškas Lietuvos žemėlapis).

Ypač užgulė rusinimas švietimo sistemą. Atėjo metas, kai bolševikinis okupantas, nusimetęs išvaduotojo kaukę ir išsižadėjęs komunizmo idealų, atvirai ir ciniškai ėmėsi Lietuvą rusinti ir vietoj mėsos mums kiša rusų kalbą ir rusišką menkavertę literatūrą. Paskutinis okupanto žingsnis — rusų kalbos dėstymas vaikų darželiuose ir vidurinės mokyklos I-ose klasėse. Pirmoje klasėje sumažintos lietuvių kalbos pamokos, o rusų kalbos pamokos vyksta dviejuose pogrupiuose. Vadinasi, rusų kalba yra privilegijuota, jos mokoma dirbant su mažesniu mokinių skaičiumi, kad mokiniai geriau dalyką įsisavintų.

Šis paskutinis okupanto žingsnis yra pasikėsinimas į gyvybinį mūsų tautos šaltinį — lietuvių kalbą, kurią mūsų bočiai šimtmečiais išsaugojo gryną, noras šį šaltinį užteršti, užnuodyti, išsekinti. Yra žinomas pedagogikos dėsnis, kad svetimą kalbą galima pradėti mokyti tik tada, kai mokiniai gerai įsisavina gimtąją kalbą. Jau buvo blogai, kai nuo antros klasės pradėta mokyti rusų kalbos, o dabar lietuvių kalbos reikalai pasidarė visai blogi. Jei vaikui nuo 6 metų, pradedant darželiu, kišama rusų kalba, jo gimtoji lietuvių kalba bus užteršta rusišku žodynu, rusiškais išsireiškimais ir rusiška galvojimo būdu, o lietuviška kalba bus sužalota, iš jos liks lietuviškai rusiškas žargonas.

Kodėl mūsų vaikai turi mokytis rusų kalbos jau nuo 6 metų, o rusiukai Rusijoje mokosi svetimos kalbos (vokiečių ar kitos) tik nuo 11 metų? Kodėl mes neturime lygių teisių su rusais? Kuo jie pranašesni už mus? Jų daugiau yra, bet ne skaičiumi matuojama tautos vertė. Mes, kaip tauta, nesame menkesni ir mažiau verti, kaip rusai, ir savo kalbos neišsižadėsime.

Gana Lietuvą rusinti! Mokykla skirta ne tam, kad žudytų mūsų vaikų gimtąją kalbą.

Lietuviai! Boikotuokime rusų kalbą! Įstaigose ir viešose vietose kalbėkime lietuviškai. Jei kas tave užkalbina rusiškai, atsakyk lietuviškai, nebent jis būtų atvykėlis nerusas. Tegu rusai, gyveną Lietuvoje, išmoksta lietuviškai.

Neterškime lietuvių kalbos rusiškais žodžiais ir posakiais.

Nepirkime rusiškų knygų ir literatūros, kuri skiriama propagandai mokykliniam jaunimui ir vaikams.

Tėvai, neleiskite savo šešiamečių vaikų į darželio paruošiamąją grupę. Tegu jie vienerius metus pabūna namie.

Mokytojai, kuriems užkrauta pareiga I klasėje mokyti lietuvių vaikus rusų kalbos, praveskite formaliai pamokas ir pasistenkite, kad mokymo rezultatas būtų artimas nuliui.

Lietuvių kalbos mokytojai, jūsų pareiga įkvėpti mokiniams lietuvių kalbos meilę, iškelti jos grožį ir vertę.

Griškevičiai, rimkai ir visi, kurie vergiškai pildote visus okupanto nurodymus, žinokite, — jūsų laukia tautos teismas!

"Aušra", nr. 26(66)

Lietuviai

• **Lietuviškos spaudos rėmėjai yra savos tautos gynėjai**

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Tel. 533-7954

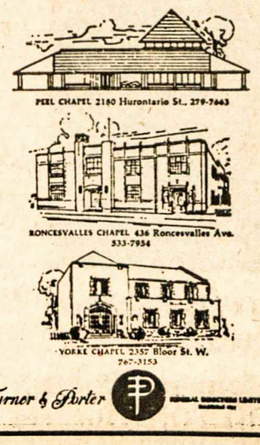

Vokiečiai šelpė Sadūnaitę

Taip rašė "Weltbild" žurnalas Augsburge 1980 m. 8 nr.

Šią NIJOLĖS SADŪNAITĖS nuotrauką išspausdino vokiečių laikraštis "Weltbild". Ji vaizduoja ją atliekančią tremtinės bausmę Bogučanuose, Sovietų Sąjungoje

A. VAISIŪNIENĖ

Pripuolamai viena augsburgietė sužinojo iš spaudos vienos lietuvaitės tragišką likimą, kuri dėl katalikų tikėjimo išpažinimo buvo ištremta Sibiran. Ši augsburgietė tuojau suorganizavo pagalbos akciją, pavadinadma ją "Sibirien".

Vieno laikraščio pranešimas stipriai sukrėtė Margot Bauer. 1977 metais ši augsburgietė skaitė spaudoje apie 39 metų amžiaus Nijolės Sadūnaitės — lietuvaitės tragediją, kuri dėl katalikų tikėjimo buvo ištremta Sibiran už tai, kad pas ją atrado spaudai paruoštą "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kroniką" ir nuteisė trejiem metam ištrėmimu Sibiran.

Margot Bauer, 42 metų amžiaus moteris, tuojau pradėjo veikti. Tuometiniam Sovietų Sąjungos ambasadoriui Valentin Felin ji pasiuntė griežtai protestuojantį laišką už ištrėmimą Sibiran ir persekiojimą narsios moters.

Vėliau ji tiesiogiai susirišo su Nijole Sadūnaite Sibire, Bogučanų stovykloje. Iš susirašinėjimo sužinojo, kad Nijolė yra docento duktė. Sadūnaitė jai atsakinėdavo į laiškus vokiečių kalba. Per susirašinėjimą su Nijole ponia Bauer daug ką sužinojo apie Sibire kalinamųjų gyvenimą.

Lietuviai Sibire turi suorganizavę katalikų grupę. Tikybinis leidinys yra uždraustas, bet jis slaptai surašomas ir išdalinamas savųjų tarpe. Net ir Nijolė dirbdavo prie šio leidinio.

Susirašinėdama Margot Bauer sužinojo ir apie klimatines Sibiro sąlygas, kad žiemos metu šaltis siekia iki 50°, o vasaros metu būna nepakeliami karščiai. Margot Bauer tuojau susirišo su katalikų jaunimu ir paruošė maisto siuntinį Nijolei Sadūnaitei. Siuntinio gavėja padėkojo neišpasakytai nuoširdžiai ir tuojau parašė atgal, kad nėra pajėgi apmokėti muitą už siuntinį.

Tai sužinojusi, Margot Bauer (trijų vaikų motina) nenuleido ir čia rankų, kreipėsi į Raudonąjį Kryžių ir kitas įstaigas, kur galima būtų apmokėti muitą. Su pasibaisėjimu sužinojo, kad į Sovietų Sąjungą muitas brangesnis už patį siuntinį. Už maisto siuntinį reikia sumokėti 300 markių, o už medžiagos siuntinį iki 500 markių. Nuolatinis šelpimas poniai Margot Bauer, kurios šeima susideda iš penkių asmenų būtų neįmanomas ir apsunkintų jos pačios ekonominį biudžetą. Geradarė sugalvojo šelpimą organizuoti platesniu mastu. Ji surado kelias jai gerai pažįstamas šeimas, kurios pradėjo gaminti vaškines figūras, marionetes ir dažyti velykinius margučius, juos pardavinėjo ir iš surinktų pinigų galėjo siųsti Sadūnaitei siuntinius. Likutį pinigų įnešė į banką pagalbinei akcijai.

Sekantį kartą nuėjus į banką rado, kad jos įdėti pinigai "Sibirien" sąskaitoje jau buvo padidėję 55 markėmis, nes patys banko tarnautojai aukojo.

Per trumpą laiką Margot Bauer jau visame Augsburgo mieste buvo žinoma kaip moteris, kuri kovoja už tikėjimo laisvę, šelpia Sibiran ištremtus kalinius.

Į asmeninį savo archyvą Margot Bauer rinko laiškus ir laikraščių iškarpas kaip pasibaisėtinus dokumentus. Laiškuose surasdavo vis naujus ir naujus vardus, katalikų komiteto teisių pažeidimus. Daugiausia buvo kunigų vardai, kurie surašydavo ir platindavo "Kroniką". Jų padėtis visuomet buvo pavojinga. Paaiškėjo, kad "Kronikos" egzistencija jau ir Vakarams yra žinoma.

Šiuos visus asmenis, kuriems gresia toks pat likimas kaip Nijolės Sadūnaitės, Margot Bauer prašo "Weltbild" skaitytojus remti ir jiems siųsti sveikinimus, ypač katalikų komiteto nariams. Taip pat Margot Bauer būtų labai dėkinga ir tiems asmenims, kurie paramą pasiųstų į banko sąskaitą 6225810 nr. "Siberien" vardu, Stadtsparkasse Augsburg, Zweigstelle 7, Bankleitzahl 72050000, W. Germany.

Red. pastaba. N. Sadūnaitė jau yra atlikusi paskirtą bausmę Sibire ir šiuo metu gyvena Vilniuje. Neturime žinių, ar šis vokiečių būrelis ir toliau šelpia lietuvius tremtinius bei kalinius Sibire.

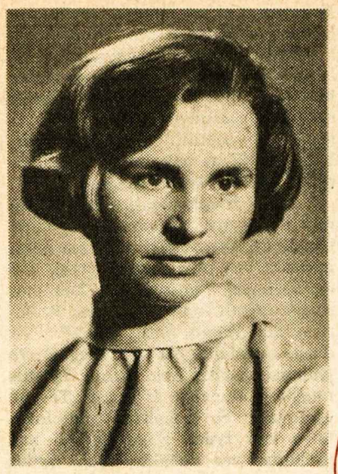

Taip atrodė NIJOLĖ SADŪNAITĖ 1969 m. Lietuvoje, prieš patekdama į sovietinių persekiotojų nagus

Švenčiausios Trejybės šventovė Kaune. Dabar ji priklauso kunigų seminarijai, kurioje mokosi 85 klierikai. Šiuo metu remontuojamas bei tvarkomas šventovės vidus. Išorė jau atremontuota.

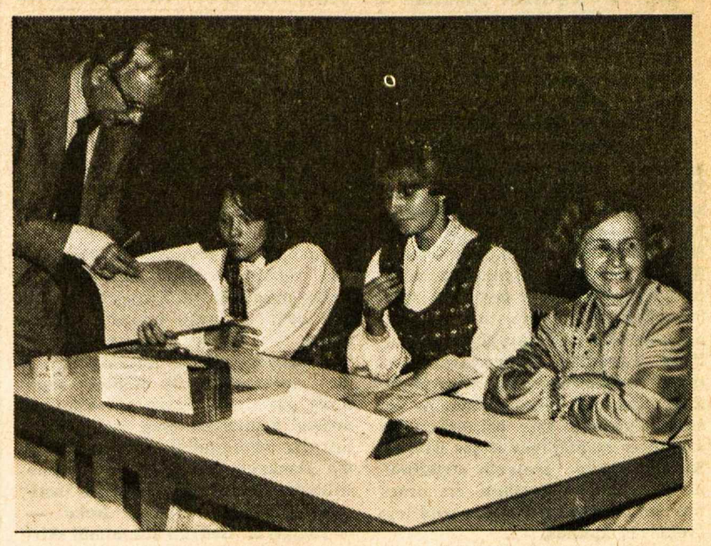

Pavasario šventės tarnyba prie įėjimo Huettenfelde, V. Vokietijoje, kur yra įsikūrusi Vasario 16 gimnazija. Iš kairės: dir. J. Kavaliūnas, Olga Šereikaitė, Lydija Kairytė, Valė Endriukaitienė

Nuotrauka J. D.

Nauja vaga baltiečių veikloje

Los Angeles lietuvių grupė, remiama estų ir latvių, pasirašė sutartį su amerikiečių firma vykdyti projektui, kuriam reikės 80.000 dolerių

V. MATIS

Š. m. gegužės 5 d. Los Angeles baltiečių-amerikiečių organizacinis komitetas sukvietė per 100 įvairių baltiečių į dr. J. Z. Brinkio namus. Susirinkimui pirmininkavo A. Mažeika, Los Angeles informacinio centro pirmininkas ir šios idėjos pradininkas. Susirinkime kalbėjo Alex Alexiev ir S. E. Wimbush iš "Rand" korporacijos apie dabartinę sovietų krizę.

Ponia Leslie Dutton, ypatingai daug padėjusi lietuviams anksčiau, dalyvaujanti "The Hannaford Co. Inc." veikloje, supažindino susirinkusius su numatyta baltiečių veiklos programa.

1. Ištirti galimybes ir nustatyti naujos organizacijos vardą.

2. Paruošti rekomendacijas, liečiančias pavergtųjų tautų savaitės ateitį.

3. Ištirti galimybes, kaip atkreipti JAV visuomenės dėmesį į Baltijos valstybių situaciją, pasinaudojant dabartine padėtimi Lenkijoje.

4. Išnagrinėti dabartinę JAV valdžios laikyseną Baltijos valstybių klausimu ir pateikti rekomendacijas.

5. Ištirti galimybes panaudoti Šakalio ir eventualiai Brazinsky atvejus knygai, filmui, televizijai, palengvinti leidimą knygų apie Baltijos valstybes.

6. Ištirti lėšų telkimo galimybes (pvz. tiesioginis kreipimasis į JAV visuomenę).

7. Nustatyti tikslingiausio Lietuvos pogrindžio spaudos paskleidimo ir politinės priespaudos faktų iškėlimo būdus.

8. Paruošti rekomendacijas, liečiančias muitus siuntiniams į Baltijos kraštus.

9. Atnaujinti Baltijos valstybių diplomatinių atstovybių personalą bei užtikrinti jų egzistenciją — teisinę ir finansinę.

10. Sudaryti paskaitininkų biurą ir jį administruoti.

11. Populiarinti lietuvių, latvių ir estų bendruomenių kultūrinius renginius.

12. Tvarkyti žemėlapių problemas.

13. Parengti propagandinį filmą ir jį išplatinti per mokyklas, klubus, televiziją.

14. Sudaryti baltiečių bendruomenių sąrašus.

15. Ištirti galimybes leisti "newsletter" formato leidinį, nukreiptą į viešosios nuomonės formuotojus.

16. Paruošti medžiagą spaudai ir kontaktuoti vedamųjų redaktorius.

17. Išstudijuoti galimybes sudaryti politinės akcijos komitetą ir pagalbinius vienetus įvairiose vietovėse.

Pradinėje dalyje ši bendrovė atliktų šiais klausimais tyrimą ir duotų patarimą, kaip geriau informuoti ir palenkti viešąją nuomonę, mobilizuoti baltiečius ir jų jėgas nukreipti reikiama linkme, kur daromi sprendimai, išnaudojant mums palankią JAV vyriausybę ir tarptautinę situaciją.

"The Hannaford Co. Inc." vadovas yra Pete Hannaford. Jis anksčiau rašydavo Reaganui kalbas, buvo jo rinkiminio vajaus patarėjas, viešosios opinijos reikalų žinovas, dabartinės JAV vyriausybės administracijos žmogus. Ši bendrovė turi pagrindines įstaigas Vašingtone, Niujorke, Los Angeles ir Sacramento miestuose, turi ryšius su politinės akcijos komitetu PAC ir kt., turi daug draugų svarbiose vietose.

Numatytos veiklos programai pritarė estų atstovas Avio Piirisild su ponia, latvių atstovai dr. A. Blakis, V. Paulovskis, o iš lietuvių organizaciniame komitete dalyvauja — pirm. A. Mažeika, J. Kojelis, JAV LB tarybos narys, A. Almenas, JAV LB vakarų apygardos tarybos narys, Danutė Barauskaitė, vakarų apygardos narė, R. Dabšys, vakarų apygardos pirmininkas, J. Matulaitis, Informacijos Centro iždininkas, Simas Kudirka ir Vladas Šakalys.

Šios veiklos išlaidos numatomos apie $80.000 metams. Jas būtų nesunku surinkti, kreipiantis į visus baltiečius, kai bus matoma aiški pažanga viešoje informacijoje ir vyriausybės sprendimuose. Susirinkime dalyvavusieji pritarė šiai veiklai ir ją parėmė savo aukomis: po $1.000 — D. Barauskaitė, S. Damušis, A. Mažeika, Jz. ir E. Kojeliai, J. ir E. Matulaičiai, Al. ir Ang. Raulinaičiai; po $500 — dr. Z. Brinkis, V. ir L. Vauža; po $100 — J. ir G. Gudauskai, M. Lembertienė, A. Lukšienė, J. ir E. Pažėros, L. Valiukas, V. ir E. Vidugiriai, N. ir S. Nyerges, S. ir O. Daugėlos.

Šį projektą pradėjo ir jam vadovauja Antanas Mažeika, trečios kartos Los Angeles lietuvis, subūręs nemažai jaunesnės kartos veikėjų. Jis jau žinomas kaip vienas iš organizatorių demonstracijų prie Jungtinių Tautų ir aktyvus darbuotojas jaunimo veikloje.

Š. m. gegužės 8 d. organizacinis komitetas ir Hannaford firmos atstovai pasirašė sutartį šios veiklos pirmai daliai vykdyti.

Lietuvių atstovai laukia iš kiekvieno lietuvio talkos auka ir veikla, kad šis projektas būtų sėkmingas.

Skaityk - platink - remk "SPEAK UP"

— anglų kalba G. URBONO leidžiamą prieškomunistinį, 24 psl. mėnesinį laikraštį.

Metinė prenumerata tik $10. — Be politinių straipsnių laikraštyje, rasite daug medžiagos apie religiją, švietimą, ekonomiją, finansus ir pan. Apie šį tarptautinį kovos laikraštį labai palankiai yra pasisakę: "The Toronto Sun", "The Spotlight" Vašingtone, "Opinii" Paryžiuje, "The Catholic Register" Toronte, "Christian Anti - Communism Crusade", Long Beach, CA, "The National Educator", Fullerton, CA, "Baltic News" Tasmanijoje, "News Digest International" Australijoje, prof. E. Waldman, Kalgario universitete, prof. D. Tomlinson Albertos universitete, Mrs. H. Gauvreau "Lincoln Renaissance", World Anti-Communist League, Canadians for Responsible Government Otavoje, radijo stotis "The Clarion Call", National City, CA, visa eilė lietuviškų ir ne lietuviškų informacinių vienetų bei asmenų. Susipažinimui siunčiame vieną numerį nemokamai.

''SPEAK UP'', P.O. Box 272, St. "B", Toronto, Ont. M5T 2W2, Canada

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ATNAUJINS ŠVENTOVĘ

Lietuvos Architektų Sąjungos Kauno skyriuje buvo aptartas Vytauto Didžiojo šventovės atnaujinimo klausimas. Seniau ją dažnai užliedavo Nemuno potvyniai, bet dabar, pastačius elektrinės įėgainės užtvanką, Kaunas stambių potvynių jau nebeturi. Senoji istorinė šventovė betgi buvo žiauriai apleista, turistus liūdnai nuteikdavo nesutvarkyta jos aplinka. Paminklų konservavimo instituto Kauno skyriaus atstovai V. Žalnierius ir J. Mekas minėtame posėdyje kalbėjo apie archeologinius šventovės tyrinėjimus ir jos istoriją. Su atnaujinimo projektu supažindino jo autorė S. Čerškutė Šia proga bus sutvarkyta ir Vytauto Didžiojo šventovės aplinka.

"GINTARINĖ PORA-81"

Kauno sporto halėje gegužės 11 d. pasibaigė tradicinis pramoginių šokių konkursas "Gintatarinė pora-81", kuriame, be Lietuvos atstovų, dalyvavo šokėjų poros iš Sovietų Sąjungos miestų, svečiai iš Austrijos, R. Vokietijos, Čekoslovakijos ir Lenkijos. Varžybos apėmė klasikinius, P. Amerikos ir sovietinius šokius. Pagrindinį prizą laimėjo Dana Paštekova ir Miroslavas Dekanekas iš Bratislavos, jau tris kartus pripažinti pramoginių šokių čempijonais Čekoslovakijoje. Jiedu pirmavo visose trijose rungtyse. Antroji vieta bendrose varžybose teko kauniečiams — moksleivei Editai Sagatauskaitei ir studentui Arlandui Modzeliauskui. Sovietinių jaunimo šokių konkursą laimėjo Eglė Milušauskaitė ir Daivaras Andriuškevičius, kauniečiai moksleiviai.

60.000 GYVENTOJŲ

Sparčiai augantis Alytus jau turi 60.000 gyventojų. Šešiasdešimtąjį tūkstantį užbaigė neseniai gimęs namų statybos kombinato inžinierės Aldonos ir medvilnės kombinato elektriko Rimvydo Zubrickų sūnus. Penkiasdešimtatūkstantuoju gyventoju buvo Kęstutis Radzevičius, šiuo metu dar neturintis penkerių metų amžiaus. Taigi miesto padidėjimas 10.000 gyventojų pasiektas per nepilną penkmetį.

RENKA VAISTAŽOLES

Farmacijos valdybos vyr. vaistinių augalų inspektorė B. Karnickienė "Tiesos" gegužės 8 d. laidoje paskelbė informacinį pranešimą "Padėka jauniesiems vaistažolių rinkėjams". Iš jo sužinome, kad specialiais konkursais į vaistažolių rinkimą yra įjungti moksleiviai. Pernai jame dalyvavo net 988 mokyklos. Aktyviausiomis talkininkėmis Švenčionių vaistažolių farmacijos fabrikui buvo Švenčionių, Varėnos ir Alytaus rajonų bei Kauno miesto mokyklos. Švenčioniškiai surinko 53 tonas, varėniškiai — 3,5, alytiškiai — apie 5, kauniečiai — 7 tonas. Daugiausia vaistažolių surinkę moksleiviai buvo įvertinti švietimo ministerijos pagyrimo raštais ir dovanėlėmis. Pirmąsias vietas laimėjo trys mokyklos: Varėnos rajono Marcinkonių vidurinė, Švenčionių rajono Sarių aštuonmetė ir Alytaus rajono Nemunaičio pradinė. Raudonojo Kryžiaus centro komiteto garbės raštus už vaistažolių rinkimo skatinimą gavo 31 mokytojas. Kaikurios mokyklos vaistažoles netgi augina savo daržuose. B. Karnickienė betgi nusiskundžia, kad vaistažolių rinkimu nelabai tesirūpina Telšių, Šilutės, Pakruojo, Kapsuko (Marijampolės) rajonų mokytojai. Ten vaistažolių rinkimas dar nerado platesnio atgarsio nei mokyklose, nei švietimo skyriuose. Peržemas dėmesys vaistažolėms skiriamas ir Skuodo, Pasvalio, Jurbarko, Rokiškio rajonuose.

GEDVILO ATMINIMUI

Vilniškės kompartijos centro komitetas ir ministerių taryba velionies Mečislovo Gedvilo atminimą įamžino jo vardo suteikimu vidurinei Palangos mokyklai. Vykdomasis Telšių rajono komitetas gavo įsakymą M. Gedvilų vardu pavadinti vieną naują Telšių miesto gatvę. To partiečio vardo taipgi susilauks vienas žvejybos laivas. Tokį laivą jau turi miręs kompartijos I sekr. Antanas Sniečkus. Antkapį ant M. Gedvilo kapo turės pastatyti vykdomasis Vilniaus miesto komitetas. Jam taipgi teks prisegti memorialinę lentą prie namo Daukanto gatvėje, kur gyveno velionis. Kompartijos istorijos institutas susilaukė dvigubo įsako — — įsteigti M. Gedvilo atminimui skirtą nuolatinį skyrių revoliucijos muzėjuje Vilniuje ir išleisti vieną tomą rinktinių M. Gedvilo raštų.

JAUNI PARAŠIUTININKAI

Aviacijos sporto technikos klubas prieš ketverius metus buvo įsteigtas Kapsuke (Marijampolėje). Jis dabar yra tapęs didžiausia jaunųjų parašiutininkų mokykla visoje Lietuvoje. Klube treniruojasi daugiau kaip 200 šio miesto ir rajono vidurinių bei specialiųjų profesinių technikos mokyklų auklėtinių. Vaikinai ir merginos priimami nuo keturiolikos metų, o šuolius su parašiutais pradeda tik būdami šešiolikmečiai. Iki to laiko jie susipažįsta su parašiutizmo technika, atlieka mokomuosius šuolius nuo bokšto. Klubo nariais gali tapti tik po trijų šuolių iš lėktuvo. Pasak instruktoriaus L. Kontrimavičiaus, priimami tik pažangūs ir labai drausmingi moksleiviai. Klubo viršininkas G. Varnagiris džiaugiasi, kad jaunimas turi mėgstamą užsiėmimą.

AMONIAKINIS VANDUO

Švenčionių gamtos apsaugos inspektorius Jonas Jakseboga ir "Komjaunimo Tiesos" korespondentas Henrikas Gudavičius šiame dienraštyje gegužės 8 d. paskelbė rašinį "Amoniakinis vanduo teka į Kretuoną". Jiedu pasakoja: "Taip, ne laša, o teka. Neplona srovele jis tekėjo gegužės šeštosios dienos pavakarį iš netikusios cisternos, kuri pastatyta prie pat bevardžio upelio, bėgančio pro Kretuonių kaimą į Kretuono ežerą. Važiavome pažiūrėti, kaip laikosi senasis Kretuonių ąžuolas — valstybės saugomas gamtos paminklas, ir nebūtume net įtarę, kad tokioje vargonoje, aprūdijusioje cisternoje, pastatytoje prie pat upelio, laikytų dar kas amoniakinį vandenį, jeigu ne stiprus amoniako kvapas, tvyras aplinkui ir pasiekiantis net Kretuonių kaimą. Nebūtume pagalvoję, kad yra dar tokių blogų šeimininkų, kurie ne tik dėl nuodijamos aplinkos nesijaudina, bet ir liaudies turto — vertingų trąšų — nė kiek nevertina . . ." Amoniakinį vandenį kolchozams ir sovchozams teleidžiama laikyti gerai įrengtoje centrinėje saugykloje. Ta sena cisterna pasinaudojo Švenčionių rajono "Kretuonų" kolchozo specialistai su valdybos pirm. Mykolu Kuliu. Mat iš jos šią trąšą lengviau išvežioti į aplinkinius laukus. Nė į galvą neatėjo mintis, kad daroma didžiulė žala Kretuono ežerui, kuris yra paskelbtas paukščiams skirtu gamtiniu draustiniu.

PAKEITĖ TEISĖJUS

Vilniškės augščiausiosios tarybos prezidiumas savo įsaku pakeitė du augščiausiojo teismo pirmininko pavaduotojus — Juozą Žvirblį ir Mykolą Čapskį, išėjusius pensijon. Tas pareigas dabar leista eiti Mykolui Ignotui ir Juozui Sinkevičiui, kol juos pirmininko pavaduotojais oficialiai išrinks augščiausioji taryba. V. Kst.

Hamiltono Vysk. Valančiaus mokyklos 1980-81 mokslo metų užbaigimo iškilmių garbės svečiai su mokyklą baigusiais abiturientais. Iš kairės: mokyklos ved. K. Mileris, tėvų komiteto pirm. B. Mačys, augštesniųjų lituanistinių kursų mokyt. V. Stanevičienė, Kanados LB krašto v-bos pirm. adv. J. Kuraitė, abiturientė Dana Ciparytė, mokyklos globėjas prel. J. Tadarauskas, abiturientas Danielius Rukšėnas, KLB Hamiltono apyl. pirm. dr. V. Kvedaras. Nuotraukoje trūksta abituriento Lino Stanaičio J. Miltenis

HAMILTON ONT

PENSININKŲ NAMAI. Hamiltono pensininkams savo namus-butus pasistatydinti viltys vėl sustiprėjo. Prieš porą metų mūsų buvo jau nemažai padaryta: draugovė buvo inkorporuota, gautas čarteris, užpirktas sklypas gerom sąlygom ir tinkamoje vietoje, gauta per 70 pareiškimų, norinčių apsigyventi tuose būsimuose namuose. Architektas padarė namo piešinį ir pirminius apskaičiavimus pagal miesto valdybos reikalavimus.

Pradinėms išlaidoms padengti buvo mūsų sudėta keletas desėtkų dolerių. Truputį gavome aukų iš lietuviškų organizacijų, paskolą iš Pensininkų Klubo. Deja, viską teko sustabdyti, nes negalėjome gauti paskolos iš CMHC namų statybai. Labai nepalanki buvo mortgičių bendrovės administracijos nuomonė.

Porai metų praėjus, padėtis pasikeitė. Mortgičių bendrovės administracijos pareigūnai pasikeitė. Jų nuomonė jau daug palankesnė bent šiuo metu. Yra vilčių, kad paskolą galėtume gauti. Pastaruoju metu turėjome porą posėdžių su CMHC pareigūnu. Buvo gauti nurodymai ir paraginimas namus statyti. Žadama paskola ir visokeriopa parama.

Dabar svarbiausias mūsų uždavinys — surinkti žinias ir pareiškimus, turėti skaičių pensininkų, norinčių tokių namų (apartamentų) Reikalinga ir norinčiųjų nuomonė: kokio dydžio, kiek miegamųjų turėtų būti, kokios sąlygos ir t.t. Gautos žinios nebus niekur viešai skelbiamos, laikomos paslaptyje, naudojamos tik lietuvių namų draugovės reikalui.

Blanko užpildymas nereiškia, kad privalai tuose būsimuose namuose apsigyventi ar kad darai kokį nors piniginį įsipareigojimą draugovės nariams ar mortgičių bendrovei.

Hamiltono Pensininkų Klubo nariai blankus gaus paštu. Kiti hamiltoniečiai, nepriklausą klubui ar toliau gyvenantieji, iškirpę iš laikraščio atkarpą, žemiau atspausdintą, užpildykite ir pasiųskite draugovės sekretoriui: A. Jankūnas, 103 Academy Ave., Ancaster, Ont. L9G 2Y2. Pareiškimus galite siųsti iš betkurios Kanados vietovės, jei norite apsigyventi Hamiltone lietuvių namuose (apartamentuose).

Prieš porą metų Hamiltono Lietuvių Pensininkų Klubas sudarė statybos komitetą: pirm. L. Skripkutė, vicepirm. A. Patamsis, finansinis patarėjas B. Kronas, statybos patarėjas A. Šilinskas, sekr. ir laikinis ižd. A. Jankūnas.

Statybos komitetas

BUS PAGERBTAS VYSKUPAS. "Ateitis yra mano" — tarė a.a. vysk. V. Borisevičius sovietinio teismo salėje teisėjams.

Kai SLA 72-ra kuopa paskelbė, kad šiais metais įrašys Kanados Lietuvių Fonde komunistų nukankinto 1947 m. a.a. vyskupo Borisevičiaus vardą, labai palankiai į tai atsiliepė lietuviai.

Apie Lietuvos okupantus sovietus ir jų žiaurumus, tardant suimtus patriotus lietuvius, yra žinių iš tų lietuvių, kuriems pasisekė išlikti gyviems ir pasiekti laisvą pasaulį. Iš jų apie iškentėtas kančias girdėjome gyvu žodžiu, spaudoje, knygose. Pačias žiauriausias kančias per tardymus teko iškentėti ir a.a. vyskupui Borisevičiui.

Vyskupui J. Staugaičiui mirus 1943 m. liepos 8 d., Telšių vyskupo pareigas perėmė vysk. V. Borisevičius. Tai buvo pats sunkiausias laikas valdyti vyskupiją. Vysk. V. Borisevičius, kaip didelis patriotas lietuvis, ištikimas Kristaus sekėjas, buvo bolševikų sekamas. 1946 m. vasario 3 d. buvo bolševikų suimtas Telšiuose, išgabentas į Vilnių ir uždarytas vietos kalėjime. 1947 m. sausio mėn. buvo nuteistas sušaudyti. Teismo metu ir skelbiant galutinį sprendimą, vysk. V. Borisevičius buvo ramus, nesijaudino ir tarė: "Esu nekaltas."

Teismo tragikomedijos metu vienas iš teisėjų, norėdamas vyskupą įskaudinti, tarė: "Matai, pirma gerai gyvenai, visi tave gerbė, manei, kad esi galingas. Dabar matai, kad mes esame nugalėtojai." Vyskupas V. Borisevičius ramiu balsu atsakė: "Tu dabar nugalėjai, bet tavo pergalė yra trumpa. Ateitis yra mano. Kristus nugalės! Nugalės ir mano Tėvynė Lietuva!" To pokalbio liudininkai buvo keli žydai, atėję liudyti, kad vyskupas yra nekaltas. Tuos žydus vyskupas buvo išgelbėjęs nuo nacių žudynių. Jie stebėdamiesi sakė: "Tikrai tas žmogus nebijo mirti!"

(Nukelta į 9-tą psl.)

PAREIŠKIMAS

Prašau įrašyti mane į sąrašą norinčių gauti butą HLP pastate. Atsiųskite man anketą smulkesnėms žinioms.

Pavardė, vardas .....

Adresas .....

Pageidavimas .....

Pasiūlymas .....

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A) 6%
santaupas 15%
term. depoz. 1 m. ..15½%
term. depoz. 3 m. 13%
reg. pensijų fondo 14%
90 dienų depozitus ..16¼%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. ..17½%
asmenines paskolas 19%

Simon's TRAVEL

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

LIETUVA 11 DIENŲ!

Birželio 8 — 22 — išparduota

Vilnius, Kaunas, Trakai, Druskininkai, Anykščiai, Rumšiškės

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

Gegužės 28 — išparduota
Liepos 9 — 23
Rugpjūčio 13 — 27
Liepos 23 — rugpjūčio 6
Rugsėjo 3 — 17
Gruodžio 21 — sausio 4

Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje gimines automobilius.
Smulkiau teiraukites:

TORONTO tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
MONTREAL tel. (514) 669-8834
CHICAGO tel. (312) 673-5391 arba 654-4238
TELEX 06-986766 TOR

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

The Marlatt laidotuvių namai ir koplyčia

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East (East of Sanford)

Telefonas: 528-6303

HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A.a. VYTAUTAS ŠIRVYDAS, žurnalistas, gegužės 17 d. mirė Hudsone, N.H., sulaukęs 82 metų amžiaus. Velionis buvo gimęs Subate, Latvijoje. Su motina į JAV atvyko 1903 m., bet 1909 m. vėl grįžo Lietuvon. Galutiniam apsigyvenimui į JAV atvyko 1916 m. Mokėsi Valparaiso universitete, lankė trejų metų chemijos kursą Cooper Union, N.Y. Nuo 1929 m. dirbo JAV imigracijos inspektorium. Bendradarbiavo beveik visuose lietuvių laikraščiuose ir žurnaluose, bet daugiausia metų paskyrė "Vienybei", kurioje iki pat mirties buvo vienu iš redaktorių. Parašė savo tėvo Juozo O. Širvydo, Vinco Ambrozevičiaus, Broniaus K. Balučio monografijas, dokumentinę 1875-1904 metais JAV-se išleistų lietuviškų knygų apžvalgą, pirmąją SLA istorijos dalį, apimančią 1886-1915 m. laikotarpį. Palaidotas gegužės 20 d. Nashua, N.H., kapinėse šalia anksčiau mirusios savo žmonos.

ILLINOJAUS UNIVERSITETE susitikimą su jo rektorium D. Riddle, prorektorium Jonson, slavų departamento vedėju N. Moravcevich bei kitais pareigūnais gegužės 1 d. turėjo PLB valdybos delegacija, kurią sudarė pirm. V. Kamantas, teisinis patarėjas bei vicepirm. S. Kuprys ir E. Sakadolskienė. Susitikime buvo aptarti steigiamos lituanistinės katedros reikalai. Sutartį dėl tos katedros numatoma pasirašyti su universitetu iki birželio vidurio.

ČIKAGOS LIETUVIAI gegužės 3 d. Jaunimo Centre pagerbė pedagogę ir istorikę Aliciją Rūgytę, kuri, sulaukusi jau 78 metų amžiaus, vis dar nesiskiria su mokytojos darbu. Pagerbtuves surengė "Giedros" korporacija, pasirūpinusi specialiu filmu "Alicija Rūgytė — pedagogės portretas". Filmą pagamino A. Šlutas, šiam darbui paskyręs 200 valandų, savo honorarą paaukojęs "Giedrai" ir A. Rūgytei. Filmo redagavime jam talkino S. Juška. Paaiškinimų tekstą paruošė D. Kučėnienė, talkinama L. Adomėnienės. Šiam 40 minučių trunkančiam filmui panaudotos nuotraukos, susietos su A. Rūgytės jaunyste, jos darbu Švėkšnos gimnazijoje. Filmas atspindi jos veiklą lituanistinėse mokyklose, Pedagoginiame Lituanistikos Institute, Lietuvių Istorikų Draugijoje, "Giedros" korporacijoje. A. Rūgytės nuopelnus apibūdina dr. A. Razma, M. Rudienė, generalinė Lietuvos konsulė J. Daužvardienė. Švėkšniškių Draugijos vardu A. Rūgytę sveikino S. Petersonienė, JAV LB pirm. V. Kutkaus ir savo vardu kultūros tarybos pirm. I. Bublienė, įteikusi dail. N. Palubinskienės medžio raižinį. Giedrininkės A. Rūgytę apdovanojo rožių puokšte. Užbaigai sugiedota "Ilgiausių metų" ir Lietuvos himnas.

AUKSINĘ KUNIGYSTĖS SUKAKTĮ balandžio 26 d. Beverly Shores, Ind., Šv. Onos šventovėje atšventė kun. Petras Katauskas. Jis yra baigęs kunigų seminariją Mundeleine, Ill., kunigu įšventintas 1931 m. balandžio 11 d. kardinolo G. Mundeleino, tuometinio Čikagos arkivyskupo. Sukaktuvininkas dirbo kapelionu Šv. Marijos Gimimo parapijoje ir Šv. Jurgio parapijoje, o 35 metus klebonavo Šv. Kazimiero parapijoje Chicago Heights. Čia jam taip pat ilgus metus teko būti Čikagos Šv. Kazimiero kapinių direktorium.

Venecuela

MOTINOS DIENOS MINĖJIMĄ Karako ir apylinkių lietuviams gegužės 3 d. surengė Venecuelos Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba su pirm. Aru Mažeika. A. Vaisiūnienės pranešimu, minėjimas susilaukė 54 dalyvių. Įvadinį žodį tarė VLB Karako apylinkės valdybos narys Petras Krikščiūnas, priminęs Dievo motiną Mariją ir jos garbei paprašęs sugiedoti giesmę "Marija, Marija". Mažasis Saulius Rosales padeklamavo motinoms skirtą eilėraštį. Rožių puokštes joms įteikė taip pat mažametė Milena Rosales. Aštuonių jaunuolių ir vaikų chorelis su gitaros palyda atliko lietuvių kalbon išverstą vokišką dainelę "Mamyte, nupirki man žirgelį". Programa baigta Tautos himnu. Po jos sekė porą valandų trukusios vaišės, paruoštos Venecuelos Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovų.

Urugvajus

MARGUČIŲ ŠVENTĖ Atvelykio sekmadienį buvo surengta Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos rūmuose. Margučių konkurso premijas laimėjo: I — Veronika Stek-Banevičius, II — Romina Fornara, III — Sergio Andriulis. Apie Verbų sekmadienį, Didžiąją Savaitę, Prisikėlimo iškilmes ispaniškai kalbėjo Patricija Lenkas, Romina Fornara ir Carina Candida. Buvo suvaidintas vaizdelis apie margučius "Kiškis Puikis", padainuota keletas dainelių. Vyresnieji vaikai taipgi pašoko tris liaudies šokius. Vyresnieji "Rintukai" programon įsijungė "Landytiniu", "Gyvataru" ir "Rugučiais". Šventės programa pasirūpino vaikų mokytojos — C. Dorelytė, J. Dobilevičienė ir B. Mačinskienė.

Australija

TAUTODAILĖS PARODA balandžio 22-29 d.d. įvyko Sydnėjuje, Myers Blaxland galerijoje. Lietuviškuoju skyriumi pasirūpino ateitininkai. Jiems pavyko sutelkti nemažai ginlaro dirbinių, užpildžiusių visą stiklinę spintą. Lankytojai taip pat domėjosi lietuvišku verpimo rateliu, tautiniais drabužiais, audiniais, juostomis, kryžiais ir koplytėlėmis, E. Kramiliūtės-Gumauskienės iš Lietuvos atvežtais rankdarbiais. Dėl įdomių rodinių lietuviškasis skyrius buvo labiausiai lankomas ir fografuojamas. Parodoje dalyvavo 10 tautinių grupių. Ją atidarė buvęs premjeras W. McMahonas.

LIETUVIŲ SODYBĄ PRIE SYDNĖJAUS baigia įrengti Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugija. Ta sodyba taps senelių prieglauda, kur jie lietuviškoje aplinkoje galės praleisti savo senatvės ir poilsio dienas. Sodybos užbaigimas buvo numatytas 1975 m., bet jį sutrukdė valdžios pagalbos nutraukimas dėl ekonominių krašto problemų. Dabar vėl buvo gauta finansinė parama, surinkta aukų iš pačių lietuvių. Šiuo metu jau pradėti penkių paskutinių butų statybos darbai. Draugijos pranešime pabrėžiama, kad Lietuvių Sodyba yra pilna jos nuosavybė, kurios be jos sutikimo negalės perimti labdaros organizacijos. Ji galės veikti tol, kol bus jos paslaugų norinčių lietuvių.

SEKMADIENINĖ MELBURNO LIETUVIŲ MOKYKLA Motinos Dienos minėjimą pradėjo lietuviško radijo pusvalandžio klausymu, nes jo programa buvo įrašyta mokykloje. Po pamaldų visi susirinko Lietuvių Namuose. Motinas pasveikino mokyklos vedėjas A. Šimkus, už mirusias maldą sukalbėjo mokyklos globėjas kun. Pr. Vaseris. Deklamacijų, dainų ir šokių programą atliko patys mokiniai. Vaidinimėlius buvo paruošę du skyriai: III — "Blynų karalių", IV — "Erelį ir žąsiną". Programą užbaigė mokinių tautinių šokių grupė "Gintarėliai", vadovaujama D. Antanaitienės.

Britanija

PAVASARIO BALIŲ Londono Lietuvių Namuose gegužės 9 d. surengė "Dainava", savo lėšas skirianti labdarai ir lietuviškų organizacijų paramai. Iš pernykščio savo biudžeto "Dainava" šiem reikalam panaudojo net 617 svarų. Seneliai ir ligoniai gavo 265 sv., tautinių šokių grupė "Lietuva" — 60 sv., jaunučių šokėjų grupė ir skautai — po 40 sv., o 105 sv. buvo paskirti "Europos Lietuvio" prenmeratoms apmokėti. Šiemetiniame pavasario baliuje buvo beveik pusiau sumažėjęs dalyvių skaičius, bet ištikimi rėmėjai vėl papildė "Dainavos" iždą.

Italija

LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ koncertą Veronoje balandžio 11 d. surengė "Vilties" grupė, atvykusi iš Šveicarijos. Ją yra įsteigusi ir jai vadovauja Joana Jurkšaitytė-Stasiulienė, sutelkusi šveicarų jaunimą. Tie jos paruošti jaunuoliai garsina ne tik lietuvių, bet ir Lietuvos vardą savo koncertiniuose pasirodymuose.

POPIEŽIAUS JONO-PAULIAUS II sužeidimą Šv. Petro bazilikos aikštėje stebėjo ir žurnalo "Laiškai Lietuviams" ekskursijos dalyviai. Savo įspūdžius iš to tragiško momento Čikagos "Drauge" paskelbė V. P.: "Mes nekantriai laukiame, kad popiežius priartės prie mūsų. Deja, pirmajame kelionės rate jis prajuda nuo mūsų nusigrįžęs, nes jis dar kartą čia grįš ir tada veidu į mus. Neabejojame, kad tada jis tikrai pastebės mūsų plakatus ir vėliavėles, kad sustos prie mūsų pasisveikinti ir mus palaimins. Juda jis lėtai, be jokios apsaugos, o minia šaukia ir sveikina visomis pasaulio kalbomis. Jaudinamės ir mes, nes, padaręs antrą ratą, jis netrukus bus prie mūsų. Ir štai, kai jis nuo mūsų gal tik 50 metrų, pasigirsta šūviai. Jie stiprūs, sudrebina orą ir labai nesideriną su aplinkos rimtumu. Į orą pakyla šimtai išgąsdintų balandžių, tarsi skelbdami miniai, kad kas negero atsitiko. Minia nutyla, negali suprasti, kas įvyko. Bet tuoj dideliu greičiu pralekia atviras popiežiaus automobilis, kuriame guli sukritęs popiežius. Tik dabar darosi aišku, kad nedora ranka paleido šūvius, kurie turėjo atimti iš mūsų mylimą ganytoją. Minia sustingsta ir nutyla. Iš visur pasigirsta sanitarinių automobilių sirenos, pradeda rodytis policijos pareigūnai. Bet niekas nežino, nei kaip sunkiai popiežius sužeistas, nei kas jį sužeidė. Visus kamuoja bendras klausimas: kodėl ir už ką?"

Vokietija

VASARIO 16 GIMNAZIJOS trisdešimtmečio proga liepos 3-5 d.d. rengiamas jos buvusių mokinių, mokytojų ir tarnautojų suvažiavimas Huettenfelde, gimnazijos patalpose. Rengėjų komiteto pasitarimas su gimnazijos vadovybe įvyko gegužės 1 d. Jame konstatuota, kad dėl adresų trūkumo neįmanoma pasiekti visų norinčių dalyvauti. Jie prašomi nedelsiant kreiptis šiuo adresu: Suvažiavimo komitetas, Schloss Rennhof, 6840 Lampertheim 4, W. Germany. Būsimiem suvažiavimo dalyviam pranešama, kad yra numatyta įdomi programa, nuotraukų bei gimnazistų darbų parodos. Kun. J. Dėdinos rodys savo filmus ir skaidres, o tame rinkinyje bus ir dalyvius liečiančių vaizdų. Nakvynėms teks panaudoti artimesnius viešbučius. Rengėjų komitetas visiems yra pasiruošęs padėti, tik prašo skubiai pranešti savo dalyvavimą.

Vasario 16 gimnazijoje vėl judru

Pavasario šventė

Igokai rungęsis pavasaris su žiemos likučiais gegužės vidury apsigyveno pievose, paukštelių snapuose, hiutenfeldiečių nuotaikose. Ir gimnazija pavasariškai blizgėtų "super-kodak" spalvomis, jeigu ne ta griūvanti jos pilis. O ji kelia nerimą joje gyvenantiems, ypač lyjant arba po trupančiu balkonu sustojus. Ir pats jos architektūriškai grakštus bokštas, netekęs tinko, rodo, iš ko esąs pastatytas. Tokia "trakų pilis", apgriuvusi ir apkerpėjusi, tai jokia atrakcija lietuviams, dar mažiau hiutenfeldiečiams vokiečiams, kuriems ji yra gyvenvietės simbolis, pažiba ir emblema. Šūkiu "Gelbėkit Huettenfeldo pilį!" sujudo energingieji kaimo veikėjai organizuoti lietuviams talką ir pinigų restauruoti vietovės brangenybei ir gimnazijos pastogei. Iššūkis, kaip ir pavasaris, kiek užtrukęs savo pasiruošimais, gegužės 9 d. vainikavosi puikia abiejų tautų sutarimo demonstracija — be priekaištų pavykusia Huettenfeldo Liaudies Namuose s u r e n g t a "Pavasario šventė". Jos tikslas — pabendrauti ir iš svečių iškrapštyti pinigų pilies remontams.

Vokiečių katalikų parapijos komiteto pirmininkas Edmundas Maulis, pradėdamas pobūvį ir pilies gelbėjimo akciją, pasidžiaugė tais 300 atsilankiusiais ir visais lietuviais, kurie net ketvirtame dešimtmetyje be Lietuvos įstengia spindėti savo tautiniu nemarumu ir tuo praturtinti ne tik apylinkę, bet ir visą Vokietiją. Todėl esą reikia, kad abidvi tautinės grupės ranka rankon veiktų bendrai ateičiai. Dabar tai pradėjo vykdyti veiklesnieji šventės organizatoriai: iš lietuvių Kazys Baronas ir vokiečių jis pats su abiejų parapijų komitetais.

Evangelikų ir katalikų parapiniai chorai pagerbė mielą pavasarį atitinkamais tekstais: visur žalia, kvepia liepos, netelpa savy parkai ir miškai, senimas ir vaikai — pavasaris.

Kukliai pasipuošusi, bet pasigėrėtinai sultingu balsu dainavo miunchenietė Violeta Hermanaitė. Simpatinga solistė, nesimaivanti, nieškanti garbės, kažkuo sava lietuviams ir vokiečiams, įstengianti akustiškai ir optiškai užkalbinti abejus. Pasak E. Maulio, Huettenfeldo scena tebūna Violetai šuolio lenta į tarptautinius gilesnius vandenis, nes tam jai netrūksta duomenų.

"Gražios tos šalies merginos" ir "viliojantys bernužėliai" — Vasario 16 gimnazijos moksleiviai parodė, ką gali jų jaunystės energija, apvaldyta tautinių šokių bitelės mokytojos Joanos Vaičiulaitytės. Kiek t e m p o! Kiek grakštaus ritmo! Kiek šypsenos!

Kadangi šią "Pavasario šventę", pradėtą K. Barono ir katalikų parapijos komiteto, vykdyti perėmė VLB valdyba, tai jos narys E. Lipšys, sceninę dalį užbaigdamas, padėkojo vokiečių apylinkei už pagalbą ir šiltus ryšius su lietuviais (nors kartais gimnazistai sudaro tam tikrų problemų huetenfeldiečių daržuose ir soduose . . .).

Loterija ir vaišės

Po programos visi salės svečiai pasijuto aktyviais šventės dalyviais: vieni gerkle, kiti skilviu, treti pinigu, nes gėrimų, užkandos parūpino abiejų virtuvių pajėgos, o pinigus iš kišenių magnetiškai traukė loterija — "tombola". Kas čia besuminės nusipelnusias r e n g ė j ų rankas ir širdis — jų buvo tiek daug, nebent stabtelčiau prie skruzdėlyčių — Lucienės, Krivickienės, Šmitienės, A. Richterio.

Visa eilė Vasario 16 gimnazistų visą savaitę lankė vakarais Huettenfeldo gyventojus, prašydami laimikių loterijai. Juos vežė karučiais, dviračiais, autovežimiais. Džiaugėsi gimnazistai: kiek laimikių, kokia salė pavasariu žaliai papuošta, kiek pavasarinių šypsenų tarp pagyvenusių svečių! Jiems, gimnazistams, tikriausiai atsakingieji dėkojo, tačiau galėjo pavaišinti sočiau išprakaitavusius po šokių.

Viena vokiečių gimnazijos mokytoja, inžinierė, stebėjo lietuviukus ir tarė: "Jūs, lietuviai, savo mokykloje įstengiate savo jaunimą išauklėti nematerialistiškai! Jo veiduose tiek nedirbtinio džiaugsmo, tiek lyriškos nostalgijos. Jų tautiniai drabužiai tokie spalvingi. Tai puikus jaunimas!" Galima jai tik pritarti, taipgi gimnazijos atsakingiesiems!

Iždininkai g e r o k a i užtruko skaičiuodami "pavasario dovanas" — o jų nemažai surinko ir iš loterijos, ir privačiomis gan stambokomis aukomis, nes apysenis pilies bokštas sekantį rytą atrodė lyg šypsotųsi . . .

Motinos Diena

Hiutenfeldietės lietuvės motinos yra laimingesnės nei kitos, nes čia per savo šventės pamaldas gauna kiekviena po rožę (net ir būsimos mamos neaplenkiamos). Ne tik po rožę, bet ir po puokštę maldų, linkėjimų iš savo vyrų, vaikų, parapijos!

Šiemet Huettenfeldo katalikai (ir evangelikai) pagerbė motinas pamaldose šventovėje gegužės 10 d. religiniais eilėraščiais, giesmėmis, gegužinėmis pamaldomis ir Dalios Grybinaitės, gimnazijos mokytojos, "pamokslu". Jaunutė mokytoja neatsisakė garbingai šventei pasirengti, nors ji, kaip sakėsi, nei iškalbi, nei mama, nei kunigėlis, bet tik norinti nuoširdžiai priminti labai mažai šiais laikais žinomas ir dar mažiau minimas motinas.

Joanos Vaičiulaitytės gitara, Dalios Grybinaitės vargonai, maldininkų giesmės, rinkliava "dvasiniams pašaukimams ugdyti" (tada buvo kartu maldų sekmadienis už religinius pašaukimus) ir prie durų dalinami saldūs grybai iš Lietuvos — tai minėtini momentai iš Motinos Dienos minėjimo.

Išvykos

Per Velykų atostogas nevisi mokiniai daužavo margučius savo tėvų židiniuose. Grupelė, daugiausia amerikiečių, pasuko tėvų šalies Lietuvos link: ji netoli nuo gimnazijos ir traukia lietuvišką jaunimą. Stambi gimnazijos ir kitų lietuvių ekskursija autobusu per Alpes nuvažiavo Didžiajai Savaitei į Romą. Pavyko! Muitininkai nesivargino, Romos lietuviai nuo seno svetingi, popiežius kone savas! Padėka gimnazijos direktoriui J. Kavaliūnui, kuris, vos apšilęs savo pareigose ir kitose painiavose, įstengė beveik 30 keliauninkų ekskursiją gražiai tvarkyti.

Kiekviena klasė su savo auklėtoju pavasarį leidžiasi į dar neregėtas vietoves atsipūsti nuo mokyklos įtampos, ištrūkti iš bendrabučio varžtų, pasimuistyti palapinėse, pamatyti gyvenimą Vokietijoje. Vieni dviračiais leidžiasi per Vokietiją, kiti padus dilina apsikrovę kuprinėmis, treti autovežimiais keliauja. Tautinių šokių atlikėjai pavasarį savaitgaliais neturi laiko nuobodžiauti, nes reikia vis kur n o r s dalyvauti programuose. Daug minėjimų nubluktų be margaspalvių žiogelių!

"Karkvabaliai"

Karkvabaliais (gegužio vabalais — "Maikaefer") pasivadinę aktyvieji Vokietijos Liet. Studentų Sąjungos nariai gegužės 1-3 d.d. susirinko į gimnazijos pastogę pabuvoti, atsinaujinti, senų pėdsakų pajieškoti ir nusmaigstyti veiklos gaireles. Neperdaug tų "karkvabalių" čia sulėkė: valdyba, dešimtis kita veiklesnių, bet kai vyresnieji gimnazistai įsijungė, auditorija buvo pilnutėlė. Nevengė kalbėtojai karštokų temų, bandė perdažyti kiek apiblukusias sąvokas "tauta", "nacija", "patriotizmas", svarstė įvairiopos meilės apraiškas ir jėgas dabartiniame jaunime. V. Vokietijoje lietuvių studentams, jaunimo organizacijoms, atrodo, nebetrūksta pinigų, tiktai jaučiama stoka lietuviškų liepsnų ir konkrečių siekinių.

Lietuviškoji spauda

Jeigu dekanas V. Šarka Hamburge nepasišvęstų tiek savo biuletenui "Aušros V a r t a i", šiaurinės Vokietijos lietuviai daug ko nežinotų. V. Šarka atsidėjęs rankioja informacijas iš savo plačios parapijos ir kaimynų, jas populiariai, draugiškai, šeimyniškai paskleidžia. Nevienas "AV" skaitytojas klausia: kaip kun. V. Šarka randa laiko ir jėgų aplankyti apylinkes, aptarnauti lietuvius, surankioti žinias, rasti vokiečių spaudoje informacijų apie Lietuvą ir visa tai pateikti savo lietuviams? Sėkmės ir toliau!

Pietinės Vokietijos lietuvius informuoja kun. Kaz. Senkaus "Baden-Viurtembergo Lietuvis". Jis, šalia vietinių informacijų, pateikia žinias apie popiežių, teologijos laimėjimus, tikėjimo pranašumus ir t.t. Vasario 16 gimnazistai džiaugiasi gavę lietuviškos spaudos iš šiaurės ir iš pietų — vis ką nors sužino iš savo apylinkių.

Gal niekad taip neįniko lietuviškon s p a u d o n gimnazistai, kaip į paskutinį "Krivūlės" numerį. Jie sukišo nosis į Europos katalikams skirtą pastoracinį ir informacinį leidinuką, nes jame tiršta nuotraukų iš gimnazijos trisdešimtmečio minėjimo. Ne tik gimnazistams malonu, jog lietuvių spaudos leidėjai mokyklai skiria ne užkampines, atmestines skiltis, bet po dogmatinių ir popiežinių straipsnių.

d. k. j.

Pavasario šventėje Huettenfelde, kur veikia Vasario 16 gimnazija. Iš kairės: kun. A. Bernatonis, p.p. Vilkutaičiai, direktorius J. Kavaliūnas, J. Lukošius Nuotr. J.D.

Mokslo metus palydėjus

HAMILTON, ONT. Vysk. Valančiaus mokykla gegužės 16 d. iškilmingai užbaigė savo mokslo metus. Tą šeštadienį įprastu mokyklos laiku — 9.30 v. r. mokiniai rinkosi į AV parapijos salę, iš kurios visi išsirikiavę su savo mokytojais žygiavo į pamaldas. Čia iškilmingas šv. Mišias atnašavo du kunigai — prel. J. Tadarauskas ir kun. St. Šileika. Svečias kunigas iš Brazilijos pasakė mokiniams gražų pamokslėlį, prisimindamas Braziliją, kurioje taip pat gyvena daug lietuvių, iš kurių vieni mokosi lietuvių kalbos ir gali lietuviškai kalbėti, kiti jau yra tą kalbą užmiršę. Mokyklos mokiniai atnešė Mišių auką, padėjo baltų chrizantemų prie Marijos altoriaus ir atliko šv. Mišių skaitymus.

AV parapijos salėje įvyko iškilmingas mokslo metų užbaigimo aktas. Salė buvo pilna žmonių. Garbės prezidiuman buvo iškviesti mokyklos globėjas prel. J. Tadarauskas, Kanados LB krašto v-bos pirm. adv. J. Kuraitė, Hamiltono LB apylinkės pirm. dr. V. Kvedaras ir mokyklos tėvų komiteto pirm. B. Mačys. Iš negausaus šiemet mokyklą baigusiųjų būrelio iškilmėje galėjo dalyvauti tik du — Dana Ciparytė ir Danielius Rukšėnas. Dar vienas šiemet dešimtąjį skyrių baigęs Linas Stanaitis su savo mokytoju M. Leknicku buvo išvykęs su krepšininkais į Baltimorę.

Augštieji svečiai ir abiturientai devintokių buvo padabinti rausvais gvazdikais. Čia dešimtokai, baigiamasis skyrius, perdavė būsimiesiems dešimtokams ir simbolinį mokyklos raktą. Atidaromąjį iškilmių žodį tarė mokyklos vedėjas K. Mileris, pasidžiaugdamas sėkmingai užbaigtais mokslo metais ir paragindamas lietuvius tėvus pasilikti ištikimais lituanistinei mokyklai.

Mokyklą baigusiems ir V. Stanevičienės augštesniųjų lituanistinių kursų studentams pažymėjimus įteikė Kanados LB krašto v-bos pirm. adv. J. Kuraitė. Abiturientus ir visus užbaigusius mokslo metus pirmas pasveikino AV parapijos klebonas prel. J. Tadarauskas, trumpai prisimindamas mūsų šeštadieninės mokyklos kūrimosi pradžią ir ta proga įteikdamas mokyklai paremti $400 čekį. Jauna advokatė J. Kuraitė savo lietuvių kalbos mokėjimo nuopelnus atidavė savo tėvams. Dr. V. Kvedaras, pasveikindamas visus, taip pat prisiminė ir savo lietuvių šeštadieninės mokyklos laikus.

Padėkos ir atsisveikinimo žodį tarė ir abu abiturientai. Buvo pagerbti du buvę ilgamečiai mokyklos tėvų komiteto darbuotojai — J. Sadauskas, tėvų komitete išbuvęs 6 metus, ir E. Ciparienė — 4. Abiem mokyklos globėjas prel. J. Tadarauskas įteikė po simbolinę padėkos dovanėlę. Visi mokiniai skyriais buvo iššaukti į sceną, ir jų kiekvieną tėvų k-to pirm. B. Mačys apdovanojo marškinukais su mokyklos įrašu. Iškilmės baigtos vaišėmis.

Kitais mokslo metais, kurie prasidės rugsėjo 12 d., mokykloje vėl turėsime lietuviškai nekalbančiųjų skyrių. Mokyklai reikės dar dviejų naujų mokytojų. Bus jieškoma lietuviškai kalbančio mokytojo su Kanados mokytojo cenzu. Tą specialią lietuviškai nebekalbančiųjų klasę yra sutikus mokyti jauna ir gabi lietuvė mokytoja, jau turinti kelerių metų praktikos kanadiečių mokyklose, būtent, Aldona Baltakienė-Volungytė, su kuria jau ir dabar galima pasitarti skambinant 385-5681.

K. M.

Hamiltono Vysk. Valančiaus mokykla mokslo užbaigimo iškilmes pradėjo iškilmingomis pamaldomis. Mišių auką atnešė X skyrių baigę abiturientai — DANIELIUS RUKŠĖNAS ir DANA CIPARYTĖ. Aukas priima kun. T. ŠILEIKA ir prel. J. TADARAUSKAS Nuotr. J. Miltenio

Keisti teigimai ir siūlymai

Paskaita Lietuvos nepriklausomybės šventėje, kuri daug ką suerzino

J. DOMEIKA

Kun. dr. J. Šarauskas pagal Websterio žodyną taip aptarė patriotizmą: "Meilė, lojalumas ar uoli parama savo kraštui". Turėjau progos pavartyti Websterio žodynus. Pasirodo, nevisuose žodynuose tos aptartys sutampa.

a. Webster's New Collegiate Dictionary: "Patriot one who loves his country and zealously supports its authority and interest".

b. Webster's New World Dictionary: "Patriot one who loves and zealously supports his country".

c. Webster Handy College Dictionary: "Patriot who loves and defends his country".

d. The American Heritage Dictionary of the English Language: "Patriot one who loves and defends his country".

Sąmoningai cituoju anglų kalba, nes "laisvas" vertimas gali iškreipti mintį ir sukelti abejonių. Noriu atkreipti dėmesį, kad visose aptartyse vartojamas žodis "c o u n t r y" (Webster's: "Country. . . the land of one's birth or citizenship"), o ne "motherland" (Webster's: "Motherland one's native land").

Kaip matome, yra skirtumas tarp krašto ir tėvynės. Į JAV ir Kanadą kasmet atvyksta tūkstančiai imigrantų ir pabėgėlių, todėl jiems ir tinka "kraštas", nes čia gyvena labai daug gimusių kituose kraštuose ir neturinčių JAV ar Kanados pilietybės. Tačiau tų kraštų pareigos privalomos visiems, nors ir nevisi gali pasinaudoti visomis krašto privilegijomis.

Žodynai ir tikrovė

Ar vertėjo mums naudotis kitų kalbų žodynais aptarti patriotizmui ir iš to daryti išvadas, kas patriotas ir kas ne, kas patriotiška ir kas ne? Juk tai žingsnis į neišbrendamą balą! Paimkime aptartį, mano pažymėtą a. Be meilės, čia reikalaujama ne pinigų, bet remti krašto vyriausybę ir jos interesus. Kadangi Lietuva inkorporuota į Rusijos imperiją, tai reiškia remti Maskvos vyriausybę ir jos interesus. Pridėkime ir okupuotos Lietuvos "vyriausybę", kuri tik vykdo Maskvos reikalavimus. Ar toks yra lietuvių patriotizmas?!

Žvilgterėkime į aptartis, mano pažymėtus c ir d. Be meilės, reikalaujama nę materialinės paramos, bet būti pasiruošusiems ginklu ginti lietuvių tautos okupantą, gal ir tuos, kurie v y k d o okupanto įsakymus (Webster's: "Defend — to guard from attack; protect"). Ar tai lietuvių patriotizmas?! Matyt, kun. dr. J. Š. pasirinko patriotizmo aptartį mano pažymėtą b, tik vietoj "ir" pavartojo "ar". Ar normaliose sąlygose "support" būtinai reiškia materialinę paramą? Kas materialiai remia JAV, Kanadą ar kitas valstybes, šios gauno pajamų įstatymų numatytomis priemonėmis. Kodėl tą Websterio aptartį taikyti tik Lietuvai, kuri tikrai nebuvo kalbėtojo mintyse? Žinoma, aš pilnai sutinku, kad reikia padėti okupuotoje Lietuvoje vargstantiems tautiečiams.

Lietuviai patriotai nežiūrėjo į jokius žodynus! Jie nepadėjo raudonajam tironui naikinti rudąjį tironą, bet stojo kovon miškuose, laukuose, kaimuose ir net miestuose ginti lietuvių tautos ir tėvynės nuo raudonosios pabaisos. Žuvo jų dešimtys tūkstančių, tačiau jų pralietas kraujas dar ir šiandien gimdo didvyrius, apie kuriuos kalba visas laisvas pasaulis. Kelių JAV parlamentarų ir senatorių Viktoras Petkus nominuotas Nobelio taikos premijai! O mes, sekdami kitų kalbų žodynus, artėjame prie lietuvių tautos ir tėvynės (baisu pagalvoti) išdavimo. Žinoma, buvo prievarta pagautų lietuvių, kurie turėjo kovoti brolis prieš brolį, nes tiek rudasis, tiek raudonasis tironas visomis priemonėmis gaudė vyrus ir siuntė į frontą.

Lietuviški šaltiniai

Galėjome pasitenkinti "Lietuvių kalbos vadovu" (dr. Pr. Skardžius, St. Barzdukas, J. M. Laurinaitis). Ten yra tokios aptartys: "Patriotas — tėvyninkas. Patriotizmas — tėvynės meilė". Turime ir "Lietuvių Enciklopediją". Joje sakoma: "Patriotizmas — savos tautos meilė".

Ryšiai tarp tautos ir tėvynės yra taip glaudūs, kaip gimdytojų su vaikais. Be tėvų vaikas skurstų fiziškai ir dvasiškai. Vargas vaikui be savos tautos — tėvynės, nes jis pasijunta svetimas aplinkoje. Tačiau įkvėpti savo tautai — tėvynei meilę gimusiems ir augusiems kituose kraštuose, nėra lengvas uždavinys. Be gimtosios kalbos, gyvenimo būdo, papročių, kultūros ir tėvynės istorijos pažinimo to uždavinio nepasieksime.

Labai labai klysta tie, kurie pro pirštus žiūri į lietuviškas mokyklas, tautinius šokius, chorus, įvairius meno vienetus, o lėšų skyrimą tiems reikalams laiko nepatriotišku! Kur logika? Tai, kas padeda pratęsti lietuvybės išlaikymą — nepatriotiška! Tuo tarpu rusai, norėdami nutautinti lietuvius, mūsų tautos istoriją pradeda nuo komunistinio slapto veikimo ir jo įsigalėjimo. Kraštotyrai leidžia rinkti medžiagą, kuri liečia komunistinį veikimą pogrindyje ir viešame gyvenime. Rusų kalbos mokyti pradedama net vaikų darželiuose! Ar tai nėra kirtimas šakos, ant kurios patys sėdime?!

Patriotai

Ne tik tas lietuvis yra patriotas, kuris liko Lietuvoje, bet ir tas, kuris apsigyveno laisvame pasaulyje. Tvirtinti, kad palikusieji tėvynę (rusų okupuotą) yra nepatriotai, tikrai juokinga! Tai nesiorientavimas to laiko įvykių raidoje. Kaikurie pasiekė Vakarus per Stutthofo koncentracijos stovyklą. Ar ir tie nepatriotai? Nekaltas ūkininkas, paimtas nuo lauko darbų ir uždarytas daboklėn antradienį (II D. karui prasidėjus), o ketvirtadienį po pietų iš pusės metro atstumo šautas į smilkinį (kulka pataikė skruostan), ir kraujuose paplūdęs tarp kitų 3 lavonų gulėjo iki šeštadienio ryto, kai atėję vokiečiai pagaldė jį miesto ligoninėn. Laimingas buvo, nes atgavo dalinę sveikatą. Gal ir jam reikėjo laukti antro komunistų šūvio, kad būtų vadinamas patriotu? Ar ir tie tūkstančiai politinių kalinių, išvaduoti iš kalėjimų, turėjo likti Lietuvoje, kad užsitarnautų patrioto vardą? Ar ir tie keli lietuviai, stebuklingu būdu išlikę gyvi prie Červenės žudynėse, turėjo likti Lietuvoje, kad užsitarnautų patrioto vardą?

Kun. dr. J. Š. teigimas: "Tačiau Lietuva priklauso jiems, ne mums". Tai absurdas! Laisva Lietuva priklauso visiems lietuviams, kur jie begyventų! Nors esu Kanados pilietis, tačiau niekas neatims iš manęs laisvos Lietuvos. Žinoma, visiškai atmetu prievarta primetamą sovietinę pilietybę.

Kun. dr. J. Š. pataria persiorientuoti iš tremtinio į emigranto galvoseną. Nesu nei tremtinys, nei emigrantas, bet politinis pabėgėlis. Po II D. karo atvykę lietuviai beveik visi yra politiniai pabėgėliai, dabar — įvairių kraštų piliečiai.

Kodėl kun. J. Š. siūlo mums persiorientuoti, kai turime visas gyvenamo krašto pilietines teises? Tikrai būtų sunku rasti atsakymą! Gal dėlto kad mes nesame patriotai?! Nemažai tautiečių atsisako nuo asmeninių reikmenų, kad galėtų padėti vargstantiems Lietuvoje. Ne visi ateiviai yra gerai įsikūrę, ypač kurie atvyko būdami vyresnio amžiaus, todėl nematuokime visų tuo pačiu mastu!

Likviduoti?

Kun. J. Š. žodžiai: ". . . kosmetika, kostiumai, retorika, naivumas, trumparegiai, k l a i d a. . ." Nėra lengva "šaltai" tokius klausimus svarstyti. Bandysiu. Siūlymas: ". . . visos egzistuojančios politinės organizacijos būtų likviduotos ir jų vietoje būtų įsteigta nauja politinė komisija".

St. Lozoraitis 1940. VI. 2 užsienio reikalų ministerio Urbšio telegrama buvo pavestas eiti užsienyje pasilikusios nepriklausomos Lietuvos diplomatijos šefo pareigas, jei Lietuvą ištiktų katastrofa. 1940. VI. 15 "įžygiavo" Lietuvon raudonoji armija. Katastrofa! Jis eina pareigas, Lietuvos atstovybės ir konsulatai veikia įvairiose valstybėse. Valstybės (žinoma, nekomunistų) pripažįsta jų veiklą, neišbraukia jų iš diplomatų sąrašo. Lietuvos atstovybė Londone išdavė man užsienio pasą, kuris buvo legalus atvykti ir apsigyventi Kanadoje. Ir šiandien jų veikimas yra legalus daugelyje valstybių. Likviduokime?!

1940 m. įsisteigė JAV-se Lietuvai Gelbėti Taryba. Ji aplankė prez. Rooseveltą, kuris pažadėjo reikalą vėliau sutvarkyti. 1941 m. ši taryba pasivadino Amerikos Lietuvių Taryba. Ir šiandien ji veikia. Verta priminti, kad ALTos iniciatyva buvo įsteigtas ir BALFas. Kiek ALTa yra padariusi gero Lietuvai ir lietuviams, sunku būtų išskaičiuoti. "Amerikos Balso" radijo programa šiemet minėjo 30 m. sukaktį JAV kongreso rūmuose, kur pagrindiniu kalbėtoju buvo JAV senato užsienio reikalų komisijos pirm. Ch. H. Percy. Ar tai "kosmetika ir kostiumai"?! CBS (kanalas 4) prieš kelias dienas pranešė, kad JAV užsienio reikalų departamentas prašė ALTą rinkti žinias apie komunistinius karo nusikaltėlius, jeigu jų būtų apsigyvenusių JAV-se. Likviduokime?!

Ir VLIKą ir Bendruomenę?

1943. XI. 25 Lietuvoje įsteigtas Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Kas tuo laiku gyveno Lietuvoje, laukė pogrindžio spaudos, nes tai buvo neramūs laikai. Kad Lietuva neturėjo SS dalinių, reikia dėkoti pogrindžio spaudai. Atsiejo brangiai: universitetas buvo uždarytas, Stutthofe daug veikėjų sunaikinta, o kiti pakėlė kančias ir pasiekė laisvuosius Vakarus. Nemažai išsigelbėjo ir likusiųjų Lietuvoje pakeitę pasus ir gyvenvietes.

Tai vis patarimai VLIKo ir kitų gerai suprantančių politinę padėtį 1945 metais. VLIKas pradėjo leisti ELTOs Žinias, vėliau — ELTOS Informacijas ne tik

(Nukelta į 6-tą psl.)

Vienintelio netekus

(Skiriu Elenai Pažėrienei)

Prabilt žadėjau apie Tavo skausmą, Miela
tremties nelaimių sese. –
Pripildyton taurėn dar vieną lašą
karčiųjų ašarų per dešimt metų. – – –

Prabilt. Ar tai palengvins,
ar tik žodis, kaip gėlė, papuoš jo jauno kapą?

Kodėl gi, Viešpatie, žydėjime gegužio,
kai ir jo jaunystė trykšte tryško,
dalia nebeišdildoma parblokštos motinos ir tėvo,
mūsų dalia beviltiška . . .

Prisiminimai plaukia, grįžta,
ir džiaugsmo bangomis, ir tamsiu ilgesiu
ir praradimo neatšaukiama juoda naktim. – –
Kodėl pražydus žiedu mano sūnui, saulei mūsų,
kurį gimdžiau gyvenimui
ir su šypsena svajojau — gyvenimui jo šviesią dalią,
kodėl gi, Viešpatie, nelaimė taip baisi
nukirto jo gyvybės siūlą,

Ir išplėšė man sūnų,
ir sutemo pavasario ir visų vasarų mūs' laimės saulė? – – –

Kodėl taip, Viešpatie? – –
Ar galiu klaust,
jei Tu mums davei ir Tu Jį vėl pasiėmei? – – –

Alė Rūta

Keisti teigimai ir...

(Atkelta iš 5-to psl.)

lietuvių kalba, bet ir kitomis kalbomis. Tuo būdu įvairių valstybių spauda skelbia pasauliui okupuotos Lietuvos rusinimą, religijos persekiojimą, suėmimus, kalinimus, psichiatrines ligonines. O Romos (seniau ir Madrido) radijo bangomis informuojama ir okupuota Lietuva. Aš manau lietuviai okupuotoje Lietuvoje tikrai žino kas mes esame. Pvz. kai Hamiltono lietuvių mergaičių choras "Aidas" lankėsi Vatikane, jų dainas ir įkalbėjimus girdėjo okupuota Lietuva.

Jeigu pasektume okupuotos Lietuvos leidžiamą (mums prieinamą) pogrindžio spaudą, tokių klausimų iš viso nebūtų reikalo kelti. VLIKo visų darbų negalėtume išskaičiuoti straipsnio apimtyje, be to, nevisi VLIKo darbai viešai skelbiami. Reikia pasakyti, kad VLIKas parengė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės įstatus. Likviduokime?!

Įdomu, ar ir Lietuvių Bendruomenę kun. dr. J. Š. priskaito prie politinių organizacijų? Jei taip, reikėtų ir ją likviduoti. Be to, LB rengia lietuvių dienas, tautinių šokių ir dainų šventes, rūpinasi ir padeda šeštadieninėms lietuvių mokykloms, steigia lietuvių kalbos kursus, mini Vasario 16, sibirinius trėmimus ir t. t. Juk tai nepatriotiška! Likviduokime?!

Po likvidacijos

Kas po likvidacijos? ". . . jų vietoje įsteigti naują politinę komisiją. . . komisijos nustatytus planus vykdytų apmokamas štabas nelietuvių profesionalų, vadinamų "lobbyists". (Webster's: "Lobbyist one who tries to get legislators to support certain measures"). Dar niekada nesijaučiau taip sugėdintas, kad lietuvis inteligentas galėtų taip įžeisti mūsų veikėjus, kurių tarpe yra profesorių, daktarų, teisininkų ir patyrusių politikų bei visuomenininkų! Tuos žmones, kurie turi net asmeninių draugysčių su parlamentarais ir senatoriais, pakeisti svetimtaučiais!

Prisiminkime tik Simą Kudirką. Kas jį išgelbėjo iš komunistų kalėjimo? Ar ne tie žmonės, kuriuos norime į "šiukšlyną" išmesti? Net augšto laipsnio JAV karininkai už savo žioplišką mą buvo pažeminti, paleisti pensijon arba perkelti į kitas tarnybas! Tai pasiekti padėjo asmeninė draugystė su parlamentarais ir senatoriais.

Kas išgelbėjo nuo grąžinimo Sov. Sąjungai Brazinskus, nors jie turkų buvo apkaltinti kaip kriminalistai? Tik ne "lobbyists"! Ne, nepavyks likviduoti esamų politinių veiksnių, nes jų darbas legalus, naudingas ir tikrai patriotiškas!

Mums reikia turėti draugų atstovų rūmuose ir senate, tačiau lietuviai idealistai sugeba prieiti prie jų be atlyginimo, kartais išlaidas padengdami iš savo kišenės. Net ir Kanadoje pasiekiama neblogų rezultatų, nors čia federacinė politinė linkmė nevisada palanki mums. Daugiau sunkumų turėta Australijoje. Tačiau dabartinė vyriausybė visai palanki, ir lietuviai bendradarbiauja su parlamentarais, kurie nesivaržo aplankyti lietuvių koncertų bei minėjimų. Mes turėtume džiaugtis, kad Amerikos "katilas" atšalo, o Kanadoje daugiakultūrė politika stiprėja. Kas lietuviška, priklauso lietuviams, o ne kokiems "samdiniams".

Pasitraukti veikėjams?

Dar vienas kurjozas! "Siūlyčiau, kad visi dabartiniai valdybų nariai kiekvienoj lietuvių organizacijoj atsistatydintų" ir 10 metų neitų jokių visuomeninių pareigų. Jų vietas esą užimtų "nauji veidai, kurie neturėjo svarbių pareigų išeivijos organizacijose". Išmintis ką kita sako. Kai Anglijai grėsė didžiausias pavojus, būtent, Hitlerio invazija, 1940 m. britai pasikvietė "naują veidą" — 66 m. amžiaus W. Churchillį, kuris 1945 m. laimėjo karą! Vokietija 1949. IX. 5 kancleriu pasirinko 73 m. amžiaus K. Adenauerį, kuris iš griuvėsių atstatė kraštą ir "nepardavinėjo" savų žemių nei lenkams, nei rusams. Kai JAV prez. J. Carteris nuskurdino kraštą ir ekonomiškai, ir kariškai, ir politiškai, ir diplomatiškai — gyventojai pasirinko beveik 70 m. amžiaus prezidentą Reaganą. . .

Žinoma, jaunieji būtinai turėtų įsijungti, nes jie bus ateities vadai. Viskas turi būti palaipsniui ir nuosekliai vykdoma. Neliečiu jaunimo organizacijų, nes jie yra tikrieji šeimininkai. Kitas klausimas, jei prašytų vyresniųjų patarimo.

Tikrai yra sunku nagrinėti paskaitą, kurioje tiek daug sau pačiam prieštaravimų, kaikur net logika sušlubuoja. Viena galima pasakyti, kad tai yra lietuvių išeivijos skaldymas, kuriuo gali pasidžiaugti tik mūsų priešai. Vasario 16 skirta susikaupimui, pasiryžimui, vienybei, dvasios pakėlimui, pasiruošimui ateities kovai prieš okupantą, o ne tokiems neapgalvotiems ir neįgyvendinamiems pasiūlymams, "kurie seną pasaulį sugriautų iš pamatų ir statytų naują ant utopijos pagrindų". Turbūt pirmoji tokia Vasario 16 Kanadoje!

Žvelgiant į trėmimus

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Artinantis birželiui, mūsų visuomeninės organizacijos planuoja sibirinių trėmimų minėjimus. Visi, kurie tas dienas išgyveno ir laimingai po eilės metų pasiekė laisvąjį pasaulį, niekada išgyvento siaubo negalės pamiršti. Nepamirštamos tos žavios lietuviško birželio dienos, kai alyvų žydėjimą pakeičia jazminai, kai laukuose želia rugiai ir kviečiai, o jaunimas nekantriai pro mokyklų langus stebi kaštanų žydėjimą ir svajoja apie vasaros linksmybes . . . Tas lietuviško pavasario grožis dar labiau išryškino žiauruųjį realybės kontrastą, kai per keliolika valandų patriotiškiausia ir tauriausia tautos dalis buvo prievarta tremiama į tolimąsias Sibiro taigas.

Praėjus keturiasdešimčiai metų nuo tų baisių dienų, įleidus šaknis laisvo pasaulio kraštuose, kasdieninio gyvenimo pasisekimais ir nesėkmėmis apsikrovę, savo visuomeniniuose kalendoriuose tokias dienas pažymime valanda, kurios metu prisiminsime savo tautos tragediją. Bet argi iš tikro pajėgiame išgyventi visais jausmais, visu protu tos tragedijos gelmę? Pabėgėlių, partizanų, pogrindžio kovotojų tauta, savo istorijos lapus išraišiusi ašaromis, krauju ir aukomis, šiandieną yra pasidalinusi ne vien geografinėje plotmėje, bet ir dvasioje.

Bevartydama senus albumus, kuriuose šypsosi mano Sibire mirusios močiutės veidas, mano Kazachstane sušaudyto dėdės studentiškos nuotraukos, užtikau prieš keletą metų iš Lietuvos gautą eilėraštį, kuris yra skiriamas ir mums, ir tiems, kurie neša vergijos jungą. Data .... metu birželio 15 d., autorius — J. Strielkūnas.

Lietuva — akmuo prie slenksčio seno,
ir lietaus lašelio debesy.
Lietuva — ugnis, kurią kūrenom
ir kurioj sudegsime visi.

Lietuva su pagonybės mitais,
Lietuva su šimtmečių lažu.
Lietuva — grėsmingas dinamitas
tūkstančiuos sukilėlių laužų.

Visos pievos, upės apraudotos
graudžiose lietuvės raudose.
Švietė revoliucijos raudonos
požemiuos įkalinta dvasia.

Mes visi tenai — gelmėj — užgimę,
po lenktu sukilėlio dalgiu,
ir visus mus Lietuva augino,
tarsi lauką želiančių rugių.

Ak, rugiai, iškentę gruodžio vėją,
ir keliai, nubėgantys kalvom . . .
Kažkada iš Lietuvos atėję,
mes ir vėl sugrįžtam Lietuvon.

Ir tenai, kur po visų kelionių
žemėn atsiguls mana galva,
nerašykit mano vardo, žmonės,
tiktai parašykit: Lietuva!

Su tiek nedaug žodžių tiek daug pasakyta!

Mes gi nei rezoliucijomis, nei prakalbomis nesuteiksime tai gedulingai dienai deramos rimties. Gedulas ir liūdesys nėra gyvenimo kovos varikliai. Jaunoji mūsų karta, pati to neišgyvenusi, vien pasakojimais pasimaitinusi, tų dienų giliojo tragizmo nesupras. Tai tik dar vienas praeities epizodas, kurių istorijoje randama apščiai.

Vyresnioji karta, prisimenan-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Tau, mamyte, laukų gėlytė . . . Iš Motinos Dienos minėjimo Klevelande — Nuotr. V. Bacevičiaus

Jau trečias milijonas dolerių

JAV Lietuvių Fondo suvažiavimas Čikagoje, kuriame dalyvavo 118 asmenų, atstovaujančių 4860 narių

J. ŠLAJUS

Lietuvių Fondas JAV-se, sumanytas dr. Antano Razmos, jau sulaukė 20 metų amžiaus. Kūrimosi pradžioje, kukliai ir nedrąsiai, mėgino jis pasivadinti milijoniniu fondu su svajone — gal pasiseks sutelkti milijono dolerių kapitalą, skirtą atsikūrusiai nepriklausomai Lietuvai, o jo palūkanas — lietuviškam švietimui, kultūrai ir kt.

Šis dr. Razmos tikrai puikus sumanymas spaudoje susilaukė teigiamų, bet nemažai ir pesimistiškų minčių. Taigi fondo pradžia buvo ir džiugi, ir kritiškai abejinga. Užtat pirmojo milijono sutelkimas užtruko net 13 metų. Tačiau kai per pirmąjį dešimtmetį žmonės suprato Lietuvių Fondo reikšmę ir jo finansinę paramą Amerikos lietuvių gyvastingumui išlaikyti, LF kapitalo telkimas greitais šuoliais pradėjo augti.

Lietuvių Fondo vadovybė, matydama pradėto darbo naudingumą, nutarė neapsiriboti vienu milijonu, kaip pačioj pradžioj buvo manyta, bet tęsti jo telkimą. Antro milijono sutelkimas vyko žymiai sėkmingiau ir užtruko tiktai 6 metus, o trečią milijoną fondo vadovai tikisi sutelkti dar per trumpesnį laiką, nes esą turima žinių, jog be pavienių rėmėjų, testamentais lietuviai užrašo fondui savo palikimus.

Lietuvių Fondo jau atliktiem ir būsimiem darbam apžvelgti gegužės 2 d. Jaunimo Centre, Čikagoje, įvyko metinis suvažiavimas, kuriame dalyvavo 118 narių. Iš viso fonde yra 4860 narių, kurių gal pusė jau yra mirę.

Suvažiavimą pradėjo LF pirm. dr. A. Razma. Jis pasidžiaugė puikiu kapitalo augimu fonde. 1980 metai, sakė, buvę patys sėkmingiausi per visus 20 fondo veiklos metus. Per tuos 20 metų įvairiai lietuviškai veiklai stiprinti iš palūkanomis gautų pinigų fondas paskirstė $756,588. Dabartinis LF kapitalas yra $2,071,478.

LF valdybos pirm. dr. G. Balukas savo pranešime taipgi apžvelgė fondo veiklą ir pranešė apie įsteigimą meno puoselėjimo fondo. Kaip jau spaudoj pranešta, Lietuvių Fondas nupirko dail. Prano Domšaičio 65 kūrinius. Domšaitis jau yra žinomas tarptautiniu mastu. Lietuvių Fondui pasisekė iš dailininko našlės madame Adelheid A. Žvironis palankiomis sąlygomis įgyti brangų rinkinį, už kurį sumokėta $23,246. Ši suma laikoma paskola LF meno puoselėjimo komisijai.

Į suvažiavimo darbo prezidiumą buvo pakviesti: M. Remienė, P. Kilius ir J. Vaznelis, sekretoriais — dr. J. Račkauskas ir D. Kojelytė. Taip pat buvo sudarytos komisijos: mandatų-registracijos, nominacijų, balsų skaičiavimo, rezoliucijų, spaudos ir organizacinė.

Invokaciją sukalbėjo kun. J. Borevičius, SJ. Suvažiavimą sveikino PLB valdybos pirm. V. Kamantas, prašydamas padėti įsteigti lituanistikos katedrą. JAV LB pirm. V. Kutkus pasveikino ir pranešė, kad Detroite yra 336 LF nariai, sudėję $84,974. Ohio valstijos LF aukotojų vardu sveikino M. Lenkauskienė ir pranešė, kad narių yra 276, kurie sudėjo fondui $105,000. Raštu sveikino JAV LB kultūros tarybos pirm. I. Bublienė ir kt.

Investavimo komisijos pirm. P. Sodeika pranešė, kad 1980 m. gauta įnašų $375,883, palikimų gauta $296,363. Nuo viso investuoto kapitalo palūkanos siekė 9.64%. Tai didžiausias nuošimtis nuo fondo įsteigimo. 1980 m. išlaidų fondas turėjo $42,971. Siekiant užtikrinti kapitalo apsaugą nuo infliacijos, baigiama susitarti ir geromis sąlygomis nupirkti 158 akrus žemės su geram stovy esančiais namais. Žemės ūkis yra Wisconsin valstijoje. Jau yra privesta kanalizacija. Manoma, kad infliacijai plečiantis, po 5 ar daugiau metų nuosavybės kaina kils.

Pelno skirstymo komisijos pirm. dr. K. Ambrozaitis pastebėjo, kad komisija iš lietuvių visuomenės nieko neprašo, o tik jai duoda. Iš 1980-81 m. gautų palūkanų komisija lietuviškiems reikalams paskyrė $112,776: lituanistiniam švietimui 30%, kultūriniams reikalams 30%, LF specialiems kultūriniams reikalams 25% ir jaunimo stipendijoms 15%. Dr. K. Ambrozaitis po pranešimo susilaukė daug paklausimų apie pinigų skirstymą. Mat gauta žymiai daugiau prašymų, negu fondas gali patenkinti, bet jo argumentuoti atsakymai nesukėlė aštresnių diskusijų. Svarstant prašymus daug dėmesio skiriama lituanistinėms mokykloms. Su LF parama buvo išleista vadovėlių, pratimų, remiamos mokytojų savaitės, moksliniai veikalai ir kt.

Kontrolės komisijos pirm. A. Šantaras perskaitė revizijos protokolą. Visi finansai ir dokumentai gerai tvarkomi (LF sekretorius ir iždininkas yra Kazys Barzdukas).

LF vardyno redaktorius A. Bagdonas pranešė, kad vardynas bus didelio formato ir jau baigiamas paruošti. Netrukus bus atiduotas rinkti į spaustuvę. Tikslios išleidimo datos dar nežino. Tikima, kad ateinančiam fondo suvažiavimui gali būti atspausdintas.

Adv. P. Žumbakis pranešė apie LF kredito unijos įsteigimą, kuri jau įteisinta ir kol kas veiks LF adresu: 2422 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629. Jis paaiškino, kad kredito unijoj bus galima taupyti ir gauti palūkanas. Investavimas garantuotas. Galės įstoti tiktai Illinois gyventojai. P. Žumbakis paminėjo, kad tokias kredito unijas su stambiais kapitalais turi latviai ir ukrainiečiai.

Nominacijų komisijos pirm. dr. F. Kaunas paskelbė, kad į LF tarybos narius buvo išrinkti: dr. K. Ambrozaitis, J. Vaznelis, P. Kilius, M. Remienė, V. Naudžius ir dr. A. Gloveckas. Kandidatais liko — kun. dr. J. Prunskis ir B. Vadeišienė. Kontrolės komisijon išrinkti: A. Šantaras, dr. V. Tauras, K. Dočkus.

Dr. V. Tauras perskaitė rezoliucijas. Vienbalsiai priimtose rezoliucijose skatinama įtraukti į Lietuvių Fondą jaunuosius profesijonalus; stengtis paveikti, kad gavusieji iš LF stipendijas stotų į fondą su gautos stipendijos sumos įnašu; įsigyti nekilnojamą nuosavybę apsisaugojimui nuo infliacijos nuostolių; pritarti lituanistikos katedros steigimui ir dail. Domšaičio kūrinių įsigijimui.

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Vedėja – KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ

Čikagoje: *kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8.30-9.00 v. vakaro iš WCEV stoties 1450 AM banga.* ***St. Petersburge:*** *šeštadieniais, 12.30-1.00 v.p.p. iš WTIS stoties 1110 banga.*

Adresas: 2646 West 71st Street, Chicago, IL. 60629

Telefonas: (312)778-5374

JAV Lietuvių Fondo suvažiavime 1981 m. gegužės 2 d. Jaunimo Centre, Čikagoje. Iš kairės: sol. St. Baras, dr. K. Ambrozaitis, poetas ir red. K. Bradūnas, P. Sodeika, sol. J. Vaznelis; giliau kairėje — dr. J. Račkauskas — Nuotr. P. Maletos

SKAITYTOJAI PASISAKO

POPIEŽIAUS MOTINA

Š.m. gegužės 14 d. Br. Kolumbijos dienraštis "The Province" paskelbė informaciją, kad Šv. Tėvas Jonas-Paulius II, Karolis Wojtyla, yra gimęs 1920 m. gegužės 18 Krokuvoje. "His mother was Lithuanian". Iki šiol nesu užtikęs mūsų spaudoje apie šį labai malonų faktą. Tikiuosi, kad ateityje galėsite duoti išsamesnių žinių.

P. Skučas

Burnaby, B.C.

Red. pastaba. Kai Krokuvos vyskupas Karolis Wojtyla buvo išrinktas popiežiumi, sklido gandas, kad jis yra lietuviškos kilmės iš motinos pusės. Apie tai buvo rašyta ir didžiojoje spaudoje. Tas gandas vėliau betgi nepasitvirtino. Jo motina buvo Kaczarowska, kurios giminystės ryšiai su Lietuva ir liko neištirti. Lenkų šaltiniai jos lietuvišką kilmę paneigė. Lietuviai, remdamiesi lietuviškai skambančia pavarde Wojtyla (jo giminaitis Brazilijoje vadinasi Wojdyla), mano, kad tai tolimos lietuviškos kilmės ženklas.

PROFESIJONALŲ TALKA

"TŽ" 1981 m. balandžio 23 d. nr. J. S. gražiai ir tiksliai aprašė balandžio 11-12 d.d. įvykusią Pasaulio, JAV ir Kanados Liet. Bendruomenių, Pasaulio, JAV ir Kanados Jaunimo Sąjungų valdybų jungtinę konferenciją Dainavoje, kurioje taip pat dalyvavo nemažas skaičius kitų kviestų LB-nės darbuotojų. Tik norėčiau kiek patikslinti jo išsireiškimą dėl Hannaford firmos angažavimo lietuviškų uždavinių vykdymui. Jūsų korespondentas rašo, kad "konferenciją šį klausimą plačiai diskutavo, tačiau nepadarė jokių konkrečių įsipareigojimų bei pažadų".

Mano supratimu, konferencija iš viso nedarė jokių įsipareigojimų bei pažadų. Nebuvo priimta nei rezoliucijų, nei nutarimų. Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungos vadovai pateikė planus ir iš konferencijos dalyvių rinko idėjas, pasiūlymus, sugestijas. Ar tik tai ir nebuvo pagrindinis šios konferencijos tikslas? Iš visų tų pokalbių ir diskusijų buvo padarytos tik tam tikros išvados. Hannaford firmos reikalu, neturint detalizuotos programos, įsipareigojimų iš viso nebuvo galima daryti. Konferencijos išvados tuo klausimu buvo pozityvios: "Konferencija sveikina Los Angeles iniciatorių grupę išvystyti informacijos tinklą bei pasinaudoti amerikiečiais profesijonalais žinių perdavimo srityje. Ši akcija bus vystoma glaudžiai bendraujant su PLB ir JAV LB visuomeninių reikalų tarybomis".

Šia proga Kanados lietuvius noriu painformuoti, kad sutartis su Hannaford firma pasirašyta š.m. gegužės 8 d. ir įnešta pradinė 8,000 dol. suma. Kalifornijos baltiečiai tam reikalui per trumpą laiką jau sudėjo 13,000 dolerių. JAV Lietuvių Bendruomenės vadovų pritarimas tam projektui yra neabejotinas. Aš tikiu, kad ir Kanados lietuviai tam projektui parodys dėmesio ir pritarimo.

Hannaford firma per 30 dienų paruoš detalizuotą programą. Programos paruošimui angažuota eilė patyrusių specialistų Vašingtone ir Los Angeles. Iniciatoriai yra įsitikinę, kad prasideda nauja fazė Baltijos valstybių laisvinimo veikloje.

Antanas B. Mažeika,
Organizacinio komiteto pirmininkas

LIETUVIŲ SPAUDA ARGENTINOJE

Skaitydamas "TŽ" 7 nr., radau P. Jotvingio rašinį "Ar numirs lietuvišką spaudą?" Rašoma ir apie "Argentinos Lietuvių Balsą". Jis išeina dabar kartą į mėnesį ir, rodos, daugiausia turi prenumeratorių. Balandžio mėnesio 1550 nr. buvo apsimokėjusių sąraše 84 prenumeratoriai, iš kurių 38 paaukojo 508.000 pezų.

Prano Ožinsko leidžiamas "ALB" šiuo metu kainuoja 20.000 pezų metams. Kai buvo susirgęs jo leidėjas, kurį laiką visai neišėjo. Buvo pertraukų ir dėl jo važinėjimų okupuoton Lietuvon. Dėl tų kelionių jis pakeitė ir laikraščio liniją. Buvo laikas, kad net Lietuvos nepriklausomybės atsteigimo, tai yra Vasario 16 parengimo neskelbė; įdėjo senojo Vilniaus atvaizdą ir parašė, kad dabartinis Vilnius yra daug lietuviškesnis. Dėl to nesiginčysiu — gal ir daugiau dabar ten gyvena lietuvių, nes, kaip rodo pačių rusų surašymas, kaimuose mažėja gyventojai.

Mano nuomone, lietuvių spauda Argentinoje yra vargingoje padėtyje. Tai rodo ir lietuviškoje mūsų Aušros Vartų parapijoje Avellaneda mieste prie Buenos Aires Tėvų marijonų leidžiamas "Laikas": irgi pasirodo tik kartą į mėnesį, mažo formato ir net prenumeratorių (užsimokančių) nebeskelbia — įdeda tik tuos, kurie aukoja "Laikui" ir kalendoriui, nors ispaniškai rašo "periodico quincenal". Tai netikslu, nes neišeina kas penkiolika dienų.

Yra ir trečias lietuviškai spausdinamas su daugybe klaidų "pažangiųjų" Argentinos lietuvių balsas, komunistinis, žirklėmis redaguojamas laikraštis "Vaga". Jame varoma okupanto ruso propaganda. Jo rašeivos giria sovietinę Lietuvą, bet ten gyventi nevyksta. Apsilankęs prieš keletą metų vienas jų veikėjas pareiškė: "Aš čia vargstu kapitalistinėje šalyje, bet, gaudamas pensiją ir dar dirbdamas prišokamai kokį darbelį, valgau mėsą kasdien, o kai surengiame "Lietuvių Ratelyje" asado, atvyksta ir sovietų ambasados tarnautojai. Mes juos priimame kaip svečius, ir jie gali pavalgyti kapitalistinės mėsos." Paklaustas, kodėl nepasiliko Lietuvoje gyventi, "draugas" atsakė: "Ir mano brolelis nepatenkintas ruskiu." Tai še tau ir pyragai: kitiems perša rojų, o pats ten nevyksta gyventi.

P. Sudeikėnas

Argentina

SIELIAI IR ŠAPELIAI

Stebėtina, kiek daug rašalo išliejama dėl Vasario 16 minėjimo proga kun. Šarausko pareikštų žodžių, kurie tėra kultūriniai šapeliai drumstame tvenkinyje. Neprasminga yra iš šapelių lipdyti įsivaizduojamas figūras — skirstyti bendruomenės narius į juodus ir baltus, kai tuo tarpu brangi statybinė medžiaga kultūriniam vienalytės bendruomenės pastatui praplaukia gyvenimo srovėje net nepastebėta.

Pirmas ignoruojamas sielis yra, kad kritika yra vienintelė veiksminga priemonė atrinkimui geros statybinės medžiagos. Antras pagrindinis ignoruojamas sielis — tobulumas pasiekiamas per tobulinimąsi, ne per tobulinimą. Trečias — protavimo galia kartais pavedama pilvui (dėl gardaus valgio šaukšto), bet dažniausiai širdžiai — meilės ar neapykantos jausmui.

B. Bačiūnas

Simcoe, Ont.

LENKOMANIJA IR "LYNES"

Savo reportaže iš DBLS suvažiavimo "TŽ" 17 nr. S. Kasparas kartoja suvažiavime paminėtą kaltinimą, kad "LYNES" (Britanijos Lietuvių Jaunimo žiniaraštis) "tendencingai rašo apie Vilnių ir Vytautą Didįjį". Koks tas "tendencingumas" galėtų būti, neaiškiama, paliekant kiekvienam skaitytojui sudaryti savo neigiamą nuomonę.

Minėtas kaltinimas iškilo iš Britanijoje išplatinto nepasirašyto laiško (angliškai vadintųsi "poison pen letter"), kuriame bandoma įrodyti, kad "LYNES" veda prolenkišką liniją. Tame "užnuodytos plunksnos" laiške cituojamas "LYNES" 14 nr. straipsnis apie Vytautą ir **niekada neegzistavęs** straipsnis apie Vilnių. Ar apie Vytautą buvo rašyta "tendencingai", "TŽ" nedakcija gali pati spręsti, nes minėtas numeris siunčiamas kartu su šiuo laišku.

Labai gaila, kad Jūsų korespondentas skleidžia nepagrįstus teigimus ir tuo būdu klaidina Jūsų skaitytojus (ir ne tik apie "LYNES"). Dar blogiau, kad mūsų visuomenėje yra puoselėjama "lenkomanija", visai užmiršus kas jau 41 metus skriaudžia Lietuvą. Nežinoma kokiais sumetimais mūsų energijos nukreipiamos nuo tikrojo priešo į donkichotiškus malūnus.

Aleksas Vilčinskas,
"LYNES" redaktorius

Kanados Lietuvių Fondas

NAUJI NARIAI IR ĮNAŠAI:

945. Paketuras, Stasys	**$100**
946. Mitalo, Adolfo atm.	**100**
947. Mitalienė-Radzevičienė, L.	**100**
948. Paciūnas, Stasys	**100**
949. Ptašinsko, Albino atm.	**110**
950. Eidukaitis, Pranas	**100**
951. Ališausko, Augustino atm.	**740**
952. Budreikos, Povilo atm.	**1000**
953. Barškietis, S.	**100**
954. Grigaičio, Izidoriaus kun. atm.	**400**
955. Ožalo, Kazio atm.	**220**
956. Rudoko, Jono atm.	**100**
957. Meiklejohn, Irena	**100**

ĮNAŠŲ PAPILDYMAI:

23. KLB Otavos apyl. valdyba iki	**$5900**
48. Toronto Lietuvių Kredito Koop. "Parama"	**2950**
87. Montrealio Liet. Kredito Koop. "Litas"	**1600**
94. Šiurna, Domas ir Ona	**2500**
98. Prisikėlimo Parapijos Kredito Koop.	**1400**
177. Švėgždos, Juozo atm.	**500**
284. Dargis, Viktoras	**1200**
430. Jokubilius, Silvestras	**1700**
431. Jokubilienė, Elena	**1700**
821. Daukanto, Augustino test. palikimas	**400**
937. Gražio, Antano atm.	**1600**

Kanados Lietuvių Fondas sveikina visus naujus narius ir įnašus papildžiusius; ypatinga padėka visiems lietuviams, prisidėjusiems prie mirusiųjų pagerbimo. Ji priklauso Edmontono lietuviams, įrašiusiems savo buvusio klebono vardą KL Fonde.

Gegužės 9 d. Fondo taryba paskirstė 1980 m. pelną. Daugybė prašymų labai susmulkino — sumažino prašiusių pašalpas. Stengiamasi visus sušelpti, tačiau ateityje bus žiūrima daug griežčiau. Kiekvienas vienetas ar asmuo nori gauti pašalpą, nors nė cento nėra davęs fondui ir nėra jo nariai. Kiekvienas lietuvis ir organizacija privalėtų būti KL Fondo nariu. Tai visų lietuvių pareiga — sutelkti kapitalą Tėvynei, jos atstatymui, kai jis bus laisva.

KL FONDAS

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Naujai įsteigtas Montrealio lietuvių mergaičių choras "Pavasaris" pirmajame koncerte. Prie pianino — choro vadovė sesuo Teresė, dešinėje — sol. G. Čapkauskienė
Nuotr. J. V. Danio

Daina pražydęs "Pavasaris"

Mergaičių choro "Pavasaris" įsteigimas Montrealyje

J. V. DANYS

Būrys jaunų merginų Montrealyje, seselės Teresės mokomas, ištisus metus smarkiai dirbo — repetavo, dainavo sau, pasirodydavo Montrealio visuomenei, lankėsi su koncertu Putname, Conn.

Po vienerių metų jau pakankamai "subrendo" ir nutarė 1981. V. 10 įsipilietinti-pasikrikštyti ir pasirodyti su didesniu koncertu. Pasirinko "Pavasario" vardą, taigi, jaunystės simbolį, o krikšto tėvais — kūmais solistę Giną Čapkauskienę ir muziką Zigmą Lapiną, kuriuos meno mūzos apdovanojo dainos ir muzikos gabumais.

Šventę-koncertą jaunasis choras pradėjo Zigmo Lapino specialiai sukurta chorui daina "Pavasaris". Kun. J. Kubilius, SJ, paskaitė poetišką invokaciją.

Pirmoje koncerto dalyje choras padainavo aštuonias dainas: "Išauš pavasaris" Br. Budriūno, "Augino močiutė" V. Jakubėno, "Anksti rytą atsikėliau" J. Petkaičio, "Plaukia antelė" St. Šimkaus, pagal poetų sukurtus eilėraščius: V. Nemunėlio "Šlama šilko vėjas" (muz. K. Žižiūno), Henriko Nagio "Poeto svajonė" (muz. V. Viltenio), B. Brazdžionio "Lietuva" iš poemos "Benamių namai" (muz. S. Čerienės) ir "Kaip naktis rami".

Antroje koncerto dalyje sol. G. Čapkauskienė su choru įspūdingai atliko muz. Br. Budriūno "Verpėjos dainą" iš B. Brazdžionio kantatos "Lietuvos šviesos keliu" ir St. Gailevičiaus "Naują dainą" (žodžiai P. Babicko). Plojimams nenutylant, virš programos padainavo su choru Č. Sasnausko "Karvelėli mėlynasis."

Įvairų repertuarą choras atliko darniai ir disciplinuotai. Per trumpą laiką padaryta didelė pažanga; jautėsi, kad choristės ir ypatingai jų dirigentė seselė Teresė įdėjo labai daug darbo. Visai programai akomponavo seselė Teresė.

Suaugusiųjų chorai daug kur vis daugiau ir daugiau turi sunkumų, silpnėja ir mažėja. Todėl naujo dainos vieneto — mergaičių choro "Pavasaris" įsteigimas yra graži pradžia ir reikšmingas kultūrinis įvykis mūsų lietuviškos bendruomenės gyvenime.

"Chorai nustelbiami tautinių šokių". . .

Prieš dvejetą ar trejetą metų lietuviškoje dailininkų sodyboje ant Šv. Lauryno upės kranto netoli Kingstono, muzikas, chorvedys K. A. iš Kingstono sakė:

— Kaip čia yra, kad parengimuose tautiniai šokiai užgožia mūsų chorus.

— Matyt, jų vadovai apsukresni, — juokavau.

— Žiūrėk, kur kokia šventė, pasirodymas, festivaliai su kitataučiais, vis matomi tautiniai šokiai; laikraščiai pilni šokėjų nuotraukų. O chorai? Jie mažai kviečiami, apie jų pasirodymus mažai rašoma, — tęsė K. A.

— Iš tikrųjų panašiai yra, — jau sutinku. — Priežastys? Gal tautinių šokių grupes lengviau suorganizuoti, jos gali būti ir nedidelės. Tautiniai drabužiai, tautinių šokių savitumas prisideda prie jų populiarumo. Be to, gal mažiau tobulumo reikalaujama juos atliekant. Chorus suorganizuoti ir išlaikyti sunkiau. Praktiškai reikia profesijonalo muziko, didesnio skaičiaus dalyvių, išvažiavimas pasidaro sunkesnis. Gal koncertuojantiems reikalavimai yra perdideli.

— Tautiniai šokiai, ypač su spalvingais lietuviškais drabužiais, yra išraiškos ir akcijos menas, todėl lengviau suprantamas ir daugiau patraukiantis kitataučių dėmesį, — prisideda prof. dr. V. M., literatūros istorikas ir kritikas iš Filadelfijos. — Todėl didesnis jų ir populiarumas; niekas nesiekia chorų nustelbti.

Dainininkų tauta

Kai prieš daugiau kaip dvidešimt metų Otavoje buvo atgaivintos lietuviškos pamaldos, susirinkdavome rūsio koplytėlėje ir giedodavome; giedodavome visi ir garsiai. Po kelių sekmadienių airis klebonas sakė, kad mes turime gerą chorą. Tai ne choras, — atsakėme, — lietuvių tauta — dainininkų tauta, mes pamaldose visi giedam.

Po dvidešimt metų mūsų pamaldos pasidarė daug tylesnės; kartais jau visai negiedame, o kai giedame, vargu ar atkreipiame vietinio klebono dėmesį.

Dainuodavome pobūviuose, vestuvėse, krikštynuose, pokyliuose, vasarvietėse. Kartais gal ir pergarsiai. Dainavimas buvo spontaniškas. Šiandien, deja, jau visur labai mažai girdime paprasto, spontaniško lietuviško dainavimo. Taigi ar dar "lietuvių tauta yra dainininkų tauta"?

Nauji reiškiniai

Ar chorų silpnėjimas nėra pasekmė sumažėjusio mūsų dėmesio lietuviškai dainai? Labai galimas dalykas.

Bet atsiranda ir džiuginančių reiškinių — tai naujos dainų puoselėjimo formos, būtent, mažesnių dainos vienetų organizavimas, nebūtinai klasiškų formų — kvarteto, seksteto ar okteto. Atsiranda jaunų muzikų, kurie ima organizuoti bei vadovauti dainos vienetams, ypač jaunimo. Savo laiku sėkmingai eilę metų rodėsi Windsoro "Aušros" dainininkės. Toronto "Volungė", stiprėdama ir tobulėdama, išaugo į mišrių balsų chorą. Girdime įvairiose apylinkėse apie mažesnius dainos vienetus. Otavoje labai jaunų mergaičių chorelis "Ramunėlės" po trejų metų pasidarė jau visai geru vienetu.

Nepamirštini ir vyresniųjų dainos vienetai, sėkmingai besireiškiantieji savo gastrolėmis, kaip Hamiltono Aukuro "Daina" ir kiti.

Ypač reikia paminėti Kanadoje bene pijonierių jau ilgametį jaunų mergaičių chorą Hamiltono "Aidą", kuris gabių muzikinių ir administracinių vadovų dėka, net ir besikeičiant jaunoms dainininkėms, išlaikė augštą dainos lygį.

Remti ir išlaikyti

Baigiant norisi dar pabrėžti tai, kas jau sakyta. Dainos vienetų, ypač jaunimo, kaip Montrealio "Pavasaris" steigimas yra mūsų kultūriniai laimėjimai. Kai jauni dainuos, net ir tie, kuriems jau sunku lietuviškai kalbėti, pamėgs lietuvišką dainą ir dainuos būdami suaugę. Dainuos ir lietuviškuose sueigimuose, ir parengimuose. Jie sudarys pagrindą ir didesniems, pastoviems chorams. Džiugu, kad "Pavasaris" įtraukia ir jau silpnai lietuviškai kalbantį jaunimą.

Sėkmingai veikti ir išsilaikyti dainų vienetams reikia pasiryžusių muzikų-vadovų ir energingų rėmėjų bei administratorių. Džiugu, kad Montrealyje jų yra. Seselė Teresė, vadovaudama N. P. Marijos seserų vienuolynui Montrealyje, atlieka didelį darbą, panaudodama muzikinį savo talentą, vadovaudama mergaičių "P a v a s a r i o" chorui. Jo administratorė Jadvyga Baltuonienė ne tik energingai organizavo paruošiamuosius choro darbus, bet ir aiškino lietuviškus dainų tekstus, kam tai buvo sunkoka suprasti. Gina Čapkauskienė ir Zigmas Lapinas tikriausiai dar padės "Pavasariui" "vaikystės" metuose. Montrealiečiai parodė labai entuziastingą paramą "Pavasariui", sausakimšai pripildydami salę ir gausiai aukodami choro paramai.

Dail. PRANO GAILIAUS, gyvenančio Paryžiuje, grafika "O'Connor". Jo darbų parodos įvyks: birželio 7, sekmadienį, Prisikėlimo Parodų salėje 10 v.r. — 6 v.r., birželio 8-18 d.d. Centre Francophone, 435 Queen's Quay West (Harbourfront — Queen's Quay ir Spadina sankryžoje
Nuotr. Vyt. Pranaičio

Balsienės keramika Bostone

Kad ir nepagirtinai vėluojanti, bet gera ir įdomi naujiena: balandžio 4-5 d. d. South Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos namuose, lietuvių skautų būkle, buvo surengta torontietės dail. **Valentinos Dargytės-Balsienės** keramikos darbų paroda. Keramikė į mūsų pajūrį atvežė apie pusantro šimto vazų, puodų, puodelių, lėkščių ir grynai dekoratyvinių kūrinių. Parodą surengė Lietuvių Tautodailės Instituto Bostono skyrius. Apmąstytu ir dailiu žodžiu ją atidarė Ina Nenortienė, pati menininkė, dirbanti įvairius indus ir puošmenis iš patvaresnės medžiagos — iš įvairių spalvų palajom apliejamo vario. Parodon atvežti darbai buvo itin rūpestingai ir gražiai išstatyti.

Tuoj po parodos atidarymo dail. V. Dargytė-Balsienė kiek platėliau pakalbėjo apie keramikos darbų žiedimą bei lipdymą, apie medžiagas (tiksliau — molius, porcelianą ir palajas), iš kurių tie darbai yra gaminami ir kuriami, apie darbo vyksmą ir priemones, kuriomis keramikos kūrėjai naudojasi. Gan greitai supratom, kad keramika yra sudėtinga ir tikrai nelengva kūrybinė pramonė. Prisiminėm ir tai, kad keramikos menas yra labai senas, jo amžius — gal 6.000 metų, kad jis daug pasako apie atskirų laikotarpių ir atskirų tautų kultūras bei civilizacijas. Tada ir pajuokauti mėginom: kai po tūkstančio ar dviejų tūkstančių metų koks nors archeologas sugriautoj Amerikoj (ko daugiau iš žmogaus galima laukti?) atras Balsienės vazą ar lėkštę, bus nemenkas galvosūkis, reikės atnarplioti, kuri tautybė Amerikos žemyne tas savaimingas keramikos formas ir jos apdailą sukūrė. Taigi, kaip regit, dail. V. Dargytė-Balsienė mus įvedė ne tik į savo darbų pasaulį, bet ir privertė šiek tiek susimąstyti, nesgi turbūt tokia ir bus jos meno dalia. . .

Minimos dailininkės paroda Bostone buvo graži, įvairi, turtinga. Iš karto pamatėm, kad dail. Balsienė turi puikų pasiruošimą, gerai valdo įvairių indų žiedimo techniką, jaučia palajų spalvas bei jų derinimą, turi jautrų skonį, jau yra sukūrusi nemenką kiekį įvairių formų vazų, lėkščių, puodų, puodelių, žvakidžių ir sienų papuošimų, sukurtų iš molio ir porceliano. Krito akysna jos darbų savaimingumas, formų įvairumas ir kūrinio apdailinimo kruopštumas. Tokio pobūdžio parodą Bostone iš tikro galim vadinti reta viešnia.

Dail. Val. Dargytė-Balsienė kuria savaimingą keramikos meną, nevienu požiūriu tik jai būdingą. Tačiau jos lietuviškoje prigimtyje slypi itin subtilus medžiagų apvaldymo pojūtis, spalvų derinimo paprastumas ir gal net drovumas. Kiek ji yra pastudijavusi lietuvių liaudies ir originaliąją keramiką, čia nejieškosim atsakymo, bet ir lietuviško kūrybinio prado jos darbuose nestinga. Tai pasireiškia lietuvės moters pastilizuotu drabužiu, truputį nuo vazos šonų pakeltu, kuriuo nors kitu mūsų gyvenimui būdingu bruožu, nesykį suskamba ir lietuvių ornamentikos motyvais. Tokiu būdu svetur augusi ir subrendusi dailininkė įsijungia ir į lietuvių tautinės keramikos kūrybą.

Bostone V. Dargytės-Balsienės darbai susilaukė gražaus pasisekimo, nevienas jos darbas jau puošia lietuvių namus, vienur kitur gal ir iškilmingą vaišių skobnį. Rengėjam padėka ir pagarba už tų gražių keramikos darbų parodymą šių pakrančių lietuviam. **St. S.**

Keramikė VALENTINA DARGYTĖ-BALSIENĖ, kurios darbų paroda buvo surengta Toronte ir Bostone

Atsiųsta paminėti

Anatolijus Kairys, PO DAMOKLO KARDU. Romanas, II dalis. Viršelis ir aplankas — dail. Petro Aleksos. Išleido Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje. Tiražas — 1000 egz. Čikaga 1981 m., 303 psl. Kaina — $8.

Vincas Mincevičius, UMORISMO ANTISOVIETICO IN LITUANIA. Stampara a cura della Comissione par la Chiesa del Silenzio 61049 Urbania (Pesaro), Italia. 7e della Serie "Lituania". 233 p.

AIDAI, kultūros žurnalas, 1981 m. kovas-balandis, 2 nr. Straipsniai: Vytautas Vardys, Rezistancija Lietuvoje po antrojo pasaulinio karo; Dail. Antanas Tamošaitis gyvenime, liaudies meno veikloje ir dailės kūryboje (pokalbis); dr. Juozas Meškauskas, Medicina senovės Lietuvoje ir vėlesniais laikais; Vytautas Vaitiekūnas, Politika dešimtmečių sąvartoje; Andrei Sacharov, Liberalioji Vakarų inteligentija, jos iliuzijos ir atsakomybė. Gausi kronika, daug iliustracijų.

FROZEN INFERNO. Dalios Grinkevičiūtės išgyvenimai Sibire. Išleido Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA. Vertė iš rusų kalbos į lietuvių — Paulius Vaduvis, iš lietuvių kalbos į anglų — Milda Danys. 15 psl.

LITUANISTINIS ŠVIETIMAS ROCHESTER, N.Y. 1931-1981. Redagavo Bronius Krokys ir Raimundas J. Kiršteinas, išleido — Rochesterio Mindaugo Tamonio lituanistinė mokykla. Viršelis — Rūtos Gečienės, nuotraukos — V. Staškevičiaus ir F. Mockevičiaus. Atspaudė B. Kriokys.

Keramikės VALENTINOS DARGYTĖS-BALSIENĖS kūrinys — šokėjai

• **Naujiem skaitytojam "Tėviškės Žiburiai" pirmaisiais metais — tiktai $10,00.**

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

PENKTOJOJE KANADOS HIDROTECHNIKOS KONFERENCIJOJE, kuri gegužės 26-27 d.d. įvyko Frederictono universitete, New Brunswicko provincijoj, inž. J. V. Danys skaitė paskaitą apie ledo jėgų matavimus upėse. Dirbdamas 25 metus Kanados susisiekimo ministerijos vandenų departamente, jis yra suprojektavęs ir paruošęs specialius matavimo įrenginius, parašęs keletą studijų šia tema. Dabar yra patarėjas specialiuose inžinerijos klausimuose. Vasario 11-12 d.d. inž. J. V. Danys lankėsi Wisconsino universitete, JAV. Ten jis skaitė paskaitas apie laivininkystę upėse žiemos metu inžinierių pasitobulinimo kursuose.

PAVASARIO KONCERTE Filadelfijoj balandžio 24 d. programą atliko sol. Gina Čapkauskienė, koloratūrinis sopranas iš Montrealio. Jos palydovu ir koncerto programos dalyviu buvo bostonietis pianistas Saulius Cibas, kuris, baigęs N. Anglijos konservatoriją, dabar studijuoja mediciną Harvardo universitete. Lietuvių Namų salė sutraukė apie 250 koncerto dalyvių. Sol. G. Čapkauskienė programą pradėjo keturiomis J. Gruodžio dainomis, lietuviškojon dalin įjungdama ir keturias jai dedikuotas torontiečio J. Govėdo dainas, kurių dar nebuvo girdėję Filadelfijos lietuviai. Tarptautiniams kompozitoriams atstovavo W. A. Mozarto, C. Charpentier, G. Donizetti operų arijos, ištrauka iš italų klasiko A. Scarlatti kantatos. Pianistas S. Cibas programą papildė dviem M. K. Čiurlionio preliudais, F. Liszto valsais iš Ch. Gaunod operos "Faustas". Koncerto pertraukoje LB Filadelfijos apylinkės valdybos vardu buvo pagerbti lietuviškoje veikloje pasižymėję jaunimo atstovai. Specialius ženkliukus jiems įteikė Jūratė Krokytė-Stirbienė.

DAIL. JUOZO SODAIČIO tapybinės grafikos darbų ir kolažų parodą M. K. Čiurlionio galerijoje balandžio 24 — gegužės 3 d.d. surengė Čikagos Jaunimo Centro kultūrinės veiklos komisija. Parodos atidaryme kalbėjo JC valdybos pirm. I. Kriaučeliūnienė ir kun. V. Bagdanavičius, MIC. Parodai dail. J. Sodaitis buvo sutelkęs beveik 60 kūrinių. Jų temos daugiausia lietė mūsų tautosaką, susietą su Egle žalčių karaliene, Sadute, Jūrate ir Kastyčiu, Žilvinu ir Egle. Religinin pasaulin nukėlė "Aušros Vartų Madona".

BALTIEČIŲ DRAUGIJOS KONCERTE Bostone balandžio 24 d. turėjo dalyvauti pianistė Raimonda Apeikytė iš Los Angeles. Ją, negalėjusią atvykti, pakeitė Bostone gimęs ir augęs 22 metų amžiaus pianistas Vytautas Bakšys, studijuojantis kompoziciją N. Anglijos konservatorijoje. Programon jis buvo įjungęs J. Brahmso rapsodiją, L. Beethoveno sonatą, šešis bulgariško ritmo B. Bartoko šokius. Koncerte jis atliko ir vieną avangardinį savo kūrinį, neperžengusį estetinės ribos kraštutiniais efektais.

ANATOLIJUS KAIRYS, daugelio dramų autorius, yra parašęs dramini trijų veiksmų veikalą apie Romą Kalantą. Šis kūrinys tebėra rankraštyje. Jei kuris teatras domėtųsi ta drama, tesikreipia į autorių (P.O. Box 29060, Chicago, IL 60629, USA). Drama galėtų būti suvaidinta 1982 m., kai gegužės 14 d. sukaks 10 metų nuo R. Kalantos mirties ugnyje.

PIANISTAS ANTANAS SMETONA, gyvenantis Klevelande, balandžoi 25 d. savo rečitalį turėjo Mentor, Ohio, Lakelando kolegijos meno centre. Programon jis buvo įtraukęs D. Scarlatti, L. Beethoveno sonatas. F. Chopino polonezus ir vieną baladę. Rečitalyje buvo atliktos net šešios D. Scarlatti sonatos ir tik veina L. Beethoveno "Patetinė sonata". Jaunojo pianisto laimėjimais džiaugiasi koncerto recenziją "Dirvoje" paskelbęs muzikos kritikas dr. Boris Chalip.

SU PAVASARIU ČIKAGOJE VĖL ATGIJO "Antras kaimas", vadovaujamas prievaizdo A. T. Antanaičio. Nauja programa buvo pradėtas septynioliktasis šios humoristinės bei satyrinės grupės sezonas. Škicams panaudotų tekstų autoriai — A. T. Antanaitis, K. Bagdonavičius, K. Barėnas, J. Bulota, J. Erlickis, A. Giedrius, J. Osenka, A. Gricius-Pivoša, V. Žilinskaitė, V. Žukauskas. Juos atlieka aktoriai: Jūratė Jakštytė, Vaigalė Kavaliūnaitė, Juozas Aleksiūnas, Juozas Kapučinskas ir Jurgis Riškus. Prie jų reikia prijungti dekoratorių V. Luką, šviesų bei garso tvarkytojus R. Riškuvienę, J. Kauną ir, žinoma, su režisūra susijusį prievaizdą A. T. Antanaitį. Čikagiečius "Antras kaimas" linksmino atremontuotoje "Playhouse" salėje net tris savaitgalius: balandžio 25-26 d.d., gegužės 2-3 d.d. ir gegužės 9-10 d.d. Taigi buvo atlikti net šeši spektakliai, liečiantys dabartinio gyvenimo aktualijas. Spaudoje rašoma, kad šį kartą spektakliuose nebuvo kampuoto kraštutinumo, kad niekas pasipiktinęs pro duris neišėjo. Esą antrakaimiečiai pasižymėjo brandesne vaidyba, toliau skriejančiais žodžiais. Geriau buvo suderintas ir muzikinis fonas, šviesos efektai. Vieną savaitgalį "Antras kaimas" paskyrė Los Angeles tautiečiams, atvežęs jiems du spektaklius į Šv. Kazimiero parapijos salę gegužės 30-31 d.d.

LIETUVOS RAŠYTOJŲ SĄJUNGOS KLUBE vilniečiai turėjo progą susipažinti su brolių Mindaugo ir Algirdo Černiauskų 47-nių nuotraukų paroda. Jiedu savo nuotraukose nevengia ir montažo priemonių, kartais priartėdami prie grafikos ir tapybos. Tokioms nuotraukoms priklausė "Vario dangus" ir "Senamiesčio pasaka". Simboliškai istoriją atkūrė "Milžinų rytas", "Sena pilis", "Kernavė", "Sena pasaka". M. ir A. Černiauskus ypač vilioja gamtos ir žmogaus paralelė, pagyvenę žmonės, ypač jų veidai.

MENO DARBUOTOJŲ RŪMAI vilniečius pakvietė į Juozo Baltušio literatūros vakarą. Jo apsakymų, romanų ir atsiminimų knygų ištraukas, be paties autoriaus, skaitė aktoriai — Rimantas Kalvelis, Vladas Bagdonas ir Rimutis Rimeikis. J. Baltušis vakaro dalyvius supažindino su naujais kūrybiniais savo sumanymais, atsakinėjo į klausimus.

DAIL. GRAŽINOS DIDŽIŪNAITĖ vilniečiams surengė savo meninių stiklo darbų parodą, jai sutelkusi apie tūkstantį kūrinių, atstovaujančių taikomajam dekoratyviniam menui. Didžiąją jų dalį sudarė puošnūs stikliniai indai. Savo kūrybinius sumanymus dail. G. Didžiūnaitė įgyvendina Gudijos ir Ukrainos stiklo fabrikuose. Taikomajam lietuvių menui ji yra sėkmingai atstovavusi sąjunginėse ir tarptautinėse parodose.

CENTRINIS "DAILĖS" SALONAS vilniečius pakvietė į vengrų dailės parodą. Pagrindinis dėmesys joje teko dekoratyvinei dailei — tekstilei, keramikai, suvenyrams, papuošalams, buitiniam interjerui skirtiems dirbinių pavyzdžiams.

KELMĖS KULTŪROS RŪMUOSE įvyko tarprajoninis saviveiklinių dramos grupių konkursas "Dubysos kloniai". Varžėsi devyni mėgėjų vienetai iš Šiaulių bei kitų kaimyninių rajonų. Pirmą vietą zoniniu ir kaimo kultūros namų grupėje laimėjo Radviliškio rajono Šeduvos kultūros namų saviveiklininkai, miestų grupėje — Tauragės skaičiavimo mašinų gamyklos vaidintojai.

LIETUVOS TEATRO DRAUGIJA balandžio 13 d. vilniečiams surengė neįprastą vakarą "Dainuoja dramos aktoriai". Jį pradėjo Šiaulių dramos teatro atstovai S. Bareikis, O. Ditkovskis ir S. Jakubauskas, ne tik dainavę, bet ir groję įvairiais instrumentais. Klaipėdos dramos teatrui atstovavo jaunieji aktoriai V. Klimas, V. Kojelytė ir K. Žilinskas, Vilniaus dramos teatrui — K. Gudonytė ir A. Januškaitė, dainomis papildžiusios vaidmenis. Savo jaunuosius aktorius V. Pranevičių ir V. Šaprauską, turinčius gražaus tembro balsus, į vakarą buvo atsiuntęs ir Vilniaus rusų dramos teatras. Didžiausią dainininkų grupę betgi turėjo Vilniaus jaunimo teatras — K. Smoriginą, K. Kazlauskaitę, V. Petkevičių, V. Padolskaitę, S. Sipaitį, I. Kartašovą ir G. Žalėną. Visiems ypač patiko dzūkiškai G. Žalėno atlikta baladė "Dėkui manai motulei". Jis ir I. Kartašova programon taipgi įsijungė lietuvių liaudies dainomis.

SPAUDA PASKELBĖ KANDIDATUS valstybinėms 1981 m. literatūros ir meno premijoms. Lietuvos Rašytojų Sąjunga siūlo premijuoti: A. Bernotą — už eilėraščių rinkinį "Paglostyk žolę", G. Kanovičių — už romanų trilogiją "Žvakės vėjuje", A. Pocių — už apsakymų rinktinę "Išskridę iš lizdo", L. Gutauską — už eilėraščių knygas vaikams "Juoda žemelė — baltas pyragėlis", "Dangaus kalvis perkūnas", V. Kubilių — už monografiją "Kazio Borutos kūryba". Lietuvos Kompozitorių Sąjungos pasiūlytame sąraše tėra du kandidatai: F. R. Bajoras, sukūręs sonatą smuikui ir fortepijonui "Prabėgę metai", lietuvių liaudies dainų ciklą balsui ir kameriniam orkestrui "Auki, auki, žalias berže", smuikininkas R. Katilius, pasižymėjęs koncertinėmis programomis. Lietuvos Teatro Draugijos kandidatas yra rež. I. Petrovas, Vilniaus rusų dramos teatre pastatęs nemažai sovietinių rašytojų veikalų, jo repertuaran įjungęs ir J. Grušo "Barborą Radvilaitę". Dviem bendrais kandidatais sąrašą papildė Lietuvos televizijos ir radijo komitas, pasirinkęs I. Štoko televizijos spektaklio "Aš — jūsų sekretorius" režisūrą J. Sabolių ir pagrindinį vaidmenį atlikusį aktorių H. Kurauską. Lietuvos kino studija premijas siūlo filmo "Velnio sėkla" kūrėjams — rež. A. Puipai, operatoriui D. Pečiūrai, dail. A. Ničiui, Jonio vaidmens atlikėjui K. Smoriginui. Dail. R. Jasudytę į kandidatų eiles įtraukė Vilniaus universitetas ir Lietuvos dailės muzėjus. Minimi centriniam universiteto rūmam sukurti jos gobelenai: "Broleliai", "Gulbelė" ir "Sesulė" iš triptiko "Kovos su kryžiuočiais", ciklui "Lietuva" priklausanti "Daina". Šie dail. R. Jasudytės gobelenai apima 1972-80 m. kūrybinį laikotarpį. Lietuvos Dailininkų Sąjunga kandidatais pasirinko tris savo narius — K. Juodikaitį, S. Jusionį ir G. Karalių. Pirmasis siūlomas premijuoti už knygų iliustracijas, S. Jusionis — už tapybos darbus kaimiškomis temomis, portretą "Antanas Strazdas". G. Karaliui kandidatūrą atnešė 1974-75 m. sukurta ir Vilniaus Lazdynų mikrorajone pastatyta jo skulptūra "Rytas".

V. Kst.

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 16 %
term. indėlius 6 mėn. 15 %
term. indėlius 1 metų 13 %
term. indėlius 3 metų 12 %
pensijų s-tą 14 %
tapomąją s-tą 11 %
spec. taup. s-tą 14 %
depozitų-čekių s-tą 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 17½ %
mortgičius nuo 16¾ %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West.
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Otavoje staiga mirė buvęs socialistų NDP partijos vadas David Lewis, kurį daug kas laiko žymiausiu ir populiariausiu socialistu Kanadoje. Tik prieš pat mirtį buvo paskelbta, kad jis aštuonerius metus kovojo su kraujo vėžiu, kuris jo gyvybės gijas nutraukė, sulaukus 71 metų amžiaus. Velionis buvo Lenkijoje gimęs žydas, su tėvais Montrealin atvykęs vaiko amžiuje. Čia jis greit išmoko anglų kalbą. Advokato specialybę įsigijo Montrealio McGill universitete, studijas gilino garsiajame Oksforde. Pirmą kartą į Kanados parlamentą buvo išrinktas 1962, o NDP partijos vadu, pakeitusiu T. C. Douglas, tapo 1971 m. balandžio 24 d. Jo vadovaujami socialistai iškilo 1972 m. parlamento rinkimuose, kai P. E. Trudeau liberalai valdžion grįžo tik su mažumos vyriausybe. Juos dvejus metus parlamente rėmė D. Lewis su savo socialistais, pravesdamas ir savo partijai palankių projektų. Toks bendradarbiavimas betgi buvo nuostolingas socialistams. 1974 m. rinkimus su atstovų dauguma vėl laimėjo liberalai, o socialistų atstovų skaičius nuo 31 sumažėjo iki 15. Nebuvo išrinktas net ir pats D. Lewis. 1975 m. jį pakeitė dabartinis socialistų vadas E. Broadbentas, užbaigdamas politinę jo karjerą, kuriai velionis buvo paskyręs beveik visą savo gyvenimą. D. Lewis, net ir vadovaudamas socialistams, buvo aiškus antikomunistas. Jo dėka komunistinė įtaka buvo susilpninta ne tik socialistų partijoje, bet ir darbo unijose, kurios savo lėšomis remia socialistus. Kovodamas už Kanadoje nelabai populiarius socializmo idealus, dėl kurių jie lig šiol nėra laimėję federacinio parlamento rinkimų, velionis buvo gerbiamas kaip rimtas politikas. Nenuostabu, kad ir jo laidotuvėse sinagogoje dalyvavo nemažai buvusių priešų. D. Lewis gyvenimas liudija, kad ir ateiviams yra atviros durys į politiką, jeigu jie turi pakankamai talento bei ryžto.

Britų Kolumbijos liberalų partija pirmą kartą išrinko pirmininke moterį S. Mc Loughlin, 50 metų amžiaus ekonomistę. Visoje Kanados istorijoje nei federacinė, nei jokia kita provincinė liberalų partija lig šiol nėra turėjusi moters vadovės. Liberalai Britų Kolumbijoje dabar yra atsidūrę visiškoje krizėje — neturi nė vieno atstovo nei provinciniame, nei Kanados parlamente. S. McLoughlin žada stiprinti jų eiles, ginti Britų Kolumbijos reikalus net ir tais atvejais, kai jie susikerta su federacinės liberalų valdžios siekiais.

Kanados banko paskolų palūkanos, kildamos iš eilės ketvirtadienių grandinėje buvo pasiekusios 19,06%. Praėjusį ketvirtadienį jos staiga sumažėjo iki 18,68%. Paskolų pabranginimą kanadiečiams bando sumažinti kiti bankai, susilaukę priekaištų dėl perdidelio pelno. Metinė infliacija yra pasiekusi 12,6%, ir ligšiolinis paskolų pabranginimas jos nė kiek nesumažino, kai tuo tarpu JAV ji jau gerokai yra sumažėjusi. Dėlto pasigirsta vis daugiau balsų, kad paskolų pabranginimas dolerių sumai vidaus rinkoje sumažinti yra nesėkminga vyriausybės kova su infliacija. Iš tikrųjų kaltė tenka patiems kanadiečiams, kurie, nepaisydami augštų palūkanų, vis dar didina paskolas, pirkdami namus bei kitus reikmenis. Jie yra įsitikinę, kad ateityje viskas kainuos dar daugiau ir kad paskolų pabrangimą išlygins atlyginimų padidinimas. Finansų min. A. MacEachenas ir Kanados banko direktorius G. Bouey gina sąmoningo paskolų branginimo taktiką kaip vienintelę priemonę infliacijai pažaboti. Kalbama, kad tokia kova gali trukti net keletą metų, nors dėl jos kenčia mažesnieji ūkininkai ir pramonininkai bei neturtingų kanadiečių šeimos. Kanadiečiai buvo pradėję pardavinėti Kanados paskolos lakštus ir gautus dolerius perkelti į bankus, kur už juos mokamos augštesnės palūkanos. Lakštų pardavimą valdžia tikisi sustabdyti jų palūkanų padidinimu iki 16,25 %.

Kanados sveikatos ministerė M. Begin ir JAV sekr. R. Schweiker pasirašė sutartį, kuri sutvarkys pensijų reikalus amerikiečiams, persikėlusiems į Kanadą, ir kanadiečiams, apsigyvenusiems JAV. Lig šiol jiems dažnai trūkdavo pakankamos įmokos Kanados pensijai ar JAV socialiniam saugumui gauti. Kartais kanadiečiai, net ir dirbdami JAV, mokėdavo ir Kanados pensijos, ir JAV socialinio saugumo planams. Dabar bus daromas tik vienas atskaitymas, o senatvės pensiją užtikrins finansinis atsiskaitymas tarp abiejų vyriausybių už ją gausiančio asmens padarytas įmokas abiem šalim.

Toronte lankėsi Jeruzalės universiteto chemijos prof. dr. Israelis Šahakas, vadovaujantis Izraelio Žmogaus Teisių Lygai. Jis čia skaitė paskaitą apie sionizmą. Prof. dr. I. Šahako nuomone, dabartinė Izraelio vyriausybė savo žmogaus teisių politika prilygsta antisemitizmui pasaulyje. Žmogaus teisių pažeidimai daugiausia liečia Izraelyje gyvenančius arabus ir palestiniečius okupuotose srityse. Izraelio arabai neturi teisės įsigyti namą, jiems smarkiai suvaržytos kelionės. Esą premjeras M. Beginas laikosi principo, kad Izraelio teritorijoje teisę nuolatiniam apsigyvenimui turi tik žydai. Šia diskriminacija ypač yra pasipiktinę arabai, tarnaujantys Izraelio kariuomenėje, nes jie mato savo broliams daromą skriaudą. Dar labiau skriaudžiami palestiniečiai Izraelio okupuotose srityse, kur jie tvarkomi policinės valstybės metodais, draudžiančiais net jų religinius įsitikinimus bei jų praktiką. Pasak prof. dr. I. Šahako, Kanados ir JAV žydai, siųsdami finansinę paramą Izraeliui ir remdami premjero M. Begino politiką, skatina judaizmo korupciją. Judaizmas reiškia Dievo garbinimą, meilę Dievui, o ne valstybės garbinimą, besaikę paramą valstybei. Esą finansinę užsienio žydų paramą reikėtų skirti ne valstybei, bet ligoninėms, universitetams ir Raudonajai Dovydo Žvaigždei, kuri eina Raudonojo Kryžiaus pareigas Izraelyje. Prof. dr. I. Šahakas pataria Kanados žydams kritiškesne akimi žvelgti į premjerą M. Beginą ir dabartines sąlygas Izraelyje. Žmogaus teises ginantis prof. dr. I. Šahakas yra kalintas koncentracinėje nacių stovykloje, bet išlikęs gyvas. JAV-se jis su panašiomis paskaitomis lankosi kasmet, o Kanadon atvyko tik antrą kartą, nes čia jo mintims jaučiama didesnė ir piktesnė žydų opoziciją, pasireiškianti jį bei jo šalininkus puolančiais laiškais.

SPORTAS

Vyresnio amžiaus plaukikų klubai

ŠALFASS centro valdybos sekr. Antanas Liūdžius, laikinai gyvenantis Los Angeles, š.m. gegužės 2 ir 3 d.d. dalyvavo "Southern Pacific Association Master Swimming Regional Championships" pirmenybėse Fullertone, Ca., kur laimėjo 3 aukso medalius savo amžiaus klasėje. Jis 1979 m. yra laimėjęs 2 aukso medalius Kanados pirmenybėse. Jis studijų metais Kaune pirmaudavo įvairiose plaukimo varžybose.

"Master swimming" yra pasaulinės apimties visiškai naujas reiškinys, kaip natūralus fizinio auklėjimo tęstinumas vyresniojo amžiaus žmonių tarpe. JAV-se šis naujas sportinis judėjimas, prasidėjęs prieš 11 metų, valdžios institucijų remiamas, sparčiai auga. Dabrtiniu metu vien tik Kalifornijoje veikia 50 klubų, suorganizuotų į "Southern Pacific Association Amateur athletic Union" (SPAAAU). Turi savo žurnalą "Swim Swim", leidžiamą anta Monikoje, laikraštį "Swim-Master" Floridoje ir savo skyrių mėnesiniame žurnale "Swimming World" — Los Angeles.

Kiekvienas klubo narys individualiai turi būti registruotas minėtoje sąjungoje ir sumokėjęs 6.50 dol. metinį nario mokestį. Pilnateisis SPAAAU nariais gali būti ir pavieniai asmenys, nepriklausantieji jokiam klubui ("unattached"). Sąjungon priimami vyrai ir moterys sulaukę 19 m. amžiaus, tačiau "master swimmers" rungtyniavime dalyvauja tik sulaukę 25 m. Varžybos vyksta grupėmis, prižiūrint (teisėjaujant) profesijonalams ir plaukimo instruktoriams, prisilaikant tarptautinių plaukimo taisyklių.

"Master swimming" klubai veikia jau bemaž visose laisvojo pasaulio valstybėse. Totalistinio režimo kraštai, sekdami vakarų pavyzdžiu, taip pat pradėjo organizuoti panašius klubus. Jau veikia tokie klubai R. Vokietijoje, Čekoslovakijoje, Jugoslavijoje, Lenkijoje ir kitur, tačiau į tarptautines varžybas jie kol kas nėra kviečiami.

A. Liūdžius yra pasiryžęs suorganizuoti Los Angeles ir aplinkiniuose miesteliuose gyvenančių lietuvių bendrą (vyrų ir moterų) klubą.

Kaz. Motušis

Ateitininkų žinios

Metinė Toronto ateitininkų šventė praėjo labai sėkmingai. Nuoširdus ačiū studentams su Antanu Rašymu priešakyje, kurie ypatingai daug darbo įdėjo. Jų rūpesčiu dalyvavo daug svečių iš kitų vietovių, kurie prisidėjo prie pakilios nuotaikos.

Nuoširdi padėka jaunučių vadovei Ritai Paréštytei, jaunių vadovams — Vaidotui ir Žibutei Vaičiūnams, kurie ne tik šventę įprasmino jauniesiems, bet taip pat uoliai su jais dirbo ištisus metus.

Loterija stovyklai paremti praėjo labai sėkmingai. Surinkta $800. Ačiū K. Manglicui, kuris sumaniai loteriją pravedė. Ačiū visiems, kurie paaukojo laimikius, ir tiems, kurie stovyklą parėmė pirkdami bilietus.

Dėkojame aukojusiems ateitininkų veiklai: $50 — dr. A. A. Valadkoms, $20 — kun. dr. Gaidai, $10 — V. ir dr. A. Lukams, $5 — stud. Pauliui Mališkai.

Sendraugiai ruošia gegužinę birželio 14, sekmadienį, 12.30 v.p.p. parke prie Old Mill ir Humber River. Visi atsineša savo maistą. Parke yra kepimui priemonių. Žaidimai ir kaukių balius su premijomis vaikams. Kviečiami visi ateitininkai. L. U.

Skautų veikla

• XIX-tojo Romuvos stovykla — rugpjūčio 8-22 d.d. Registruotis per vienetų vadovus iki birželio 15 d., įmokant $20. Registraciją tvarko K. Dambaraitė. Tel. 536-1433.

• Sktn. Stepo Kairio muzikinis vienetas (persitvarkiusi kanklininkių grupė) pasirodė Maironio mokyklos mokslo metų pabaigtuvėse. Vadovauja A. Sendžikaitė ir M. Šaltmiraitė. Sėkmės!

• Romuvai aukojo $250 inž. ps. G. Šernas; $200 — Stasė ir Aloyzas Viskontai; $25 — A. Plioplys.

• Skautiškas ačiū J. Baltaduoniui už vandens prijungimą stovyklavietėje ir P. Imbrasui už visokeriopą talką. Romuvoje dabar kiekvieną savaitgalį iškylauja talkininkai arba skautų vienetai.

• Birželio 6-7 d.d. Mindaugo dr-vės vadovai ir skiltininkai iškylaus Romuvoje, kur pradedame rengti naują dr-vės pastovyklė. Č. S.

SIŲSKITE SKUBIAI

Pakartotinai, t.y. trečią kartą, kreipiamės į V. Europoje, Kanadoje ir JAV-se gyvenančius sportininkus, sporto darbuotojus, veteranus bei mėgėjus, prašydami skubiai siųsti medžiagą, kuri apimtų 1944-1980 m. sportinę veiklą ir organizacinį gyvenimą. Ypač pageidautina tiksli sporto vienetų metrika (įsteigimas, valdybų ar komitetų sudėtys, sportiniai laimėjimai, santykiai su visuomene, organizacijomis, svetimtaučiais ir t.t.). Prašome kartu siųsti ir nuotraukas (jos bus grąžintos), kur matomi asmenys būtų išvardinti.

Medžiagą skubiai siųskite iki liepos 1 d.: Pranas Mickevičius, 4831 So. 23rd St., Milwaukee, Wis. 53221, USA, arba — Sigitas Krašauskas, 32 Pasadena Gardens, Toronto, Ont. M6S 4R5, Canada.

Ši medžiaga bus panaudota ŠALFASS leidiniui "Išeivijos sporto istorija 1944-1980". Tik nuo mūsų visų glaudaus bendradarbiavimo priklausys jos išleidimo laikas ir kokybė.

ŠALFASS centro valdyba

HAMILTONO KOVAS

Sporto klubas Kovas kviečia visus narius (vyrus ir moteris) dalyvauti golfo turnyre. Antrasis — "Remo Open" įvyks birželio 21 d., 10 v.r., Southbank Golf Course, Binbrock, Hwy 56. Kaina — $20. (Bus golfas ir gegužinė). Premijų įteikimas ir vaišės bus pas Rimą Sakalą. Informacijos reikalu kreipkitės į Rimą Sakalą 561-6680 arba Viktorą Jankų 547-6320. R. S.

SPORTAS LIETUVOJE

Dvidešimtąsias augščiausios vyrų rankinio lygos pirmenybes pirmą kartą laimėjo Minsko ASK komanda, surinkusi 45 taškus. Vienu tašku atsilikusiam Kauno "Granitui" taip pat pirmą kartą teko sidabro medalis. Kauniečiai šį kartą buvo labai arti aukso medalio, nes paskutinėse rungtynėse jie 38:31 rezultatu nugalėjo čempijonais tapusius Minsko ASK rankininkus. Deja, su šia pergale jau buvo neįmanoma pralenkti pirmą vietą užsitikrinusių minskiečių. Bronzos medalis įteiktas Tbilisio "Burevestnikui", pirmenybes užbaigusiam su 43 taškais. Skaudi nesėkmė ištiko Maskvos kariškių CASK klubą, šešis kartu turėjusį čempijonų vardą. Su 42 taškais jis užėmė tik IV vietą. Sidabro medaliais pasipuošusią "Granito" komandą sudaro: vyr. treneris V. Kontvainis, treneris R. Pasvenskas, komandos gydytoja A. Kondrotienė, vadovas N. Augutavičius, kapitonas B. Geldauskas, G. Mikulėnas, V. Banionis, J. Kaučikas, K. Leckas, V. Babrauskas, V. Novickis, V. Trinkūnas, R. Valuckas, A. Bitinas, A. Česnavičius, V. Sadaunykas ir R. Dumbliauskas.

Keturioliktą kartą Lietuvos vandensvydžio pirmenybes laimėjo Kauno "Raudonojo Spalio" plaukikai su 20 taškų. Sidabro medalis įteiktas tas Lietuvos moksleivių rinktinei (19 tšk.), bronzos — Kauno "Atleto" komandai (18 tšk.).

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 494-0605

MAE-LAINE BRIDALS
Yra pasiruošusi jums patarnauti gražiausiais pavasario bei vasaros vestuviniais drabužiais — nuotakų, pamergių ir kasdienine apranga.
Krautuvė atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 9 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 6 v.v.
1603 Clarkson Rd. N.
Mississauga, Ontario
(Clarkson Rd. Plaza)
Telefonas 823-5960
Kreipkitės: Mrs. Ona Stončius

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
16 % už 90 dienų term. indėl.
15 % už 6 mėn. term. indėlius
13 % už 1 m. term. indėlius
12 % už 3 m. term. indėlius
14 % už pensijų ir namų planą
14 % specialią taup. sąsk.
11 % užtaupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
17½% už asm. paskolas
16¾% už mortgičius

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBER
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas
ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Islington, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Ateitininkų šventė Toronte

V. KOLYČIUS

Kaip ir kiekviena lietuviška kolonija, kur yra ateitininkų, taip ir Torontas kas metai rengia savo metinę šventę. Ją galima būtų pavadinti šeimos švente, nes kas metai iš buvusio oficialumo vis labiau pereinama į savo ratelį, praleidžiant iškilmingus posėdžius, kviečiant visuomenę. Kyla mintys, kad gal retkarčiais vėl reikėtų padaryti mūsų šventes iškilmingesnes, kviečiant į jas visą visuomenę, su garbės prezidiumu ir pan. Ne tiek yra svarbu tradicinis formalizmas, kiek reikalinga išlaikyti tam tikras formas, taisykles ir net ceremonijalą, kuris gana greitai nyksta. Ir gaila, kad nyksta. Tiems, kurie rengs ateinančių metų šventes, reikėtų apie tai pagalvoti. Juk nėra geras dalykas izoliuotis nuo visuomenės.

Dėmesys jaunimui

Šių metų metinėje šventėje ne tik organizaciniai darbai, bet ir visa programa buvo skirta daugiausia jaunimui. Penktadienio vakare, gegužės 22 d., Toronto High Park rajone buvo surengtas jaunimo laužas. Palyginus su kitų metų laužais, šiemetinį reikia laikyti labiausia pasisekusiu ne tik dalyvių skaičiumi, bet ir programos įvairumu. Programoje, šalia dainų, gražiai pasirodė jaunučiai, taip pat prisidėjo moksleiviai ir studentai. Čikagiškiai svečiai — Laima Šulaitytė ir Vilius Dundzila vaizdžiai visiems parodė, kokia turi būti tikra draugystė. Buvo smagu, kad lauže dalyvavo ir keletas tėvų.

Šeštadienį, gegužės 23 d., jau iš pat ryto prasidėjo atskiri susirinkimai. Moksleivių susirinkime kalbėjo Eug. Girdauskas. Jo tema buvo: "Draugystė — gyvenimo džiaugsmas ir skausmas". Studentai savo susirinkimo tema pasirinko: "Kristus mano gyvenime". Šią temą gvildeno ses. Ignė ir Arūnas Kalinauskas.

Jaunučių ir jaunių programa

Oficialus šventės atidarymas įvyko gegužės 23, šeštadienį, 2 v.p.p., Lietuvių Vaikų Namuose. Iškilmingai buvo įneštos vėliavos visų šventėje dalyvaujančių moksleivių kuopų ir studentų draugovių iš kitų miestų. Atidaromąjį žodį tarė dr. O. Gustainienė, Toronto ateitininkų veiklos koordinatorė. Gražų sveikinimo žodį tarė KLB Toronto apylinkės pirm. R. Jonaitienė. Ateitininkų himnu baigta oficialioji dalis.

Gal pats įdomiausias dalykas šios šventės metu buvo jaunučių ir jaunių programa. Dr. R. Kriaučiūnas iš Lansing, Mich., J. Udrienė ir B. Bublienė iš Detroito pateikė nuodugniai paruoštą programą, kurios jau seniai reikėjo. Teisybę pasakius, jos reikėjo jau prieš 20 metų. Tačiau geriau vėliau, negu niekad.

Programa iki detalių išdirbta, paruoštas kiekvienas susirinkimas 8 metų veiklai: 4 metai su jaunučiais ir 4 metai su jauniais.

Programos architektas ir iniciatorius yra dr. R. Kriaučiūnas. Jis pateikė programos griaučius ir asmenis, kurię prisidėjo prie detalių išryškinimo. J. Udrienė konkrečiai paaiškino keletą susirinkimų, o B. Bublienė, kuri yra jaunučių ir jaunių globėja Detroite, pasidalino įspūdžiais, kaip ta programa jau praktiškai vykdoma. Puiku!

Dr. R. Kriaučiūnas pabrėžė, kad pirmoje vietoje buvo siekiama, kad programa būtų **prasminga, patraukli** ir **praktiška.** Visi tie elementai joje yra. Tai didelė pagalba vadovams ir globėjams, o taip pat ir jaunoms šeimoms.

Žvilgsnis į kenčiančią Lietuvą

Šeštadienio vakarą visi rinkomės į Prisikėlimo Parodų salę, kur Gintė Damušytė, dirbanti Liet. Informacijos Centre ir Religinės Lietuvių Katalikų Šalpos įstaigoje, Niujorke (kartu su kun. K. Pugevičiumi), padarė pranešimą apie dabartinės Lietuvos pogrindžio spaudą ir politinius kalinius. Paskaita buvo iliustruota skaidrėmis, vaizduojančiomis įvairius momentus iš lietuvių kovos už tikėjimo ir tautos laisvę. Paskaitoje dalyvavo sendraugiai ir studentai. Dalyvių skaičius galėjo būti gausesnis. Po paskaitos visi vaišinosi sūriu ir vynu, vietoje anksčiau įprastos vakarienės. Toje pačioje salėje vyko ir jaunimo šokiai. Jiems prasidėjus, vyresnieji išsiskirstė.

Įžodis

Jau kelinti metai Toronte įžodžio apeigos vyksta šventovėje prieš Mišių pradžią. Tas pats buvo ir šiais metais. Iš dalies tai gražu, kad įžodis sujungtas su Mišiomis, tačiau tam reikėtų geresnio susiorganizavimo, kad įžodžio apeigos visiškai nenubluktų. Reikalinga laikytis tam tikro ceremonialo.

Išsirikiavus visoms vėliavoms įžodį davė šie Toronto ateitininkai: jaunių — Zita Bacevičiūtė, Rimas Čuplinskas, Vida Dirmantaitė, Indrė Freimanaitė ir Tadas Freimanas; moksleivių — Vytas Čuplinskas, Tadas Slivinskas ir Gintaras Uleckas; studentų — Laimis Andrulis, Ona Jurėnaitė, Algis Rašymas, Audrius Stundžia, Morkus Sungaila, Aidas Vaidila, Rasa Vaidilaitė ir Rita Vingelytė.

Agapė

Po Mišių visi ateitininkai kartu su tėvais susirinko į seselių patalpas pusryčiams — agapei ir kartu šventės užbaigimui. Dr. O. Gustainienė tarė žodį, primindama "Ateities" 70 m. sukaktį ir padėkodama visiems šventės dalyviams. Smagu buvo matyti iš kitur atvykusius ateitininkus ir sveikinančius torontiškius draugus.

Studentų Ateitininkų Sąjungos sveikinimą perskaitė Rita Rudaitytė, Moksleivių Sąjungos vardu sveikino MAS sekretorius Vilius Dundzila, Čikagos Aleksandro Stulginskio kuopos vardu — Saulius Šoliūnas, Cicero Alf. Lipniūno kuopos vardu — Rūta Musonytė, Montrealio Prano Dovydaičio kuopos vardu — Paulius Mališka, Cicero Motiejaus Valančiaus kuopos — Laima Šulaitytė, Hamiltono Aleksandro Stulginskio kuopos — Rimas Šiūlys, Detroito studentų draugovės — Rita Neverauskaitė ir Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos vardu — jos pirmininkė Laima Beržinytė. Gražu, kad visi sveikintojai savo sveikinimus baigė mums įprastu šūkiu "Garbė Kristui". Ateitininkų himnu baigta oficialioji šventės dalis. Tačiau dar neviskas baigėsi. Prieš pradedant pusryčius, buvo loterija Wasagos stovyklai paremti. Loterijai vadovavo šios srities "profesijonalas" K. Manglicas. Štai tie laimingieji: Jono Aisčio knygą laimėjo Loreta Kongats, spalvotą kiškį — S. Aurotienė, namų darbo takelį — B. Puzeris, D. Kuolienės paveikslą — M. Žėkienė, Alg. Rašymo paveikslą — B. Bakevičius, A. Ulbos paveikslą — K. Rūkienė, skarą — Z. Girdauskas, Stempužienės plokšteles — p. Arštikaitis ir A. Jankauskas, R. Žiūraitienės paveikslą — dr. J. Uleckas, medinę statulą — R. Juzukonytė, kalėdinę žvakę — Ž. Vaičiūnienė, dail. A. Tamošaičio paveikslą — K. Manglicas, kuris tuoj pat pardavė paveikslą iš varžytinių. Nežinomo dailininko paveikslą laimėjo A. Gudinskas iš Hamiltono.

Gana įdomios varžytinės įvyko dėl 100 sidabrinių kanadiškų dolerių, išleistų Kanados olimpiados proga. Tie sidabriniai doleriai buvo monetos po $10 ir $5. Visos monetos buvo parduotos per varžytines ir surinkta maždaug $300. Tai buvo Juliaus Varkavičiaus dovana. Už tai jam ateitininkai labai dėkingi.

Tėvų komiteto paruoštas pusryčių stalas greitai aptuštėjo, nes visi buvo alkani. Nuotaika buvo tikrai draugiška ir visi jautėsi esą vienos šeimos nariai.

Prie šventės rengimo prisidėjo daug asmenų, kuriem visiem reikia dėkoti. Didelė padėka tiems, kurie aukojo loterijai fantus ir tėvams, kurie prisidėjo maistu ir darbu.

Ačiū Dievui, gyvuojam jau 70 metų ir atrodo, kad dar yra žmonių, kuriems rūpi "Visa atnaujinti Kristuje".

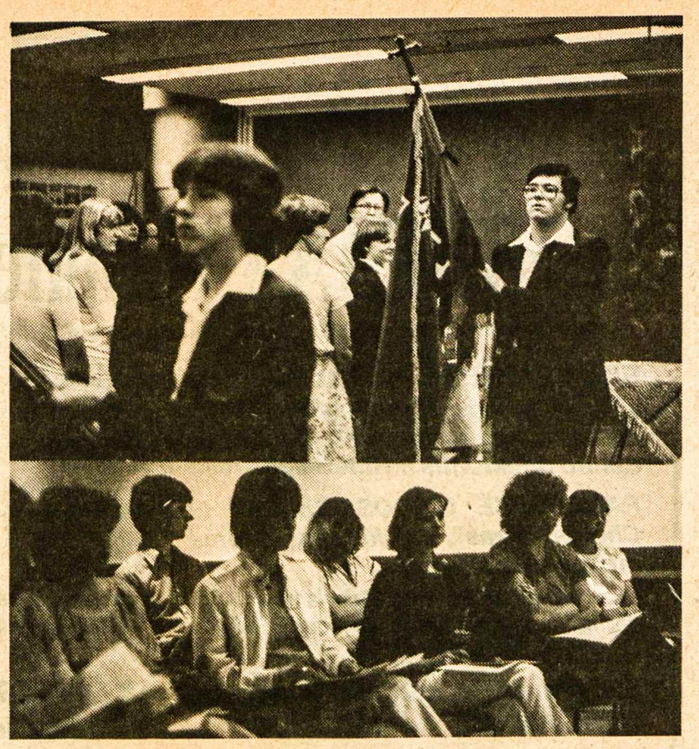

Toronto ateitininkų metinėje šventėje. Viršuje — įnešamos vėliavos šventės atidarymui N. Pr. Marijos seserų vienuolyno salėje; apačioje — studentai klauso Gintės Damušytės paskaitos. Nuotr. R. Rudaitytės

Susitiksime Vasario 16 gimnazijoje!

Buvusių mokinių, mokytojų ir tarnautojų suvažiavimas

Buvusių Vasario 16 gimnazijos mokinių ir darbuotojų suvažiavimo rengėjų komitetas jau kelis kartus posėdžiavo ir planavo.

Š. m. gegužės 1 d. gimnazijos direktorius sukvietė pilnesnį komitetą, painformavo apie atliktus darbus ir turimas suvažiavimo galimybes. Adresų rinkimas eina pirmyn, nors ir sunkiai, tačiau jau dabar visiškai aišku:

Vasario 16 gimnazijos 30 metų sukakties proga šaukiamas visuotinis buvusių gimnazijos mokinių, mokytojų ir tarnautojų suvažiavimas š. m. liepos 3-5 dienomis Romuvoje, Huettenfelde. Iki šiol turime visą eilę pranešusių apie dalyvavimą, bet kaikurių asmenų neturime adresų. Dėlto prašome: raginkite vieni kitus, siųskite mums savo draugų adresus, kad visi šiame nepaprastame susitikime dalyvautų!

Yra numatyta įdomi ir spalvinga programa, kurioje pasireikš mūsų didelės šeimos deimančiukai ir perliukai! Galėsite save pamatyti kun. J. Dėdino filmuose bei skaidrėse! Bus nuotraukų parodos, gimnazistų darbų rodiniai ir t. t.

Deja, su nakvynėmis bus vargo — reikės skirstyti į apylinkės viešbučius, bet ir čia mes visiems pagelbėsime.

Laukiame atvykstant! Programa net ir patys rengėjai yra susižavėję! Tad registruokitės iki š. m. gegužės 31 dienos: Suvažiavimo komitetas, Schloss Rennhof, 6840 Lampertheim 4 Bundesrepublik Deutschland.

Inf.

DELHI – TILLSONBURG, ONTARIO

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS SKYRIUS gerai susiklausiusių ir pareigingų narių dėka labai sėkmingai veikia šioje apylinkėje. Šiais metais valdyboje dirbo M. Povilaitienė, Z. Augaitienė, S. Steigvilienė, P. Laureckienė, B. Dirsienė. Jos surengė 4 visuotinius susirinkimus, 5 valdybos posėdžius, daug įvairių pasitarimų. Skyrius išsiuntė 20 siuntinių į Suvalkų trikampį. Lankė ligonius. Suorganizavo daug įvairių renginių, pakvietė įvairius specialistus paskaitoms, rūpinosi kavos virimu sekmadieniais ir daug pasidarbavo visos lietuvių apylinkės naudai. Metų pelnas paskirstytas lietuviškai katalikiškai spaudai ir lietuviškai veiklai paremti.

Gegužės 13 d. susirinkime išrinkta nauja valdyba: A. Ratavičienė, S. Steigvilienė, B. Lukošienė, R. Beržinienė, A. Lapėnienė, M. Mickevičienė.

DRAUGIJA KOVAI SU VĖŽIU Tillsonburgo mieste suruošė pyragų išpardavimą gegužės 8 d. Turtingas lietuvių stalas atnešė nemažai pelno — $193.80, o už parduotus loterijos bilietus — $30. Aukojo pinigais, kepiniais ir maisto gaminiais: R. Augustinavičienė, Bartulienė, Beržinienė, Cvirkienė, Čeikienė, Čiuprinskienė, B. Dirsienė, Jauneikienė, Janulienė, Jurėnienė, Gurklienė, V. Lapienienė, B. Lukošienė, Miceikienė, Mickevičienė, Norkienė, Obelienienė, Povilaitienė, B. Rudokienė, Rutkauskienė, Rugienienė, Pakarskienė, Šiurnienė, Šimutienė, Stankaitienė, Steigvilienė, Vindašienė, L. Vitienė, B. Vytienė, Žiogienė.

Dr. B. Povilaitis padovanojo puikią pavasario gėlių puokštę, kuri iš tolo švietė ir traukė visų akis į lietuvių stalą.

VANDA GARNELIENĖ, kiekvienais metais rūpestingai dirbusi kepinių pardavimo vajuje, šiais metais negalėjo prisidėti darbu — turėjo sunkią akių operaciją. Šiuo metu sveiksta namuose. Moterų dr-ja jai linki daug Dievo palaimos ir greito sustiprėjimo.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS šioje apylinkėje praėjo labai malonioje nuotaikoje. Moterų dr-jos skyraius rūpesčiu visoms moterims prisegta po raudoną rožę. Pagerbta amžiumi vyriausia motina Svilienė ir gausios šeimos motina A. Stonkienė. Minėjimą pradėjo S. Steigvilienė, pristatydama paskaitininkę Mariją Čiuprinskienė-Dumčiuvienę, atvykusią iš Windsoro. Ji yra baigusi Windsoro universitete psichologijos mokslus ir gavusi magistro laipsnį kalbos terapijos srityje. Šiuo metu dirba Windsore savo specialybėje.

Ji savo paskaitoje palietė motinos ir dukters santykius. Naujų laikų gyvenime tenka pakeisti pažiūras ir šeimoje. Motina turi prisitaikyti prie šių laikų gyvenimo ir žinoti savo vietą, neprarasdama ryšio su dukterimi. Baigdama perskaitė įdomią apysaką, verstą iš anglų kalbos, skirtą Motinos Dienai.

DAIL. JONAS STANKUS, žinomas šioje apylinkėje menininkas, gegužės 17 d. turėjo darbų parodą savo namuose. Gražiai sutvarkyta sodyba ir išpuošta meniškais darbais džiugino lankytojų akis. Jonas reiškiasi kaip modernaus meno atstovas, ieškantis išraiškos formoje. Šiuo metu jis daugiau dirba vitražų srityje. Jis visiems pademonstravo, kaip pjaustomas stiklas ir įrėminamas su metalu. Jo namuose matėsi ir veidrodinio stiklo darbų. Jis yra baigęs meno studijas Toronto universitete.

Šia paroda rūpinosi kat. moterys. Pirm. M. Povilaitienė atidarė šią parodą trumpu žodžiu. Loterijoje R. Beržinienė laimėjo J. Stonkaus menišką darbą. Užbaigiant P. Augaitis padėkojo menininkui ir rengėjom už šią įdomią pavasario išvyką. Atsilankė daug apylinkės lietuvių ir svečių, jų tarpe dr. Lukienė su vyru, grįžtą iš Floridos.

Visi dalyviai buvo pavaišinti vynu ir sūriu.

B. V.

Žvelgiant į trėmimus

(Atkelta iš 6-to psl.)

ti tas dienas, buvusi jų liudininke, bent valandėlei susikaups. Bet to neužtenka. Tautžudystė — šio šimtmečio grėsmė ne vien finansiškai ruošiasi išnaikinti eilę tautų, bet ir griauna jas dvasiškai, marindama jų kultūrinį ir tautinį pradą. Tautos dvasios žudymas nėra aiškiai nusakytas nė Helsinkio aktuose. Todėl, gyvendami laisvėje, tautinės dvasios gyvybe privalome rūpintis, kad pateisintume savo egzistenciją kaip pilnai savo pareigas jaučią individai. Nepaskęsdami prisiminimuose ir pasakojimuose, įtaigokime mūsų jaunimą, kad jis tas dienas tinkamai išnaudotų kovai prieš dvasinį ir fizinį mūsų tautos naikinimą. Keiskime minėjimų turinį ir dvasią. Duokime jaunimui savaip pasireikšti, kad jis, panaudodamas savo talentus ir energiją, savo vaizduotę ir jaunatvišką entuziazmą, — kalbėtų pasauliui ir apie buvusią, ir dar tebesamą tragediją pavergtuose kraštuose. Būtų idealu, jeigu jaunimas suorganizuotų eitynes, dramatiškai inscenizuodamas sibirinių trėmimų procedūrą. Tik prisiminkime įvairius paradus su dekoruotais sunkvežimiais, atvaizduojančiais miegančias gražuoles, karalaites, legedines figūras ir t.t. Laikas jaunimą padaryti integraline mūsų minėjimų dalimi, nes jame — mūsų lūkesčių išsipildymas, jame mūsų svajonių ir tautinės gyvybės tęsinys. Ir tai galima padaryti be drastiškos revoliucinės dvasios, tik glaudžiai bendradarbiaujant, tariantis, diskutuojant, vieniems kitus išklausant.

Minėkime sibirinius trėmimus be gentkarčių skirtumo, su nauja dvasia, nauju turiniu, stengdamiesi geriausiai išryškinti savo tautos tragediją.

• **Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti**

MYLIMAM TĖVELIUI

A†A

MYKOLUI AUGĖNUI

Lietuvoje mirus, LINAI URBONIENEI ir VYTUI AUGĖNUI bei jų šeimoms nuoširdžią užuojautą reiškia —

Regina ir Petras Bražukai

A†A

Motinai Lietuvoje mirus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą JONUI KULIKAUSKUI bei jo šeimai ir kartu liūdime —

O. E. Spudai
J. A. Empakeriai

HAMILTON ONT

(Atkelta iš 4-to psl.)

Tikroji data kada vyskupas V. Borisevičius buvo sušaudytas yra nežinoma, žinomi tik 1947 metai. Taipgi nežinoma nukankinimo vieta ir kapas, kur buvo palaidoti jo palaikai. Vyskupas greičiausiai nebuvo sušaudytas Vilniuje, bet išvežtas nužudyti kur nors į Rusiją, kad Lietuvos žmonės nerastų jo kapo ir neimtų, rinkdamiesi ties kapu, garbinti savo vyskupą, kaip tikrąjį kankinį, paaukojusį savo gyvybę už Bažnyčią ir Lietuvos nepriklausomybę.

Nors vyskupo V. Borisevičiaus kapas yra nežinomas, jis visada pasiliks žinomas kaip pirmasis Telšių vyskupas kankinys ir visos Telšių vyskupijos negęstantis žiburys, šviečiantis kelią į Lietuvos nepriklausomybę.

J. Šarapnickas

VISUOTINIS SLA 72-ROS KUOPOS susirinkimas įvyko gegužės 17 d. p.p. Matukaičių sodyboje, RR 2, Canfield, Ont. Naujon valdybon išrinkti: pirm. ir finansų sekr. J. Šarapnickas, vicepirm. Vl. Bagdonas, protokolų sekr. J. Bajoraitis, ižd. Ig. Varnas, kultūriniams reikalams — K. Mikšys; revizijos komisijon: G. Melnykas ir R. Matukaitis; ligonių lankytojais — Z. Pulianauskas ir V. Triponas.

Susirinkime valdyba pranešė, kad metų laikotarpyje tautiniams bei kultūriniams reikalams iš gegužinės gauto pelno paskirta $242. Stambesnė suma paskirta Kanados Lietuvių Fondui a.a. Antano Kalinausko vardu.

Revizijos komisija patikrino iždininko vedamą iždo knygą ir rado viską tvarkoje. Revizijos patikrinimo aktą surašė G. Melnykas, o jį savo parašu patvirtino ir R. Matukaitis.

Susirinkime SLA nariai pasižadėjo talkinti valdybai rengiant tradicinę gegužinę liepos 19 d. A. Padolskio sodyboje, Paris, Ont. Po susirinkimo p.p. Matukaičiai pavaišino gardžiais valgiais ir kava. **Narys**

St. Catharines, Ont.

IR ŠIEMET LIETUVIAI gerai pasirodė tautybių festivalyje. Gegužės 20 d. įvyko bendras lietuvių-estų "Open House", sutraukęs pilnutėlę didžiulę salę svečių įvairiausių tautybių ir, žinoma, nemažai lietuvių. Visus žavėjo P. Baltuonio iš Montrealio įspūdingos šakninės skulptūros.

Gaila tik, kad kai prasidėjo 7 v.v. programa, tai nuo 5 v.p.p. salėje laukę svečiai jau pradėjo skirstytis. Gana gražiai pašoko jaunieji "Gyvataro" šokėjai. Reprezentacijai labai trūko didžiųjų. Deja, nevisada tai įmanoma gauti . . .

Lietuviški valgiai visiems labai patiko. Ir šį kartą lietuviai pasižymėjo greitu ir geru aptarnavimu gausybės svečių. Didžiausia padėka turėtų tekti šių metų "Miss Lithuanian Community" Barborai Skrebutėnaitei už tikrai retą sugebėjimą tvarkyti visą meninę programą ir abiem kalbom pranešinėti. Sveikiname ir visą apylinkės valdybą už gerai atliktą svarbų darbą. Svečių tarpe matėsi ir žymių vietos pareigūnų.

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ 40 metų sukakties minėjimo demonstracija rengiama prie miesto rotušės **biržėlio 13, šeštadienį, 11 v.r.** Demonstracijoje dalyvaus septynių tautybių atstovai. Būtina dalyvauti ir visiems lietuviams, nes kas gi iškels Lietuvos tragediją po sovietinių rusų jungu, jei ne mes patys. **Kor.**

Pranešimas

Tėvai, matydami silnėjančią savo vaikų lietuvių kalbą, prie stalo pakabino pranešimą: "Pinigų prašymai, nekaltumo įrodymai, pasiteisinimai ir kitokie reikalai ar pareiškimai bus išklausomi tik lietuvių kalba".

Mama ir tėtis

Paskutiniai egzaminai

— Senele, kodėl tu visą dieną skaitai Šv. Raštą? — klausia vaikaitis.

— Ruošiuosi paskutiniams egzaminams . . .

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

Advokatas
Algis S. Pacevičius,
B.Sc., LL.B.
2299 Dundas St. W.,
suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
įstaigos (416) 537-2643
namų 233-0303

W. G. **DRESHER** REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Dr. A. Valiulio ir Viltės Zubrickaitės jungtuvės — birželio 6, šeštadienį, 3 v.p.p., Lietuvos Kankinių šventovėje.

— Londoniškis Šiluvos Marijos parapijos choras "Pašvaistė" giedos birželio 7, sekmadienį, per 11 v. pamaldas Lietuvos Kankinių šventovėje.

— A.a. kun. P. Ažubalio mirties metinių Mišios bus birželio 13, šeštadienį, 10 v.r. Po Mišių bus kavutė parapijos salėje.

— Aukų vajus Anapilio skoloms mokėti vykdomas toliau. Paaukoję bent $1000 bus įrašomi garbės lentoj.

— Kapinių aptvėrimui aukojo: $1000 — Prisikėlimo parapija, $100 — E. P. Juteliai, $60 — L. Griškonienė; $50: A. Šukaitis, J. Kolakauskas; $10 — V. Dubinskas.

— Birželio 2 d. palaidotas a.a. Jonas Steigvilas, 72 m. mažiaus, iš Hamiltono.

— Prie įvažiavimo Anapilio aikštėn gerom sąlygom išnuomojamas namas. Kreiptis į kleboną.

— Mišios birželio 7, sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Nijolę Rickytę, 11 v.r. — už Vilučių šeimos mirusius.

"Toronto Star" dienraštis 1981. V. 26 išspausdino Murray Seegers straipsnį iš "Los Angeles Times" apie tautų nerimą Sov. Sąjungoje. Jame daugiausia rašoma apie naujausius įvykius Estijoje, disidento Juri Kukk mirtį, studentų demonstracijas, memorandumus, nukreiptus prieš sovietinę okupaciją. Straipsnis baigiamas šiomis eilutėmis: "Tie įvykiai Estijoje ir panašūs sankirčiai kitose sovietų respublikose yra tyli paralelė ryškesniems tautiniams konfliktams Šiaurės Airijoje, Libane ir kitose pasaulio dalyse. Tačiau anie sankirčiai, besikartoją Baltijos respublikose po 40 metų nelaisvės, rodo nenugalimą jėgą tautinio jausmo, prilaikomo griežtos politinės kontrolės".

Ontario turizmo ministerija beveik kasmet rengia penkių dienų ekskursiją etninės spaudos atstovams. Tokia ekskursija įvyko ir šiais metais. Ji išvažiavo autobusu nuo parlamento rūmų birželio 1 d. ir grįš birželio 6 d. Lanko daugiausia pramonines vietoves Hamiltono — Londono — Windsoro srityje. Tuo būdu Ontario vyriausybė siekia supažindinti ateivius su šios provincijos gyvenimu bei parodyti svarbesnes vietoves. Lietuvių spaudai šioje ekskursijoje atstovauja B. Mažeikienė ir R. Rudaitytė.

Žurnalas "Multiculturalism", išeinąs kas trys mėnesiai, gvildena daugiakultūrio gyvenimo klausimus. Metinė prenumerata — $8. Adresas: Multiculturalism, 1000 Yonge St., Toronto, Ont. M4W 2K8.

Reikalinga pagalbinė mokytoja lietuvių vaikų darželiui Toronte (57 Sylvan Ave). Galėtų dirbti visą laiką arba tik keletą valandų į dieną. Dėl sąlygų ir atlyginimo teirautis telefonu 534-5773 (Skelb.).

PIGIAI PARDUODAMAS SKLYPAS netoli Waubaushene. Geras susisiekimas 400-uoju keliu. Arti Georgian Bay. Rašyti: A. Tribinevičius, P. O. Box 2116, Orillia, Ont. L3V 1T9, arba skambinti 705-326-2524.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

DŽIAUKITĖS GYVENIMU naudodamiesi šilta, patogia antklode. Užsisakykite arba atnaujinkite pūkines bei plunksnines antklodes (kaldras), jų užvalkalus, pagalves, miegmaišius ir matracams klostytus uždangalus.
Telefonai 787-9021, 368-1017 Toronte

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pakrikštytas Michael David, Ginto ir Kathryn Valaičių sūnus; Justin Jean-Pierre, Roberto ir Dalios (Moskutės) Gagne sūnus.

— Susituokė Ina Maziliauskaitė su Ian Kavanagh.

— Ruošiasi tuoktis Loreta Laima Artičkonytė su Vincenzo Crisanti.

— Sekminės — šį sekmadienį. Pasiruošimas šiai šventei prasidės penktadienį, 7 v.v., Švenčiausio adoracija ir Mišiomis 7.30. Po Mišių Parodų salėje prel. V. Balčiūnas kalbės Sekminių tema ir vadovaus diskusijoms. Šeštadienį, 4 v.p.p., Mišios seselių namuose. Sekmadienį pamokslus sakys svečias per visas Mišias ir po kiekvienų Mišių teiks palaiminimą šeimoms.

— Per visą birželio mėnesį kalbama Jėzaus Širdies litanija: šiokiadieniais po 8 v. Mišių, šeštadieniais po 9 v. Mišių, sekmadieniais po kiekvienų Mišių.

— "Share Life" rinkliava — šį sekmadienį per visas Mišias.

— Tretininkų Mišios ir konferencija — šį sekmadienį. Po 10 v. Mišių — susirinkimas posėdžių kambaryje.

— Pirmasis mėnesio penktadienis — birželio 5. Lankomi ligoniai ir seneliai, aprūpinant sakramentais.

— Parapijai aukojo: dr. R. J. Barakauskai $500, J. B. Danaičiai $100. Liturginiams drabužiams pirkti — U. Petkūnienė $25. Darbu parėmė parapiją P. Skrupskas, Vl. Šalvaitis ir J. Janušas.

— Registracijos lapų į Aušros stovyklą, kuri įvyks liepos 5-19 d.d., galima gauti parapijos raštinėje.

— Priėmusių Sutvirtinimo sakramentą ir pirmąją Komuniją nuotraukų galima užsisakyti klebonijoje po pamaldų.

— Stovyklavietės darbams reikalingi darbininkai. Galintieji ateiti į talką prašomi skambinti K. Šapočkinui 762-0455 arba į parapijos raštinę.

— Mišios sekmadienį 8 v. už Oną ir Juozą Žemaičius, užpr. P. Kušlikienė, 9 v. už Oną Leskauskienę, užpr. J. I. Morkūnai, 10 v. tretininkių intencija, užpr. valdyba, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Petrą ir Elzbietą Molius, užpr. B. E. Moliai.

Augštesnieji Lituanistiniai Kursai Toronte dėkoja p. M. Liegus-Totoraitytei, "Springhurst Garden" restorano savininkei, už paskyrimą $300 XIII klasės abiturientų premijoms.
Kursų vedėjas

Lietuvių advokatų tarpe yra ir Zenonas Račiūnas, dirbantis jau ketveri metai Richmond Hill vietovėje. Jis yra gimęs ir mokslus baigęs Toronte. Jo tėvai gyvena Wasagoje.

Bevardžių alkoholikų organizacija (Alcoholics Anonymous) plačiai veikia Š. Amerikoje. Joje dalyvauja ir lietuviai. Jų grupės veikia Montrealyje ir Toronte. Torontiečių grupė savo sueigas daro kiekvieną trečiadienį, 7.30 v. v., 119 Mimico Ave. — Royal York Rd. (kampas). Tel. 487-5591. Tai centrinės įstaigos numeris. Per jį prašyti lietuvių atstovo telefono numerio.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

HONEY HARBOUR parduodami 3 sklypai — 30 akrų, 56 akrų ir 90 akrų prie greitkelio; įvesta elektra ir telefonas. Prašoma kaina — $300 už akrą. Skambinti Jonui tel. 1-705-538-2202.

PARDUODAMA: Victoria Harbour vietovėje 111 akrų žemės sklypas už $65.000 ir Tottenham-Beeton 100 akrų žemės sklypas. Skambinti Jonui tel. 1-705-538-2202.

WASAGOS VASARVIETĖJE prie lietuvių "Gerojo Ganytojo" stovyklavietės ir ežero išnuomojami kambariai su atskiru įėjimu 2, 3 ar 4 žmonėm. Galima virtis. Skambinti E. Kulienei tel. 534-8112 Toronte.

FOTOGRAFAS. Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 766-5818 Toronte.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS ir virtuvė su atskira prausykla. Skambinti tel. 536-4968 Toronte.

GARANTUOTAS PELNAS — $25,-000 į metus, auginant žuvavimui sliekus atliekamu laiku. Garantuotai pirksime jų už $30.000 į metus. Reikalaujama įmokėjimui $3,890. Dėl tolimesnių informacijų skambinkite arba rašykite — Delite Ecology Systems, 6533 Mississauga Rd., Mississauga, Ont. L5N 1A6. Tel. 416-821-2151.

Sukaktuvinis sibirinių trėmimų MINĖJIMAS Toronte — birželio 11, ketvirtadienį, 7.30 v. vakaro, Šv. Mykolo katedroje

(200 Church St., prie Bond ir Shuter gatvių)

***EKUMENINĖSE PAMALDOSE** dalyvaus estai, latviai ir lietuviai. Pagrindinis kalbėtojas — KUN. K. PUGEVIČIUS iš Niujorko (Lietuvių Informacijos Centro direktorius ir RLK Šalpos reikalų vedėjas).*

***PAMALDOSE GIEDOS:** Toronto Lietuvių Vyrų Choras "Aras", latvių vyrų choras "Kalvis" ir mišrus estų choras.*

Bus dalinamos kortelės dalyviams (18-65 m. amžiaus), kviečiančios pasirašyti pasižadėjimą duoti savo kraujo ligoniams betkurioje klinikoje. Tai bus ženklas aukos, primenančios Sibire žuvusius.

Dalyvaukime visi, nes tai bus SUKAKTUVINIS (40 METŲ) MINĖJIMAS

Kanados Baltiečių Federacija ir Kanados Lietuvių Bendruomenė

Toronto Lietuvių Namų GEGUŽINĖ

įvyks š.m. birželio 14, sekmadienį, Clareville Conservation Area,
(atidaryta nuo 10 valandos ryto)

Bus sportas su premijomis, loterija, šokiai, žaidimai ir kitos įvairybės. Švelnių gėrimų, ledų ir užkandžių rasite vietoje. Gros gera muzika. ***Rengėjai — LN Vyrų Būrelis***

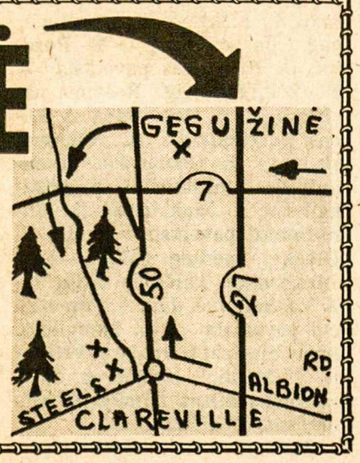

Dail. Prano Gailiaus kūrinių paroda bus birželio 7, sekmadienį, 10 v. r. — 6 v. v., Prisikėlimo Parodų salėje. Antroji jo dailės paroda bus "Centre Francophone" (435 Spadina — Queen's Quay West) birželio 9-18 d. d. Dailininkas gyvena Paryžiuje, yra surengęs savo kūrybos parodų Europoje ir Š. Amerikoje.

Sibirinių trėmimų minėjimą rengia Kanados Baltiečių Federacija birželio 11, ketvirtadienį, 7.30 v. v., Šv. Mykolo katedroje. Kadangi tai 40-ji sukaktis, norima į tai atkreipti dėmesį ir kanadiečių visuomenės. KLB krašto valdybos visuomeninių reikalų komisija, vadovaujama Irenos Meiklejohn, yra išsiuntinėjusi pranešimus dienraščiams ir etninei spaudai. I. Meiklejohn drauge su Rita Rudaityte aplankė kaikurių laikraščių redakcijas, radijo bei televizijos stotis ir painformavo apie sukaktuvinį sibirinių trėmimų minėjimą. Svarbu, kad ir lietuvių visuomenė gausiai dalyvautų ekumeninėse pamaldose minėtoje katedroje, kur pamokslą anglų kalba pasakys kun. K. Pugevičius iš Niujorko.

A. a. kun. Petro Ažubalio mirties metinės bus minimos birželio 13, šeštadienį, 10 v. r. Mišiomis. Pamokslas — kun. dr. J. Gutausko. Rudenį numatyta platesnė akademija. Pirmųjų metinių proga norima padidinti stipendijų fondą, pavadintą velionies vardu. Padaryta jau gera užuomazga, laukianti naujų įnašų. Gaunamomis palūkanomis norima paremti moksleivius bei studentus, studijuojančius lituanistinius bei jiems artimus mokslus.

Antroji politinė Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvių Jaunimo Sąjungų konferencija rengiama Niujorke š. m. birželio 12-13 d.d. Atsakingoji konferencijos rengėja yra JAV LB visuomeninių reikalų taryba, kuriai pirmininkauja inž. Alg. Gečys. Iš programos matyti, kad konferencijoje kalbės žymūs amerikiečiai, kaip JAV atstovas JT žmogaus teisių komisijoje Michael Novak, Valstybės Departamento atstovas Peter Bridges ir kiti. Bus paliestas ir lietuvių — žydų santykių klausimas (kalbės kanadietis adv. A. Epstein), pagalba politiniams kaliniams ir kt. Konferencijoje dalyvaus ir keletas KLB atstovų.

Svečiai. Gegužės 27 d. "TŽ" redakcijoje lankėsi Australijos lietuvių veikėjai — Jurgis ir Genovaitė Vasiliauskienė (solistė), JAV lietuviai — Antanas-Juozas Vasaitis su p. Vasaitiene. Jie apžiūrėjo visą Anapilį ir taip pat lietuvių institucijas Toronte.

Toronto Lietuvių Namų Vyrų Būrelio rengiama

STOVYKLA WASAGOJE

įvyks **š.m. rugpjūčio 2-15 dienomis.**

Veiks virtuvė. Kreiptis į raštinę **tel. 532-3311**

IŠKILMĖS KAPINĖSE

Gegužės 31, sekmadienį, kapinių lankymo dieną, 3 v. p. p., lietuvių kapines Mississaugoje užplūdo minia lietuvių, suvažiavusių iš Toronto, Hamiltono, St. Catharines, Delhi, Londono, Wasagos ir kitų vietovių. Tvarką prižiūrintys šauliai turėjo daug darbo su automobilių rikiavimu, nes abi Anapilio autoaikštės buvo pilnos ir reikėjo užimti dalį kapinių ploto.

Mišias už kapinėse palaidotus atnašavo 6 kunigai: prel. J. Tadarauskas, kun. A. Simanavičius, OFM, kun. J. Staškus, kun. St. Šileika, SDB, kun. A. Staliūraitis ir kun. Pr. Gaida. Pastarasis pasakė ir pamokslą, iškeldamas mintį, kad lietuviškos kapinės yra mūsų gyvenimo dalis, kalbanti gyviesiems ir juos guodžianti kaip antgamtinio gyvenimo liudytoja ir tautinė oazė. Giedojo Lietuvos Kankinių par. choras, vad. St. Gailevičiaus, ir sol. V. Verikaitis. Pamaldose dalyvavo apie 2000 asmenų. Po pamaldų daug kas stiprinosi Anapilio salėje katalikių moterų paruoštais valgiais ir ta proga apžiūrėjo dail. R. Žiūraitienės paveikslų parodą Vilniaus temomis.

Šv. Jono lietuvių kapinės yra įsteigtos a. a. kun. P. Ažubalio 1960 m. Pirmasis jose palaidotas a. a. Jonas Žuklys 1960 m. birželio 11 d. Iki šiol jose palaidota 1180, o šiais metais — 22. Kapinės yra lietuvių Anapilio sodybos korporacijos nuosavybė. Jas tvarko speciali komisija, sudaryta iš vienų lietuvių. Neseniai pradėta nauja kapavičių sekcija. Baigiami aptvėrimo darbai, nukastas bei aptvarkytas pylimas prie kapinių koplyčios. Praeityje yra įvykusių klaidų laidojant bei tvarkant kapavietes, bet jos palengva atitaisomos. Ir toliau renkamos aukos kapinių tvarkymo bei gerinimo reikalams. **D.**

Dail. Reginos Žiūraitienės paveikslų paroda Anapilio Parodų salėje gegužės 30-31 d. d. susilaukė gausių lankytojų. Ji buvo atidaryta gegužės 30, šeštadienį, 4 v. p. p., kun. J. Staškaus ir pačios dailininkės žodžiu. Ypač daug lankytojų buvo sekmadienį po pamaldų kapinėse. Iš parodoje išstatytų 28 paveikslų Vilniaus ir Kauno temomis mažai kas liko — buvo lankytojų nupirkti. Parodą surengė Anapilio Moterų Būrelis.

A. a. Sofijai Kusinskienei mirus, A. J. Puteriai vietoj gėlių paaukojo "T. Žiburiams" $20.

Kanados imigracijos ministeris Lloyd Axworthy paskelbė raštą, perspėjantį etnines grupes saugotis nesąžiningų tarpininkų, patarėjų, besisiūlančių padėti imigracijos reikaluose. Esą jie išnaudoja neinformuotus žmones ir paima didelį atlyginimą. Ministeris esąs paruošęs projektą, pagal kurį informacijos tarnybos būtų organizuojamos pačių etninių grupių. Nesąžiningus patarėjus bei agentus siūloma perduoti valdžios organams.

PADĖKA.

Nuoširdžiai dėkoju brangiems kybartiečiams, sveikinusiems mane 90 metų sukakties proga.

Jūsų malonūs sveikinimai ir gražios gėlės suteikė man daug džiaugsmo ir pažadino malonių prisiminimų iš Kybartų laikų. Tegul Gerasis Dievas Jus visus laimina.

Maloniai dėkoju ponams ir ponioms: Vytautui ir Sigitai Aušrotams, Gražinai Balčiūnienei, Marijai Bėraitienei, Liusei Matulevičienei, Galinai Maurušaitytei, Alei Mikšienei, Birutei Vaitiekūnienei, Joanai Smolskienei, Onutei Rimkevičienei, Elenai Puniškienei, Angelei Sungailienei, Laimutei Senkevičienei, Uršulei Žilinskienei.

Jūsų —
Leonas Gotceitas

Optometristas
Dr. R. J. Lapienis
SHERWAY GARDENS MALL
25 THE WEST MALL
Toronto, Ontario
Tel. 621-5050
Talkininkas (Associate)
J. S. POLLOCK, O.D.

MONTREAL QUE

Pensininkų klubas "Rūta" birželio 10, trečiadienį, rengia ekskursiją į Upper Canada Village Ontario provincijoje. Kelionė ir įėjimo bilietas — $10 asmeniui. Ekskursija į Putnamą, Conn., kur yra N. Pr. Marijos seserų vienuolynas, Matulaičio poilsio namai, ALKOS muzėjus, Mindaugo pilis ir kitos įdomybės, numatyta antrąjį liepos mėnesio savaitgalį, t.y. 10-13 d.d. Kelionė su maistu ir nakvynėmis $75 asmeniui. Kviečiami dalyvauti ekskursijoje ir ne klubo nariai.

Aušros Vartų parapijos išvyka bus pirmąjį liepos mėnesio sekmadienį, t.y. liepos 5, Palangos vasarvietėje. Ten bus pamaldos, bendri pietūs, choro vaišės, dainos ir šokiai.

Kun. Alfonsas Grauslys iš Čikagos lankėsi Montrealyje, domėdamasis ypač nauja prancūzų religinės srities literatūra. Jis yra parašęs jau nevieną knygą ir daug straipsnių religiniem temom, be to, skaitęs nemažai paskaitų. Turi paruošęs didelės apimties veikalą, kurį norėtų išleisti savo 80 metų amžiaus ir 50 metų kunigystės sukakčių proga. Jis yra gimęs 1902 m., kunigu įšventintas 1925 m. **B.**

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:
Terminuotus vienerių metų indėlius 14.75%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius ..... 15.5 %
Specialias taupomąsias s-tas 13.5 %
Taupomąsias sąskaitas ..... 11 %
su drauda iki $2,000
Čekių sąskaitas ..... 6 %

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

1465 DeSeve		3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6
Sekmadieniais	10.30 — 12.45	

YRA MADINGA
paskelbti žemas draudos kainas

DEJA...
kainos buvo tik laikinas reiškinys

DABAR
prašome palyginti kainas ir draudas

ADAMONIS
INSURANCE AGENCY INC.

Pirmoje vietoje mes siūlome patarnavimą parūpinant draudą ir nelaimės atveju už standartinę kainą.

TEL.: 722-3545

Žiemelytė

Su Jumis

Solistė SLAVA ŽIEMELYTĖ, išleisdinusi savo įdainuotų įvairių kompozitorių dainų plokštelę, kuri gaunama Toronto lietuvių parapijų kioskuose ir Lietuvių Namuose. Taip pat galima užsakyti paštu šiuo adresu: S. Žiemelytė, P.Q. Box 552, Station "U", Toronto, Ont., M8Z 5Y9. Kaina — $7.00. Pažymėtina, kad solistei akompanavo muz. J. GOVĖDAS